

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ

2021 – 2028 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ. АДМИНИСТРАТИВЕН ЦЕНТЪР	7
1. ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ	7
2. РЕЛЕФ	8
3. КЛИМАТ	9
4. ВОДИ И ВОДНИ РЕСУРСИ	9
5. ПОЧВИ	10
6. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ	10
7. НАСЕЛЕНИЕ И НАСЕЛЕНИ МЕСТА	10
III. СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	11
1. КЛИМАТ И КЛИМАТИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ	11
1.1. КЛИМАТ	11
1.2. КЛИМАТИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ	17
2. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ	19
2.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА ОБЩИНИТЕ В СЕКТОРА	19
2.2. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	22
3. ВОДИ	25
3.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА ОБЩИНИТЕ В СЕКТОРА	25
3.2. ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ	26
3.3. ПОДЗЕМНИ ВОДИ	28
3.4. ВОДОСНАБДИТЕЛНА МРЕЖА	29
3.5. КАНАЛИЗАЦИОННА МРЕЖА И ПСОВ	31
3.6. ИДЕНТИФИЦИРАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ЗАМЪРСЯВАНЕ	32
4. ПОЧВИ	34
4.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА ОБЩИНИТЕ В СЕКТОРА	34
4.2. ПОЧВЕНА ПОКРИВКА И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОЧВЕНИ РЕСУРСИ	35
4.3. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВИТЕ – ЗАМЪРСЯВАНЕ С НЕФТОПРОДУТИ, ЗАСОЛЯВАНЕ, ВКИСЛЯВАНЕ, ЗАПЕЧАТВАНЕ	36
5. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ГОРИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ	40
5.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВОМОЩИЯ НА ОБЩИНИТЕ В СЕКТОРА	40
5.2. НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА (НЕМ)	42
6. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА	44
6.1. ЗАКОНОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА МЕСТНА НОРМАТИВНА УРЕДБА	45
6.2. АСПЕКТИ И БЕЛЕЗИ НА ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА В ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ	46
7. ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ИЗПОЛЗВАНЕ	48
8. ЛАНДШАФТ	51
9. ОТПАДЪЦИ	54

9.1.КЛЮЧОВИ РАЗПОРЕДБИ НА ЗУО. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОРГАНИТЕ НА МЕСТНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ПО РЕДА НА ЗУО	54
9.2.ДАННИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ, ГЕНЕРИРАНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА	57
9.3.РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ ОТ СИСТЕМАТА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ	58
9.4.СЪБИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ	59
9.5.ИДЕНТИФИЦИРАНИ ЗАМЪРСЕНИ ТЕРЕНИ	60
10.АКУСТИЧНА СРЕДА (ШУМОВО ЗАМЪРСЯВАНЕ)	62
10.1.ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ШУМА ВЪРХУ ЧОВЕКА	62
10.2.ПОКАЗАТЕЛИ НА ШУМ И ГРАНИЧНИ СТОЙНОСТИ	64
10.3.ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ШУМ, СВЪРЗАНИ С ПРЕВИШАВАНЕ НА ГРАНИЧНИТЕ СТОЙНОСТИ НА ДАДЕН ПОКАЗАТЕЛ ЗА ШУМ	65
11.РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА, ЙОНИЗИРАЩИ И НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ	67
11.1.ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ	67
11.2.ИЗТОЧНИЦИ НА НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ	68
11.3.РАДИОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ	68
11.4.ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ ..	70
IV.СОЦИАЛНА СРЕДА	71
1.ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	71
2.ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ	75
V.УПРАВЛЕНЧЕСКИ ФАКТОРИ	76
1.АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ	76
2.МЕСТНА НОРМАТИВНА УРЕДБА	77
3.СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ И ОРГАНИЗАЦИИ	78
3.1. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРЖАВНИ И ТЕХНИТЕ РЕГИОНАЛНИ СДРУЖЕНИЕ	79
4.ПРЕДЛАГАНИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ ОТ ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ	79
4.1.ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	80
4.2.ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ ПО ОЗЕЛЕНЯВАНЕ	80
4.3.ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ ПО ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ	81
4.4.ДЕЙНОСТИ ПО ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ВЪЗДУХА	81
4.5.ИЗДАВАНЕ НА ПОЗВОЛИТЕЛНО ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ	82
5.БЮДЖЕТ И РАЗХОДИ НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	82
5.1.БЮДЖЕТ НА ОБЩИНАТА	82
VI.ИНФОРМАЦИОННА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ ПО ВЪПРОСИТЕ СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА СРЕДА	85
VII.АНАЛИЗ НА СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ (SWOT АНАЛИЗ)	87
VIII.ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА	92
IX.ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	94
X.ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	95
XI.АКТУАЛИЗАЦИЯ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	107

1.МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	107
2.КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	107
3.АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА И ДОПЪЛВАНЕ.....	108
XII.СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМАТА	109

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1 Население и населени места в община Вълчи дол	11
Таблица 2 Месечна годишна температура на въздуха за станция Суворово и станция Варна.....	14
Таблица 3 Месечна и годишна абсолютна температура на въздуха	15
Таблица 4 Средна месечна и годишна скорост на вятъра за ст. Суворово и ст. Варна [в m/s].....	15
Таблица 5 Средна скорост на вятъра по посоки за станция Суворово [m/s].....	16
Таблица 6 Състояние на водопреносната мрежа и съоръженията към нея за община Вълчи дол	30
Таблица 7 Количества битови отпадъци в община Вълчи дол за периода 2015 – 2020 г.....	58
Таблица 8 Разпределение на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки към 2021 г.	59
Таблица 9 Количество събрани отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки за 2019 г. и 2020 г.....	59
Таблица 10 Гранични стойности на нивата на шум в различни територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	64
Таблица 11 Население на община Вълчи дол по населени места към 2020 г.....	71
Таблица 12 Население на община Вълчи дол по данни на НСИ към 31.12.2020 г.	72
Таблица 13 Население във, под и над трудоспособна възраст в община Вълчи дол към 31.12.2020 г.	72
Таблица 14 Основни демографски показатели за община Вълчи дол	73
Таблица 15 Механично движение на населението в община Вълчи дол	75
Таблица 16 Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в община Вълчи дол.....	88

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1 Географско местоположение на община Вълчи дол.....	8
Фигура 2 Климатично райониране в България.....	13
Фигура 3 Месечна годишна температура на въздуха за станция Суворово и станция Варна	14
Фигура 4 Месечна и годишна абсолютна температура на въздуха за станция Суворово и станция Варна	15
Фигура 5 Средна месечна и годишна скорост на вятъра за ст. Суворово и ст. Варна [в m/s].....	16
Фигура 6 Роза на ветровете за станция Суворово [m/s].....	16
Фигура 7 Средна годишна температура през 1961 -1990 г. (А); Песимистичен климатичен сценарии за средна годишна температура за 2080 (Б).....	18
Фигура 8 Средна годишна сума на валежите за периода 1961 – 1990 г. (А); Очаквана сума към 2080 г., съгласно песимистичния сценарии	18
Фигура 9 Райони за оценка и управление на КАВ	23
Фигура 10 Динамика на населението на община Вълчи дол по пол [2017 – 2020 г.]	73

УВОД

Опазването на околната среда е сред най-важните приоритети на съвременното общество. За опазване на природните богатства на страната и осигуряване на здравословна околна среда за живот, труд и отдих на населението е необходимо да се провежда целенасочена и комплексна екологична политика на държавата. Нейните задължителни елементи са изграждането и усъвършенстването на законодателството и нормативната уредба и наличието на институции, осигуряващи постоянен контрол и оценка на състоянието на околната среда, вземане на управленчески решения и тяхната реализация.

Законовите разпоредби в сферата на опазването на околната среда имат многопосочен характер, поради което те са практически ефективни само когато са подкрепени с конкретни форми на реализация. Една от тези конкретни форми е изготвянето на програма за опазване на околната среда приложима на местно ниво, като се интегрират икономическите и социалните цели при планиране на дейностите в тази област.

За начало в създаването на Общинските програми за опазване на околната среда (ОПООС) се счита Първата конференция на министрите по околна среда през 1991 г., на която е взето общо решение да се създаде Обща програма за опазване на околната среда за страните в Европа, която да послужи като рамка за по-добра координация на усилията за възстановяване и опазване на околната среда на национално и международно ниво.

Концепцията за устойчиво развитие, приета от ООН за околна среда и развитие, в Рио де Жанейро през 1992 г., формулира новите принципи за организиране на дейностите в обществото. Приетият план за действие на ООН „Дневен ред 21“, отрежда много важна роля на местните власти в процеса на вземане на решения за околната среда – те са най-близо до хората, най-близо до проблемите и в много случай най-близо до решенията.

Определенията дадени в справочната литература описват програмата, като изложение на основните цели и задачи на дадена организация в определена област. В много случаи понятието „програма“ се отъждествява с план за работа, план за действие. В този смисъл общинските програми за опазване на околната среда, би могло да се дефинират, като целенасочено планиране на дейностите в областта на околната среда за определен период от време и следва да се считат като инструмент за постигане на подобрения в областта на околната среда.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за опазване на околната среда (ОПООС) на Община Вълчи дол е разработена на основание чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на околната среда (ЗОС), както следва:

- (1) Кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда за съответната община в съответствия с указания на министъра на околната среда и водите;
- (2) Програмите по ал. 1 обхващат период на изпълнение не по-малък от 3 години.

Програмата се разработва за периода 2021 - 2028 г., обхващайки всички дейности, които произтичат като задължение на общините по опазване на околната среда. Основните задачи, които се поставят с Програмата са свързани с настоящи проблеми, по опазването на околната среда в община Вълчи дол, бъдещи мероприятия за намаляване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на план за действие, съдържащ схеми за организация на изпълнение, източници на финансиране и др., което следва да доведе до дългосрочно планиране.

Принципното право за приемане на стратегии, прогнози, програми и планове по въпроси от местно значение, включително по опазване на околната среда, е дадено на Общинските съвети с чл. 21, т.12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). Програмата е периодичен и отворен документ, който може да бъде допълван съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство или други фактори.

Програмата е изготвена с цел да се открият приоритетите на общината в областта на околната среда в т.ч. за да се набележат ефективни мерки за решаване на съществуващите екологични проблеми, да се насърчи прехода към кръговата икономика, да се подобри използването на природните ресурси на територията на общината, да се аргументират проектите, които ще бъдат предложени за финансиране от фондовете на Европейския съюз (ЕС).

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ. АДМИНИСТРАТИВЕН ЦЕНТЪР

1. Географско местоположение

Община Вълчи дол заема площ 472,5 кв.км, разположена е в област с административен център Варна, в Североизточна България. На север граничи с общините Тервел и Добрич, на изток с Община Аксаково и Община Суворово, на юг с Община Ветрино, а на запад с община Нови пазар. Община Вълчи дол заема хинтерланда на Област Варна, разположена е в страни от големи транспортни коридори и отстои на 25 км северозападно от първокласен път Варна – София.

Фигура 1 Географско местоположение на община Вълчи дол

Изградената на територията на гр. Вълчи дол комуникационно-транспортна система позволява прекъснат и непрекъснат транзит. Непрекъснатият транзит се осъществява изцяло по околноръстния път. В останалите населени места от общината няма изградени обходни пътища и републиканската пътна мрежа преминават през тях. През общината минава железопътната линия Варна-Добрич-Кардам, с две гари (в гр. Вълчи дол и с. Оборище) и една спирка (в с. Ген. Киселово), която дава възможността за железопътна връзка с всички краища на България.

2. Релеф

Територията на Община Вълчи дол обхваща части от Дунавската равнина и Предбалкана. Според геоморфоложкото райониране на България, тя попада в Дунавската морфоструктурна зона. Релефът е хълмисто-равнинен, характеризира се с плоски и загладени хълмове, недълбоки долини с полегати склонове, разсечени от пресъхващи през лятото малки реки. Надморската височина варира в тесни граници – от 200 до 270 м. За административния център на Общината - гр. Вълчи дол, тя е 210 м. Общият наклон на терена е с посока запад-изток, а изложението е източно. Варненска област (в която териториално попада и Община Вълчи дол) заема източната част на Мизийската плоча (платформа), в строежа на която се различават два структурни комплекса: долен, палеозойски (каледоно-херцински) и горен, мезокайнозойски

(алпийски). На юг, по Южномизийския разлом става съчленяването на Северобългарското сводово издигане с Предбалканската структурна зона. Геоложката среда тук се отличава със сложни литологостратиграфски пространствени и темпорални отношения помежду им, резултат на продължителната еволюция, с многократна смяна на палеогеодинамичните процеси и на седиментационните режими. Стратиграфският обхват на разкриващите се на повърхността скали са от долна креда до кватернер. В дълбочина са достигнати юрски, триаски и палеозойски скали, с пъстър литоложки субстрат, но изключително седементогенен. Съвременните отложения са алувиални наноси, пролувиални и пролувиално-делувиални образувания.

3. Климат

Климатът на общината е с ясно изразен умерено-континентален характер. Основните фактори, обуславящи този климат са орографията на територията и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси. Средната годишна температура на въздуха е +10 °С. Минималните температури, достигащо до -17 °С се наблюдават през месеците януари – февруари, а максималните до +42.5 °С – през месеците юли-август. Пролетта е сравнително хладна, есента е топла поради затоплящото влияние на Черно море. Лятото е горещо с характерни летни засушавания, което изисква напояване на посевите при интензивно земеделие. Зимата е влажна и студена със силно изразено въздействие на северозападни и североизточни въздушни маси. Средният годишен валеж варира от 500 мм (0.5 мл) до 600 мм (0.6 мл) и е под средният 650 мм (0.65 мл) за страната. Летният максимум на валежите е през месеците юни, а зимният през януари-февруари. През лятото падат по 80% от годишните валежи. Влажността на въздуха е умерена. Средната относителна влажност на въздуха е 70%. През зимният период влажността достига 85-86 %, а през лятото спада до 68 -69 %. Въпреки голямата надморска височина, снежната покривка се задържа до 3-4 седмици. Ветровете са северозападни , северни и североизточни със средна скорост 3 м/сек.

4. Води и водни ресурси

На територията на общината водните течения са слабо развити имат променлив дебит и често през лятото пресъхват. Макар и без особено значение за водният потенциал на областта, реки с местно значение са Арабаджидере, Карамандере и Доброплоденска река. Река Арабаджидере преминава през територията на общината, продължава до с. Страхил, където се губи в пукнатинно-карстовите отложения на сармата. Дължината на руслото е 126 км. със среден наклон 2,5°. Водосборната площ има ветрилообразна форма с големина 2 404 км. Повърхностен склонов отток се формира само в периодите на поройни валежи, поради карстовия характер на терена. Дължината на речната мрежа, преминаваща през територията на общината е 249 км. Гъстотата на речната мрежа на територията на общината е показател за разчленеността на релефа, а

не за оценка на водния потенциал. Водосборните области на протичащите през общината реки са слабо развити. Наклоните и количеството на водите са малки и не могат да бъдат използвани енергийно.

5. Почви

Почвената покривка на територията на общината е формирана основно върху льосова основа при степни и лесостепни растителни отношения. Основни почвени типове са излужени черноземи, карбонатни черноземи и сиви горски почви. Най-разпространени са черноземните почви с техните разновидности – карбонатни и излужени, отличаващи се с голямо почвено плодородие. По долините на реките са разпространени алувиални и делувиялни почви. По склоновете на хълмовете са разпространени сиви горски почви. Излужените черноземи (тежко-песъчливо-глинести) заемат равнини територии в селата Радан Войвода, Червенци, Караманите, Метличина, част от землищата на Брестак, Михалич, Калоян, Стефан Караджа, Генерал Колево, Оборище, Генерал Киселово, Страхил, Звънец, Калоян, Есеница и Изворник.

Около реките има алувиално-ливадни почви. Те са богати на скални материали и на хумусни вещества, висоководопроницаеми са и са подходящи за отглеждане на зеленчуци. Основните дейности за повишаване на плодородието им освен торене са насочени към предпазването им от заливане на реките, заблатяване и засоляване. Слабият наклон на терена, геоложкият строеж на почвената подложка и климатичните условия са определящи фактори за запазването на високоплодородните почви в общината от развитието на интензивни разрушителни процеси. По степен на застрашеност от водноплочна ерозия землището попада в зона на ниска ерозия.

6. Полезни изкопаеми

На територията на Общината не са открити полезни изкопаеми, с изключение на глина и кариерни материали. Проучени са две кариери за пясък (до с. Щипско и с. Войводино) и две за с. Щипско 112 дка - общинска собственост - пясъчна кариера; с. Генерал Киселово 215 дка - скали, терена е общинска собственост; с. Кракра 105 дка - скали, терена е общинска собственост. Кариерите са използвани най-вече за задоволяване на местните потребности на строителството. Проучено е и се използва находището на глина за производство на строителни керамични изделия – тухли, цигли и керемиди, разположено на запад от град Вълчи дол.

7. Население и населени места

Селищната система на общината включва общо 22 населени места - общинският център гр. Вълчи дол и 21 села: Бояна, Брестак, Войводино, Генерал Киселово, Генерал Колево, Добротич, Есеница, Звънец, Изворник, Искър, Калоян, Караманите, Кракра,

Метличина, Михалич, Оборище, Радан войвода, Стефан Караджа, Страхил, Червенци, Щипско:

Таблица 1 Население и населени места в община Вълчи дол

№	Населено място	Население към 2020 г. ¹	Площ (км ²)	Разстояние до общинския център
1	гр. Вълчи дол	3110	18,7	-
2	с. Бояна	230	16,44	16,2
3	с. Брестак	889	38,67	7,0
4	с. Войводино	220	31,61	5,8
5	с. Генерал Киселово	422	26,65	9,4
6	с. Генерал Колево	260	32,9	25,6
7	с. Добротич	404	16,19	12,9
8	с. Есеница	368	12,84	16,6
9	с. Звънец	64	6,63	13,6
10	с. Изворник	192	13,33	21,9
11	с. Искър	131	17,71	6,6
12	с. Калоян	207	18,7	15,2
13	с. Караманите	358	22,14	13,3
14	с. Кракра	14	11,01	11,1
15	с. Метличина	132	18,2	10,6
16	с. Михалич	808	17,74	8,9
17	с. Оборище	269	13,4	14,9
18	с. Радан войвода	419	16,65	25,7
19	с. Стефан Караджа	757	29,64	22,9
20	с. Страхил	43	11,88	17,0
21	с. Червенци	376	44,72	17,9
22	с. Щипско	195	38,25	4,4
	Общо	9868		

Най-близко разположеното населено място до административния център гр. Вълчи дол е с. Щипско, а най-отдалечени са селата Радан войвода и Генерал Колево.

Населението на община Вълчи дол наброява 8973 души (по данни на НСИ към 2020 г.) и по този показател се подрежда на осмо място в област Варна след общините Варна, Аксаково, Провадия, Долни чифлик, Дългопол, Белослав и Аврен. Населението ѝ представлява 1,9% от населението на областта.

III. СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. КЛИМАТ И КЛИМАТИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ

1.1. Климат

България като част от Европа, разположена в нейната югоизточна част и в източната част на Балканския полуостров, попада в сферата на проявление на два климатични пояса - европейски-континентален, (и то в неговата континентална

¹ данни по настоящ адрес на Главна дирекция „ГРАО“ към община Вълчи дол

разновидност), и континентално-средиземноморски, както и на прехода между тези два климатични пояса.

Силно влияние върху климата в страната има характера на подсилващата повърхност. Тъй като различните повърхности (суша и вода) оказват различно влияние върху климата, поради географското си положение, територията на България е подложена на два основни типа влияние: океанско (морско) и континентално влияние.

Влиянието на водните басейни се проявява чрез общата атмосферна циркулация и местната циркулация покрай водните басейни. Макар, България да бъде отдалечена от Атлантическия океан, тя попада под неговото климатично влияние, поради западния пренос на въздушни маси в умерения пояс на Северното полукълбо. Образованите над Атлантика и придвижващи се на изток въздушни маси със своите свойства и главно с повисокото съдържание на влага оказват пряко въздействие върху климата на страната.

Влиянието на Средиземно море, макар и по-близко разположено, е по-слабо, и се проявява по-значително, предимно в южните части на страната. То се чувства най-вече през зимното полугодие. Влиянието на Средиземно море върху климата на България е възпрепятствано от голямата надморска височина на Рило-Родопския масив. Въздушни маси от Средиземно и Егейско море достигат нашата територия предимно по долините на реките Марица, Места и Струма.

Влиянието на Черно море върху климата на България е незначително поради разположението му на изток и доминиращият въздушен пренос от запад на изток. Неговото влияние се чувства само в тясната крайбрежна ивица, т.е. до мястото до което достига черноморския бриз. Черноморското влияние е по-силно през топлото полугодие, когато бризовата циркулация на въздуха е по-силно изразена.

Незначително влияние върху климата имат река Дунав, по-големите езера и язовири в България. Край тях, в тясна ивица от сушата, се наблюдава повишаване на влажността на въздуха, по-често проявление на мъглите, намаляване на температурните амплитуди и др.

На фигура №2 е представено климатичното райониране на България *(по Л. Събев, Св. Станев, Климатични райони на България и техният климат)*.

Фигура 2 Климатично райониране в България

Легенда:

- A - Европейско континентална климатична област:*
- A1 - Умерено континентална климатична подобласт*
- A2 - Преходно-континентална климатична подобласт*
- B - Континентално-средиземноморска климатична област*
- B1 - Южнобългарска климатична подобласт*
- B2 - Черноморска климатична подобласт*

Община Вълчи дол, попада в Европейско континентална климатична област (A), умерено континентална подобласт (A1). В тази подобласт континенталният характер на климата е най-добре изразен. Откритостта и към североизток осигурява преобладаването на континентални въздушни маси през зимата. Поради това, зимата в тази климатична област е студена в сравнение с всички останали низини в страната.

Района обхваща Дунавската равнина (без Черноморското крайбрежие), Западния и Средния Предбалкан, Западна и Средна Стара планина, Софийската и Златишко-Пирдопската котловина, северната и западната част на Същинска Средна гора, Ихтиманска Средна гора с Ихтиманската котловина, Завалско-Планската планинска редица със Самоковската, Пернишката и Брезнишката котловина (Знеполе), Голо Бърдо, Черна гора, Стражата, Любаш, Руй и Милевска планина.

Най-характерните особености са: континенталност на климата, определена от голямата годишна температурна амплитуда (23–26°C), топло лято и студена зима,

пролетно-летен максимум и зимен минимум на валежите, ежегодна и сравнително устойчива снежна покривка, чиято продължителност нараства в планините.

Средните годишни температури намаляват от Дунавската равнина (11-12°C) към Предбалкана (10-11°C). Във високите котловини на Югозападна България са 9-10°C, а под 0°C – по планинските била и върхове.

Зимата е най-студена спрямо останалата непланинска част от страната. В Предбалкана, Лудогорието и Добруджа средните януарски температури са от -2 до -1°C, в крайдунавските низини, Централната Дунавска равнина и високите котловини на Югозападна България са от -2 до -3°C (най-ниски са в изразителните котловини Кнежа, Трън, Севлиево). В планините температурите достигат до -5 и -11°C. В умереноконтиненталната област са измерени абсолютните минимални температури за България - в котловините на Западна Средна България и Предбалкана (-38,3°C в Трън, -35,2°C в Севлиево и Кнежа).

За района на общината, месечната и годишна температура на въздуха е дадена в следващите две таблици (по данни от станции - Суворово и Варна и съгласно данни от Климатичен справочник на България, Институт по метеорология и хидрология - БАН, 1983 г.)

Таблица 2 Месечна годишна температура на въздуха за станция Суворово и станция Варна

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Суворово	-0,8	1,0	4,3	10,1	15,2	18,8	21,4	21,2	17,2	12,1	7,1	2,0	10,8
Варна	1,2	2,5	5,1	10,1	15,4	20,1	22,6	22,4	19,0	13,9	9,1	4,0	12,1

Фигура 3 Месечна годишна температура на въздуха за станция Суворово и станция Варна

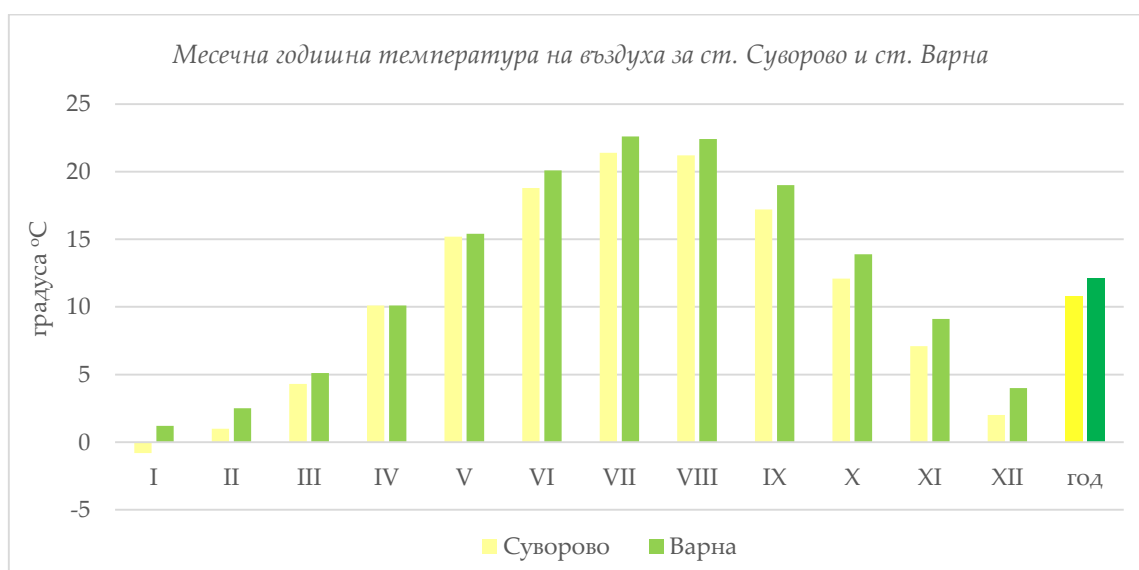
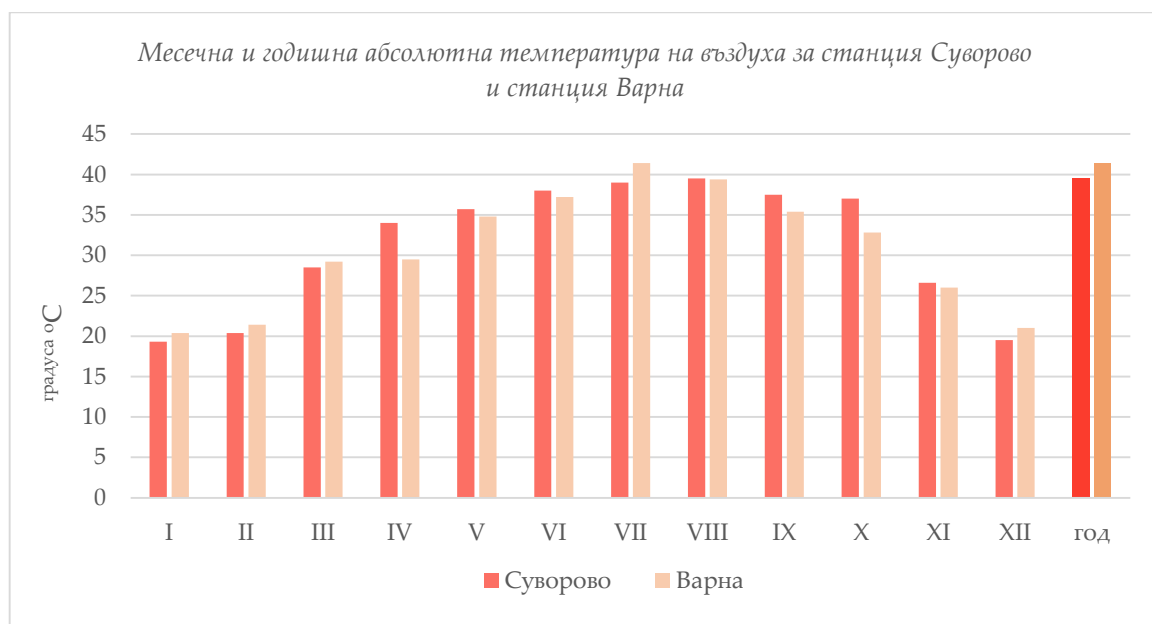

Таблица 3 Месечна и годишна абсолютна температура на въздуха

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Суворово	19,3	20,4	28,5	34,0	35,7	38,0	39,0	39,5	37,5	37,0	26,6	19,5	39,5
Варна	20,4	21,4	29,2	29,5	34,8	37,2	41,4	39,4	35,4	32,8	26,0	21,0	41,4

Фигура 4 Месечна и годишна абсолютна температура на въздуха за станция Суворово и станция Варна

Слънчево греење

В района на община Вълчи дол има средно годишно има около 2000 слънчеви часа, като през месец юли те са средно около 333, а през месец декември – 74 часа. Сумарната слънчева радиация през месец юли е 19,5-20,0 kcal/cm², а през декември 3,0-3,5 kcal/cm². Годишната сумарна слънчева радиация е 361 kcal/cm², а годишният радиационен баланс – 152 kcal/cm².

Вятър

За района на община Вълчи дол преобладаващите ветрове са северозападни, северни и североизточни със скорост около 3 м/сек. Най-ветровито е през зимата и началото на пролетта.

Таблица 4 Средна месечна и годишна скорост на вятъра за ст. Суворово и ст. Варна [в m/s]

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Суворово	3,5	3,5	3,5	2,9	2,5	2,2	2,2	2,0	2,0	2,5	2,7	2,9	2,7
Варна	3,8	3,8	3,9	3,3	3,1	3,1	3,1	3,5	3,7	4	3,6	3,6	3,5

Фигура 5 Средна месечна и годишна скорост на вятъра за ст. Суворово и ст. Варна [в m/s]

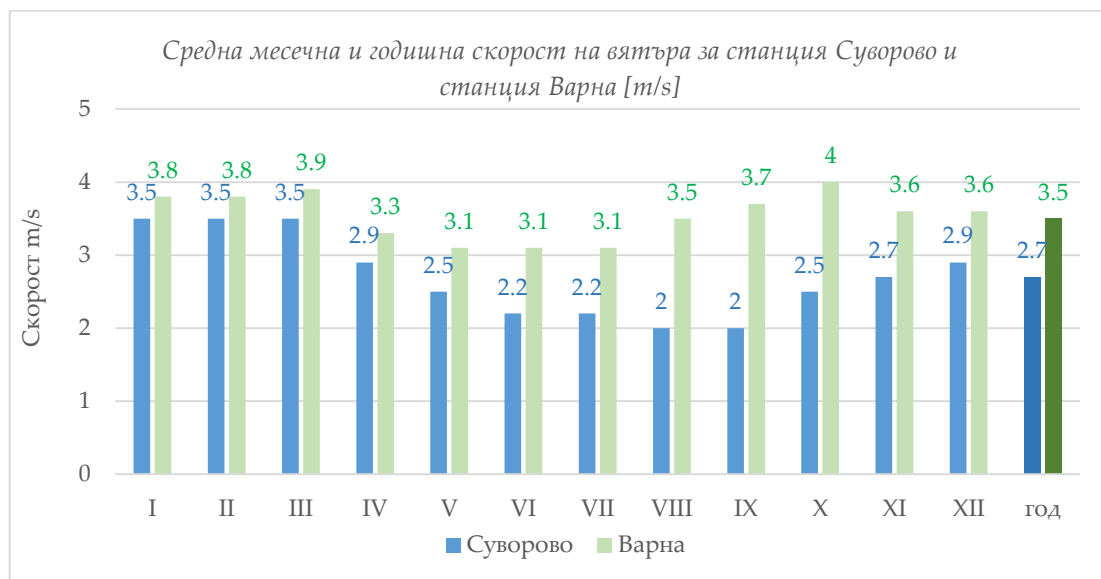
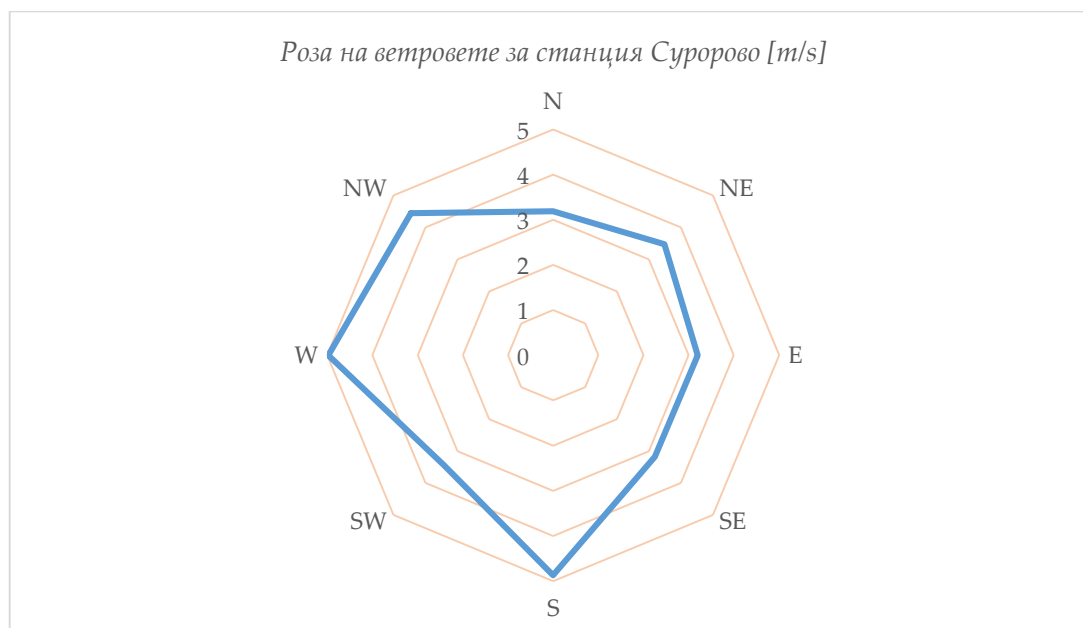

Таблица 5 Средна скорост на вятъра по посоки за станция Суворово [m/s]

Посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
N	5,9	6,2	5,7	4,9	4,2	4,1	3,9	3,5	4,0	4,5	5,6	5,9
NE	7,1	6,2	6,0	5,4	4,8	4,1	3,7	3,5	3,8	5,0	5,6	6,9
E	4,9	4,7	4,9	5,1	3,8	3,5	2,5	2,5	2,9	3,5	4,5	4,2
SE	3,1	3,3	3,3	3,4	3,1	2,7	2,6	2,5	2,6	3,1	3,2	3,1
S	2,9	3,0	3,3	3,4	3,2	2,8	2,5	2,6	2,6	3,1	3,4	3,3
SW	2,6	3,1	4,3	3,3	3,3	2,4	2,6	2,6	2,6	3,4	3,4	3,5
W	4,4	4,7	6,0	5,2	4,7	3,9	4,1	4,0	4,0	3,1	4,8	4,3
NW	4,7	4,4	4,8	4,5	4,0	3,4	3,6	3,8	4,1	4,2	3,7	4,5

Фигура 6 Роза на ветровете за станция Суворово [m/s]

1.2. Климатични изменения в България

България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения. Най-често срещаните хидрометеорологични природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша.

Анализите на многогодишните климатични данни показват следните факти:

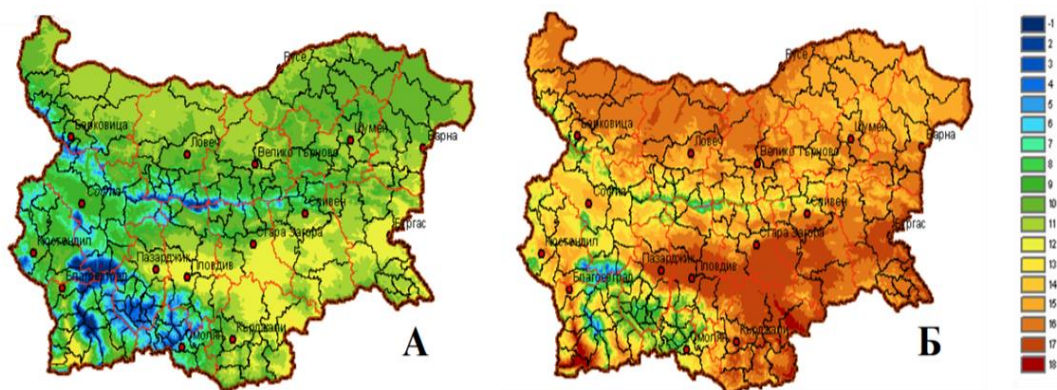
- повишението на средногодишните температури на въздуха през 20-ти век е най-голямо спрямо предишните векове за последните 1000 години;
- средната глобална приземна температура на въздуха се е увеличила от 0.74 °C през периода 1906-2005 година;
- над 10 от последните 15 години са измежду най-топлите от началото на регулярните инструментални метеорологични наблюдения, започнали около 1850 година;
- максималната продължителност на периода, през който земята е замръзвала е намаляла с около 7% през втората половина на 20 век;
- годишната температура на въздуха, осреднена за Европа се е повишила с 0.8 - 1.0 °C, а изминалите последни две десетилетия са били най-топлите на континента за периода на инструментални измервания;

В България по отношение на промените на климата се наблюдава следното:

- налице е тенденция към затопляне – последното десетилетие е по-топло от предходното, което от своя страна е по-топло от десет годишният период преди него.
- увеличават се случаите на проливни валежи;
- увеличава се броя на дните с гръмотевични бури и градушки в по-хладните десетдневия през април и септември;
- намалява годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната;
- намалява дебелината на снежната покривка;

Научните прогнози сочат, че средната температура ще се повиши между 1,8°C и 4°C до 2100 г., като покачването в Европа се очаква да бъде дори по-високо от прогнозната глобална средна стойност. Изследванията, проведени от департамента по метеорология на Националния институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките (НИМХ), предвиждат повишение на годишната температура на въздуха в България от 0,7 °C до 1,8 °C до 2020 г. Още по-високи температури се очакват до 2050 и 2080 г., като прогнозираните повишения са съответно от 1.6°C до 3.1°C и от 2.9

°C до 4.1 °C (фигура №7). Като цяло, повишаването на температурата се очаква да бъде по-голямо през летния сезон (от юли до септември).

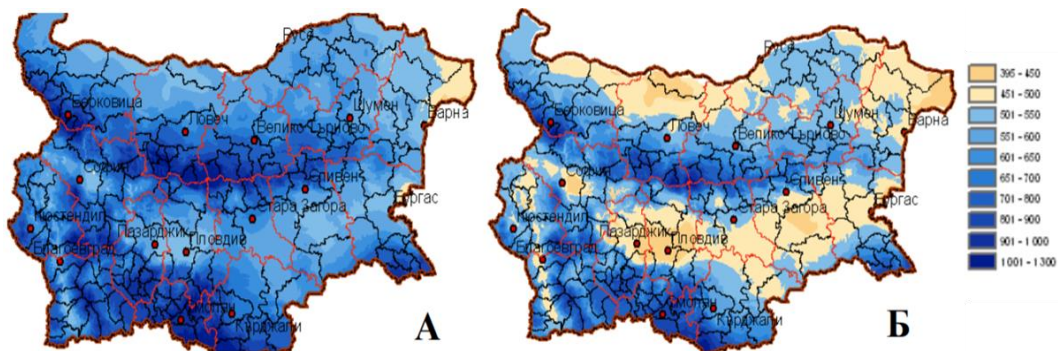

Източник: НИХМ

Фигура 7 Средна годишна температура през 1961 -1990 г. (А); Песимистичен климатичен сценарии за средна годишна температура за 2080 (Б)

В периода 1988-2018 г. средната годишна температура на въздуха за ниската част от страната (за районите с н.в. до 800 m) е нараснала средно с 0.87 °C спрямо нормата за референтния климатичен период 1961-1990 г., като се изменя в границите от 10.6 °C до 13.0°C (Фиг.6). Запазва се нарастващата тенденция на колебанията на средната годишна температура на въздуха, а температурните аномалии за всички години след 2007 г. (с изключение на 2011г.) са над +1°C.

От гледна точка на очакваните промени в режима на валежите, вероятно е да има намаляване на валежите, което ще доведе до значително намаляване на общите водни запаси в страната. В това отношение прогнозите сочат намаляване на валежите с приблизително 10% до 2020 г., 15 % до 2050 г. и от 30 % до 40 % до 2080 г. (фигура № 8). При повечето сценарии за изменението на климата валежите през зимните месеци вероятно ще се увеличат до края на века, но се очаква значителното намаляване на валежите през летните месеци да компенсира това увеличение.

Източник: НИХМ

Фигура 8 Средна годишна сума на валежите за периода 1961 – 1990 г. (А); Очаквана сума към 2080 г., съгласно песимистичния сценарии

Климатичните и метеорологичните условия влияят на природните и антропогенни процеси, които въздействат върху състоянието на околната среда. Високите температури засягат отводняването, увеличават еутрофикацията на стоящите води, и могат да доведат до пожари. Метеорологичните условия също влияят на икономиката и по този начин увеличават натиска върху околната среда от тези сектори. Валежите оказват значителен ефект върху селското стопанство, чрез употребата на вода за напояване, торене, агрохимикали, разпространение на вредители и количеството на добивите. Други засегнати сектори включват горското стопанство и в малка степен - услугите.

2. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

2.1. Общи положения. Задължения и правомощия на общините в сектора

В България двата основополагащи закона в областта на качеството на атмосферния въздух са:

- *Закон за опазване на околната среда (ЗООС), в сила от 25.09.2002г, посл.изм. ДВ. 21 от 12 Март 2021г.;*
- *Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ), в сила от 09.06.1996 г., обн. ДВ, бр. 18 от 2 Март 2021 г.*

1. Закон за опазване на околната среда (ЗООС)

Правомощията и задълженията на местната власт по отношение опазване и подобряване на КАВ, съгласно ЗООС са разписани към чл. 15, ал. 1 и се свеждат до:

1. Да информират населението за състоянието на околната среда, съгласно изискванията на закона.
2. Да разработват и контролират заедно с другите органи планове за ликвидиране последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината.
3. Да организират и контролират чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи, биологичното разнообразие, ландшафта и природното и културното наследство в тях.
4. Да определят и оповестяват публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване, и контролират изпълнението на техните задължения.
5. Да организират дейността на създадени с решение на Общ. съвет екоинспекции, включително на обюествени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения.
6. Да определят длъжностни лица, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения по реда на ЗООС.

7. Да осъществяват правомощията си по специални закони в областта на околната среда.
8. Да определят лицата в общинската администрация, притежаващи професионалната квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Член 4 от Закона за опазване на околната среда дефинира атмосферния въздух като компонент на околната среда, заедно с атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафта, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие и неговите елементи. Законът (членове 60, 74 и 79) също така установява основните разпоредби относно източниците на финансиране на дейностите по опазване на околната среда.

2. Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ)

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя специфичните разпоредби за управление и планиране на качеството на атмосферния въздух както на национално, така и на местно/общинско ниво. Съгласно последните изменения и разпоредби на ЗЧАВ (ДВ, бр. 18 от 2 Март 2021 г.), основните делегирани права и отговорности на местната власт по отношение подобрене и опазване на КАВ са:

- *Да разработват, прилагат и изпълняват Програма за качество на атмосферния въздух (ПКАВ) (когато е приложимо)*

Програмите за качеството на атмосферния въздух се разработват в случаите, когато общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух.

В съответствие с чл.37, ал.4 от Наредба 12/2010 г. в районите, в които е налице превишаване на установените норми за повече от един замърсител, се изготвят комплексни програми за достигане на установените норми за всеки отделен замърсител. Програмите включват цели, мерки, етапи и срокове за тяхното постигане; организации и институции, отговорни за тяхното изпълнение; средствата за обезпечаване на програмите; система за отчет и контрол; и система за оценка на резултатите.

Общинската програма за подобряване и управление на КАВ е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството на местно ниво за общините с проблемно КАВ. Наличието на този стратегически документ, помага на общините да структурират и планират своите намерения за подобрене в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период, като ги обвържат с конкретни мерки, срокове за изпълнение, източници на финансиране, отговорни лица и показатели за наблюдение на изпълнението на заложените цели и мерки.

- *Да създават „зони с ниски“ емисии (по преценка и необходимост)*

Последните изменения в Закона за чистотата на атмосферния въздух от март 2021 г., предоставят на местната власт по-големи правомощия за справяне с наднорменото атмосферно замърсяване, посредством създаването на т.нар „зони с ниски емисии“. Възможността за въвеждане на зоните с „ниски емисии“ влиза в сила от 2022 г., като се предвижда в тях да се въвеждат временни забрани за ползването на определен вид горива и/или уреди за отопление и/или забрани за обществено ползване на пътища, участъци от пътища или определени зони от пътната мрежа. Зоните с ниски емисии на вредни вещества могат да се въвеждат чрез налагане на мерки, забрани, такси и ограничения.

С измененията на ЗЧАВ се цели да бъде въведен децентрализиран подход, с който ще се предостави възможност на всяка община да извършва самостоятелен анализ, съобразно местните условия, посредством които да определи дали е налице необходимост от създаване на „зони с ниски емисии“, какъв да е обхватът на зоните, какви да са границите на създадените зони, както и за какво време ще се прилагат мерките и ограниченията в ЗНЕ за постигането на резултати във връзка с качеството на въздуха.

Правомощията и задълженията на общините по отношение осигуряване чистотата на атмосферния въздух (с изключение на изготвянето ПКАВ и създаването на ЗНЕ), обхващат и дейности по:

1. Управление и поддържане на елементите на техническата инфраструктура вкл. общински дейности с цел осигуряване на чистотата на атмосферния въздух (чл. 19, ал. 5);
2. За ограничаване на уврежданията върху здравето на населението, когато съществува риск от превишаване на установените норми или алармени прагове, при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори общинските органи съгласувано със съответната регионална инспекция по околната среда и водите могат да разработят оперативен план за действие, определящ мерките, които трябва да бъдат предприети с цел намаляване на посочения риск и ограничаване продължителността на подобни явления. (чл. 30, ал. 1). Оперативният план за действие се разработва въз основа на проучвания в района и на утвърдените алармени прагове, които се обсъждат със заинтересуваните лица и с екологичните организации и движения. (чл. 30, ал.2). Оперативният план за действие се привежда в изпълнение при необходимост по нареждане на кмета на общината (чл.30, ал.3);
3. Общинските органи съгласувано с органите на Министерството на вътрешните работи организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед осигуряване качество на атмосферния въздух, отговарящо на установените норми за вредни вещества (замърсители) (чл. 29).
4. За отделни райони, в зависимост от характера на източниците на емисии и характерния здравен риск, по предложение на кмета на общината и/или

министъра на здравеопазването, министърът на околната среда и водите може да определя допълнителни показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух, извън тези към чл. 4, ал. 1 от ЗЧАВ.

5. Общинските органи могат да предлагат за утвърждаване от министъра на околната среда и водите, по-строги норми за вредни вещества в определени селища, цялата община или райони в зависимост от нивото и характера на замърсяване на атмосферния въздух над тях. (чл. 6, ал. 5);
6. Общинските органи съгласувано с министъра на околната среда и водите могат да изграждат местни системи за наблюдение и контрол на качеството на атмосферния въздух в райони на тяхната територия.
7. В съответствие с *Наредба № 6 от 7 октомври 2019 г. за изискванията и контрола върху дървесината, която се използва за битово отопление* и в рамките на своите правомощия общината може да осигури/изисква за определени райони да бъдат доставяни и предлагани дърва с определено влагосъдържание. Общините, за които се прилага Наредбата, ще имат ангажимент да обявяват на интернет страниците си и на видно място в сградата на общината и кметствата изискванията към дървесината за битово отопление и начините и сроковете за нейното съхранение.

2.2. Качество на атмосферния въздух

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) се оценява чрез норми за концентрациите на основните замърсители в атмосферния въздух, регистрирани за определен период от време (1 час, 8 часа, 24 часа, 1 година), установени с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, като тези нива следва да бъдат постигнати в определен за целта срок, след което да не бъдат превишавани.

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на България е разделена на шест Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – Агломерация Столична, Агломерация Пловдив, Агломерация Варна, Северен/Дунавски район, Югозападен район и Югоизточен район. Анализът на данните за качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва по райони, като се отчита спецификата на всяко населено място, в което се извършва контрол (фигура № 9).

Източник: ИАОС

Фигура 9 Райони за оценка и управление на КАВ

Деятността на Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) се регламентира със Заповед на министъра на околната среда и водите № РД-489/26.06.2019 г., в това число: брой, вид на пунктовете, контролирани атмосферни замърсители, методи и средства за измерване.

Общината не се отнася към зоните/териториалните единици, в които са превишени пределно допустимите норми за КАВ. На територията на община Вълчи дол не са разположени пунктове за мониторинг, част от Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух (НАСККАВ).

Качеството на атмосферния въздух на територията на общината периодично се следи от мобилни автоматични станции (МАС). Мобилните автоматични станции се използват за извършване на допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броят на стационарните пунктове, както и при аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации, за проследяване ефекта от изпълнението на общинските програми за намаляване нивото на атмосферните замърсители.

Непосредственият контрол върху състоянието и експлоатацията на обекти и източници на емисии в атмосферния въздух, върху работата на пречиствателните съоръжения и върху емисиите от отделните източници на територията на общината се извършва от РИОСВ – Варна, в съответствие с Закона за чистотата на атмосферния въздух /ЗЧАВ/.

Промишлеността в града също е със силно понижена активност и не оказва влияние върху качеството на атмосферния въздух с емитирани вредни вещества. На територията на общината има едно действащо предприятия (притежаващо комплексно

разрешително по реда на глава VII от ЗООС), което няма наложени санкции за замърсяване на атмосферния въздух.

По отношение на транспортния сектор, към настоящият момент на територията на общината няма данни за замърсяване на въздуха над допустимите норми от отработените газове от автомобилния транспорт. Важни предпоставки за нивото на замърсяване от МПС са гъстотата на пътната мрежа, наличието на пътища от висок клас и съответно интензивността на трафика. За община Вълчи дол, пътищата от Републиканската пътна мрежа са с обща дължина от 72,136 км., характеризирайки се в добро състояние. Общинската пътна мрежа е с обща дължина от 70.891 км, голяма част от които е в недобро състояние. Павирани улици и улици без настилка няма на територията на общината. Периодично се извършват текущи ремонти и изкърпване на отделни участъци от тях. Като цяло, състоянието на всички общински пътища е незадоволително и са необходими инвестиции за подобряването им.

Като потенциално индикирани източници на замърсяване на въздуха в общината могат да се идентифицира индивидуалното отопление на жилищните сгради на твърдо гориво. Оценката на емисиите от битовото отопление на територията на общината като цяло е трудно да бъде определена, тъй като е необходимо да се разполага с точна информация за броя на домакинствата, тяхното разпределение по жилищни квартали и комплекси, начина на отопление и консумацията на течни, газообразни и твърди горива (дърва, въглища, брикети) от всяко домакинство. С такава информация, не разполага нито една община в България, тъй като няма изградена единна система за инвентаризация както на горивата ползвани от населението за отопление, така и за други битови нужди.

Положителен е факта, че град гр. Вълчи дол е газифициран. Броят газифицираните домакинства към 01.06.2021 в града е 117, а изградената мрежа към 31.12.2020 г. е 12,14 км.

Изводи и препоръки:

Тенденцията за установяване на ниски нива на атмосферни замърсители в община Вълчи дол се дължи на няколко устойчиви фактора:

- ✓ В общината липсват съществени промишлени източници на вредни емисии в атмосферния въздух;
- ✓ Град Вълчи дол е газифициран, обхващайки както общинските административни сгради, така и жилищните;

Въпреки положителната тенденция за регистрираните ниски нива на атмосферни замърсители, индикирани фактори, които създават предпоставки за повишаване нивата на ФПЧ_{10} в общината биват:

- ✓ *Битово отопление* - отоплителните инсталации могат да се разглеждат като източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което ще допринесе за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.
- ✓ *Недобро състоянието на уличната общинска мрежа;*

3. ВОДИ

1. Общи положения. Задължения и правомощия на общините в сектора

Основополагащият закон, уреждащ собствеността и управлението на водите на територията на Р. България е **Закона за водите (ЗВ)**, в сила от 28.01.2000 г., изм. ДВ, бр. 17 от 26 Февруари 2021 г. Целта на закона е да осигури интегрирано управление на водите в интерес на обществото в т.ч. да защити здравето на населението, като създаде условия за:

1. осигуряване на достатъчно количество и добро качество на повърхностните и подземните води за устойчиво, балансирано и справедливо водоползване;
2. намаляване на замърсяването на водите;
3. опазване на повърхностните и подземните води и водите на Черно море;
4. прекратяване на замърсяването на морската среда с естествени или синтетични вещества;
5. намаляване на заустванията, емисиите и изпусканията на приоритетни вещества;
6. прекратяване на заустванията, емисиите и изпусканията на приоритетно опасни вещества;
7. предотвратяване или намаляване на вредните последици за човешкия живот и здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност, свързани с вредното въздействие на водите.

Управлението на водите и на водостопанските системи и съоръжения се осъществява от голям брой институции на *централно, басейново, регионално и местно ниво*, поради което координацията и взаимодействието между тях е от изключително значение за провеждане на успешна политика в разглеждания сектор.

На местно ниво общините чрез общинските съвети и кметовете на общини са натоварени със следните функции, съгласно Закона за водите (ЗВ):

Общинският съвет:

- приема програма за развитието на водоснабдяването и канализацията на територията на общината в съответствие с Плановете за управление на речните басейни, Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията, общинския план за развитие и програмата за реализация на общинския план за развитие, с регионалния генерален план на ВиК системите и

съоръженията на обособената територия и генералните планове на агломерации над 10 000 е. ж. на ВиК системите и съоръженията;

- приема програма за реструктуриране на търговските дружества - ВиК оператори, в които общината е едноличен собственик на капитала;
- приема и предлага за одобряване от съответните общи събрания на търговските дружества - ВиК оператори, с общинско участие в капитала, програми за реструктурирането им;
- одобрява договорите за възлагане и за контрол на управлението на търговските дружества - ВиК оператори, в които общината е едноличен собственик на капитала;
- изразява становище по разработените от ВиК операторите бизнес планове;
- определя представители на общината в органите за управление на търговските дружества - ВиК оператори, с общинско участие в капитала;
- определя представител на общината в съответната асоциация по ВиК и съгласува мандата му;
- отговаря за координирането на управлението на ВиК системите и съоръженията на обособената територия в предвидените в закона случаи.

Кметът на общината:

1. разработва и предлага за одобрение от общинския съвет програмата за развитие на ВиК системите;
2. осъществява координацията по подготовката и реализацията на проектите за ВиК инфраструктура, които се реализират с безвъзмездна помощ чрез оперативните програми, финансирани от Кохезионния и Структурните фондове на Европейския съюз;
3. предвижда в общите и подробните устройствени планове мероприятията, необходими за развитието на водоснабдяването и канализацията в общината;
4. сключва договорите за възлагане на управлението на търговските дружества - ВиК оператори, в които общината е едноличен собственик, или когато е собственик на над 50 на сто от капитала, ако е оправомощен от общото им събрание;
5. определя основните показатели за дейността на ВиК операторите по предходната точка и за развитието им в съответствие с одобрените от КЕВР бизнес планове, контролира изпълнението им и го отчита пред общинския съвет;
6. участва като представител на общината в съответната асоциация по ВиК;
7. упражнява правата и задълженията на собственик на общински води и водни обекти;
8. издава разрешителни и осъществява контрол в предвидените от закона случаи.

2. Повърхностни води

В Р. България управлението на водните басейни се извършва от четирите Басейнови Дирекции, част от държавната администрация на Министерство на околната

среда и водите (МОСВ). Управлението на водните басейни на територията на община Вълчи дол се извършва от Басейнова Дирекция за управление на водите – Дунавски район с административен център гр. Плевен (БДДР) и Басейнова дирекция за управление на водите - Черноморски район (БДЧР) с административен център гр. Варна.

На територията на общината водните течения са слабо развити имат променлив дебит и често през лятото пресъхват. Макар и без особено значение за водният потенциал на областта, реките с местно значение са Арабаджидере, Карамандере и Доброплоденска река.

Дължината на речната мрежа, преминаваща през територията на общината е 249 км. Водосборните области на протичащите през общината реки са слабо развити. Наклоните и количеството на водите са малки и не могат да бъдат използвани енергийно.

Режимът на оттока е обусловен от валежите и следва техния ход, поради подчертано валежно подхранване. Характеризира се със сезонна неравномерност. Коефициентът на вариация за Варненска област е 0,5–0,8, при среден за страната 0,33 и среден за северното Черноморие 0,5. Пълноводието на реките в общината е през есенно-зимния сезон, като през този период преминава 60% от оттока. Маловодието съвпада с периода на активно водоползване (юли– септември) и дава едва 0,5% от годишният отток. Климатичните промени през последните години, показват, че интензивни пролетно – летни валежи, увеличават оттока многократно. Стойности на параметрите на „висока вълна“ не могат да бъдат цитирани, поради липсата на пунктове за наблюдение по реките с местно значение. Отточният капацитет в областта е нисък – 0,18, при средно за страната 0,25–0,28 и се дължи на преобладаващите седименти, в които дренират по естествен път падналите валежи. Оползотворяването на водите е свързано с изграждането на специфични локални съоръжения - микроязовири.

Естествени водоеми на територията на общината няма. През 60-те години са изградени 18 микроязовира за напояване на селскостопански земи, а след 1991 година те са зарибени за спортен и любителски риболов и защита на населените места от „високи води“ вследствие на порои. Не са открити източници на минерални води на територията на Община Вълчи дол.

Мониторинга на повърхносните води на територията на общината се осъществява от акредитирана лаборатория – Варна – 04 към ИАОС след възлагане от Басейнова дирекция „Черноморски район“ и Басейнова дирекция „Дунавски района“.

3. Подземни води

На територията на Община Вълчи дол попадат подземни водни тела, разпределени във водоносните хоризонти – „неоген-кватернер“, „неоген-сармат“, „долна креда – малмваланж“, както следва:

- Подземно водно тяло „Порови води в Кватернера – река Суха“ с код BG1G0000QAL052, което е определено в добро количествено състояние и лошо химично състояние (отклонения от СКОС по показател NO₃), с поставена цел за 2021 г. „Запазване на доброто количествено състояние“; „Предотвратяване влошаване на химичното състояние по показател NO₃; „Запазване на доброто химично състояние на останалите показатели“. ПУРБ 2016-2021 г. за водното тяло е определено изключение от постигане на добро състояние по отношение на показателите с отклонения на основание чл. 156 в от закона за водите до 2027 г.
- Подземно водно тяло „ Карстови води в Неоген-Сармат Добруджа “ с код BG1G000000N049 което е определено в добро количествено и химично състояние“, с поставена цел за 2021 г. „Запазване на доброто количествено и химично състояние“
- Подземно водно тяло „Карстови води в Разградска формация“ с код BG1G000K1NB050, което е определено в „добро количествено състояние и лошо химично състояние и лошо химично състояние“, „Предотвратяване влошаване на химичното състояние по показател NO₃; „Запазване на доброто химично състояние на останалите показатели“. ПУРБ 2016-2021 г. за водното тяло е определено изключение от постигане на добро състояние по отношение на показателите с отклонения на основание чл. 156 в от закона за водите до 2027 г.
- Подземно водно тяло „Карстови води в Малм – Валанжския басейн“ с код BG1G0000J3K051, което е определено в добро количествено и химично състояние“, с поставена цел за 2021 г. „Запазване на добро количествено и химично състояние“. На територията на с. Брестак, община Вълчи дол е разположен един мониторингов пункт с код BG1G0000J3KMP419 и име P180x – Свинекомплекс Брестак.

Поради незначителна промишлена дейност, на територията на общината не се наблюдават трайни и мащабни замърсяващи производства, които да оказат съществено отрицателно влияние върху повърхностните и подземните води. По данни на РИОСВ – Варна, на територията на община Вълчи дол към 2021 г. функционира:

1. ПСОВ –дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост – канализационна система, притежаващи разрешение за заустване № 13710074/21.10.2014 г. от БДЧР – гр. Варна.
2. Компресорна станция „Вълчи дол“, землището на с. Брестак, общ. Вълчи дол, стопанисвана от „Булгартрансгаз“ ЕАД, гр. София. За обекта има издадено комплексно разрешително от БДДР – гр. Плевен № 13710066/19.03.2012 г.

Констатираното влошено състояние по физико-химични елементи за качество на територията на регионалната инспекция, съгласно годишните регионални доклади е обусловено:

- замърсяване с минерални форми на азот и фосфор от дифузни източници (зеделски практики);
- еутрофикационни процеси, съпроводени с ежегодни цъфтежи на фитопланктон
- непостоянен речен отток, съчетан със замърсяване от населени места под 2000 е. ж. без ПСОВ;

4. Водоснабдителна мрежа

Водоснабдяването в общината се осъществява от подземни водни ресурси, чрез 11 броя каптажи с общ дебит при нормални условия около 80 л/сек, 3 броя шахтови кладенци с дебит 7 л/сек и 8 броя дълбоки сондажа с дебит 125 л/сек.

Всички населени места в община Вълчи дол са водоснабдени като средногодишно се подават 900 000 м³ вода за питейно-битови цели. Делът на полезно използваната вода от водоснабдителните системи в последните години намалява, поради загубите на вода по водопрееностаната мрежа. За нормализиране на водоснабдяването за питейно-битови нужди е необходимо да се извърши ремонт на два каптажа в с. Брестак – Пясъчник 1 и 2 и Къшлата.

Подаването на водата до потребителите в населените места се осъществява, чрез водопроводна мрежа с обща дължина – 490 км., в т.ч.:

- От етернитови тръби – 445 км;
- От стоманени тръби – 6 км;
- От чугунени тръби – 4 км;
- От ПЕВП тръби – 35 км.

За подаване на вода към населените места по водоснабдителната система са изградени 10 бр. помпени станции, 20 броя водоеми, 2 бр. водни кули и голям брой други съоръжения – шахти, спирателни водомерни устройства и др.

Секторната инфраструктура е стара, липсват мащабни инвестиции за рехабилитация и модернизация на съоръженията, което води до значителни загуби на водните ресурси при преноса им до крайните потребители. Загубите на вода в общината са над 40 % от подадената вода. Този показател е по-нисък от средния за страната – 57 %, но е необходимо да се предприемат инвестиционни мерки за снижаването му.

Водопрееностната мрежа и съоръжения са включени в активите на „ВиК-Варна“ ООД, в което 51 % е държавното участие, а 49 % са разпределени между общините във Варненска област. Дяловото участие на община Вълчи дол възлиза на 3 %.

Състоянието на водопрееностната мрежа и съоръженията към нея са показани в таблицата:

Таблица 6 Състояние на водопреносната мрежа и съоръженията към нея за община Вълчи дол

№	Населено място	Водопровод (м) (вътрешна мрежа)	Водопровод (м) (външна мрежа)	Общо (м)	Водо- източ- ници л/сек	Водо- еми куб.м.	Ползвани водни количества куб.м.
1.	гр. Вълчи дол	26 688	21 625	48 293	36,6	1 730	26 570
2.	с. Бояна	10 898	11 033	21 931	3	66	2 480
3.	с. Брестак	26 125	8 313	34 438	4,9	320	6 440
4.	с. Войводино	16 870	9 560	26 430	4	140	3 620
5.	с. Генерал Киселово	14 029	10 037	24 066	5	240	6 600
6.	с. Генерал Колево	11 164	12 112	23 276	2,7	525	4 070
7.	с. Добротич	12 480	1 798	14 278	4	160	3 580
8.	с. Есеница	8 824	1 332	10 156	3	125	3 930
9.	с. Звънец	3 269	2 950	6 219	1	100	1 110
10.	с. Изворник	7 674	2 886	10 560	2	100	1 940
11.	с. Искър	10 654	10 366	21 040	2	140	2 690
12.	с. Калоян	11 884	8 006	19 890	6	200	2 440
13.	с. Караманите	14 705	3 531	18 236	8	100	2 920
14.	с. Кракра	4 428	740	5 168	0,5	140	1 520
15.	с. Метличина	11 058	5 170	16 228	4	140	4 140
16.	с. Михалич	12 915	11 150	24 065	7	350	5 840
17.	с. Оборище	6 690	1 300	7 990	4	-	2 330
18.	с. Радан войвода	10 878	8 717	19 595	3	-	3 420
19.	с. Ст. Караджа	18 813	10 500	29 313	7	250	6 790
20.	с. Страхил	3 167	3 850	7 017	0,5	100	1 070
21.	с. Червенци	24 411	10 350	34 761	12	335	13 360
22.	с. Щипско	23 732	7 040	30 772	6	140	3 120
Общо		291 356	162 366		132,2		

Източник: Община Вълчи дол

Част от водата се подава директно в мрежата, посредством помпена станция „Войнишки кладенец“. Тя от своя страна се захранва посредством два каптажа, изградени в местността „Бешпунар“ – каптаж „Бешпунар-1“ и каптаж „Бешпунар-2“. По-голямата част от града се захранва от два съществуващи напорни резервоара с работни обема съответно 1000 и 300 м³. По-големият от резервоарите се захранва от помпена станция „Вълчи дол“, която препомпва водата от два броя тръбни кладенци. По-малкият резервоар, с обем 300 м³ се захранва от ПС „Искър“.

Водата преди да се подаде за ползване се хлорира за обезпаразитяване в помпените станции. Над 95 % от съществуващата водопроводна мрежа на гр. Вълчи дол се състои от етернитови тръби, с обща дължина 19 098 м. останалата част е изградена от 3 400 м стоманени тръби, 750 м чугунени и 3 600 м, подменени с ПЕВП тръби.

По-голямата част от водопроводната мрежа е амортизирана (проектната годност на етернитовите мрежи е изтекла при над 100 % от водопроводите), в резултат на което загубите на вода са над 40 %, а средно годишно се отстраняват 350-400 аварии.

Пречиствателна станция за подобряване качеството на водите до изискванията за питейни цели в общината няма изградена. Контрол по качеството на водата се осъществява ежемесечно от Лабораторен изпитвателен комплекс (ЛИК)-Варна към „ВиК-Варна“ ООД и два пъти месечно от РЗИ-Варна.

5. Канализационна мрежа и ПСОВ

Канализационната мрежа по степен на изграденост в населените места и пречиствателни станции за отпадъчни води в общината има значително изоставане спрямо развитието на водоснабдителните системи. В общината съществува частично изградена (90 %) канализационна мрежа и външен колектор само в гр. Вълчи дол. Тя е непълно разделна (битова). Дъждовните води се отвеждат повърхностно. Частично по ул. Родопи има изградена и дъждовна канализация, а за ул. Асен Златаров има проект за изграждането на такава.

Изградени са канализационни отклонения за включване на потребителите и отвеждане на отпадъчните води, чрез което се обслужват с канализационна мрежа население на брой 2 984 жители и 21 юридически субекта.

Средното денонощно количество на заустените отпадъчни води от канализационната система е 11-12 л/сек.

Изграждането на канализационната мрежа и ГПСОВ (градска пречиствателна станция за отпадъчни води) започва през 1986 г. При пускане в експлоатация ГПСОВ Вълчи дол е имала механично и биологично стъпало за пречистване. След втората година биологичното стъпало е повредено, но пречиствателната станция работи с механично пречистване до 1994 г. От 1994 г. до 2005 г. цялата канализационна мрежа на града се зауства в коритото на р. Арабаджидере. Замърсяването на реката по протежение на цялото ѝ поречие, както и замърсяването на водоемите при селата Страхил и Генерал Киселово е прекратено с реконструкцията на пречиствателната станция и отвеждането на всички отпадъчни водни количества до колектора Вълчи дол-Суворово-Девня. Проектът е изпълнен по мерки „Енергийна ефективност“ и „Опазване на околната среда“ на общинската стратегия за развитие и областната програма за енергийна ефективност. С реализирането на проекта стана възможно гравитачното отвеждане на отпадъчните води в 10 км отсечка на канализационния колектор. След реконструкцията ГПСОВ-Вълчи дол работи като канализационна помпена станция.

Експлоатационното състояние на изградената канализационна мрежа не е добро. При бъдещо изграждане на нови производствени мощности е необходимо частична подмяна на съоръженията, поради невъзможност да се провеждат отпадъчните води на всички потребители.

Ефектът от реализирането на проектите е свързан с опазване на околната среда за постоянните жители на гр. Вълчи дол, 320 души сезонно пребиваващи на територията на града и над 850 гости и посетители.

В града няма мощни консуматори, които да формират значителни отпадъчни водни количества, няма и предприятия и фирми водоснабдени от собствени

водоизточници. Няма постъпване на води от такива водоизточници в канализационната мрежа.

На територията на общината няма изградени пречиствателни станции за отпадъчни води, освен ЛПСОВ в Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост (ДПЛУИ) с. Оборище. Пречиствателното съоръжение е с механично и биологично пречистване. Към момента няма необходимост от реконструкция и разширение, ЛПСОВ обслужва приблизително 120 човека - домакущи и персонал.

6. Идентифицирани източници на замърсяване

Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите, от които идват и съответните проблеми са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Състоянието на водните тела се определя в зависимост от следните категории значими натоварвания:

- Значими точкови източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими дифузни източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими водовземания от повърхностните води;
- Други въздействия върху повърхностните води - морфологични изменения и регулиране на оттока.

Точкови източници на замърсяване

Точковите източници на замърсяване са битово - фекалните води (БФВ), които се образуват в жилищните и обществените сгради и производствените отпадъчни води (ПОВ). Битовите води съдържат най-различни органични и неорганични замърсяващи вещества. В канализационните мрежи на населените места протичат както битови, така и производствени отпадъчни води (ОВ). Съставът на ОВ от населените места зависи и от характера на производствените ОВ, които се отвеждат в канализационната мрежа. В битовите отпадъчни води е увеличено съдържанието на синтетични миещи и перилни препарати, които са повърхностно активни вещества. Тяхното присъствие в битовите отпадъчни води и от там във водоприемниците, води до рязко влошаване на условията за постъпване на кислород чрез дифузия. Смесването на непречистени битови отпадъчни води с водите на водоприемниците води до замърсяването им с неразтворени, колоидни и разтворени примеси, до интензивното изразходване на съдържащия се кислород поради наличието на лесно окисляващи се вещества, както и до протичането на вторични процеси на замърсяване (в резултат на анаеробно разлагане).

Дифузни източници на замърсяване

Дифузни източници на замърсяване са от населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесенията вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други замърсявания, които имат значение са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата, (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.

Морфологични изменения и регулиране на оттока

Морфологични изменения, водят до следните проблеми.

- Проблеми възникнали в резултат на водочерпения за питейно-битови, промишлени, селскостопански, хидроенергийни и др. цели.
- Проблеми от регулиране на оттока - това са проблеми възникнали в следствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (МВЕЦ).

Въздействия, свързани с хидроморфологични промени значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради. Прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

Основен замърсител на водни обекти на територията на Община Вълчи дол е липсата на цялостна изградена канализационна мрежа в населените места, липсата на ГПСОВ. Липсата на канализационни мрежи води до отвеждане на отпадъчните води в земните пластове или заустват в прилежащи отводнителни канали, дерета и реки. В много от селищата отпадъчните води се отвеждат и в попивни ями.

Изводи и препоръки:

- ✓ На територията на общината не се наблюдават трайни и мащабни замърсяващи производства, които да окажат съществено отрицателно влияние върху повърхностните и подземните води;
- ✓ Основен замърсител на водни обекти на територията на община Вълчи дол са канализационните системи на населените места, липсата на ПСОВ, както и липсата на цялостна изградена канализационна мрежа за населените места на общината, с изкл. на гр. Вълчи дол.

- ✓ *Необходимо е изграждането на пречистителни съоръжения и поддържането им в изправност и добро състояние, с цел елиминиране на заустването на непречистени отпадъчни води.*
- ✓ *Необходимо е в община Вълчи дол да продължи подмяната на част от водопроводната мрежа от страна на ВиК ООД, гр. Варна, с цел да се минимизират загубите на питейна вода;*
- ✓ *Необходимо е в община Вълчи дол да се осъществи подмяна/изграждане на цялостната канализационна система;*

4. ПОЧВИ

4.1. Общи положения. Задължения и правомощия на общините в сектора

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс, с което опазването им е приоритет както на държавните органи, така и общински органи, физически и юридически лица.

Съгласно Закона за почвите (ЗП), политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на местно ниво се осъществява от кметовете на общини. В рамките на своите правомощия, кмета на общината осигурява участие на обществеността при вземане на решения и разработване на стратегии, програми и планове за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Кметовете на общини имат задължение да разработят Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите в съответствие с Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите за период не-по-кратък от 3 години. Тези програми са неразделна част от общинските програми за опазване на околната среда съгласно чл. 26 от Закона за почвите.

Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите се изготвя съгласно Методическите указания за разработване на областни и общински програми, разработени на основание Мярка 1.1.3 от Плана за действие към Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)

Съгласно Закона за почвите, кметовете на общините правят предложения за включване на площи с увредени почви, към регистър, поддържа от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС), съдържащ информация за местоположението, източника на замърсяване/увреждане, вида на площта на увреждането, оценка на риска и др.

В съответствие със Закона за почвите, кметовете на общините осъществяват контрол върху изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност,

включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на приложното поле на Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

4.2. Почвена покривка и разпределение на почвени ресурси

Почвената покривка на територията на Община Вълчи дол е от характерния за Североизточен район (СИР) тип почви. Почвената покривка е формирана основно върху льосова основа при степни и лесостепни растителни отношения. Основни почвени типове са излужени черноземи, карбонатни черноземи и сиви горски почви. Най-разпространени са черноземните почви с техните разновидности – карбонатни и излужени, отличаващи се с голямо почвено плодородие.

Черноземни почви – черноземните почви са се оформили под влияние на ливадно-степна и льосостепна растителност. Почвообразуващите скали в района на черноземните почви са предимно от льосови образувания. Характерна особеност на черноземите е отделянето на карбонатите от скалната основа във вид на „карбонатен мицел“. Черноземите заемат 23 млн. да, което представлява 36% от дълбоките почви и 21% от общата площ на страната (Койнов и др., 1972), като 86,2% от тях са обработваеми. Карбонатните и типичните Черноземи заемат около 8,3 млн. да, или 36% от цялата им площ. Слабо и средно излужените разновидности са около 10,75 млн. да, или 46,7%. Силно излужените и лесивирани Черноземи заемат 3,5 млн. да, което представлява 15,2% от цялата им площ. Тежкоглинестите Черноземи са около 600 000 да, или 2,6% от площта на почвения тип. Ерозираните Черноземи в България заемат площ 485 000 да, или 2,1%.

- **Карбонатни черноземи** – обхващат ивицата край Дунав между реките Лом и Русенски Лом. Карбонатни черноземи са разпространени в южната част на община Вълчи дол в землищата на гр. Вълчи дол и селата Щипско, Искър, Михалич, Кракра, Добротич и Войводино. Характеризират се със средно песъчливо глинест механичен състав и се обработват по-леко от излужените черноземи, не набъбват при напояване, не се напукват при изсъхване.

Образувани са върху льос под действие на степна тревиста растителност. Характеризира се с мощно развит хумусен хоризонт от 40 см до 80 см. По цялата си дължина съдържат карбонати, от където носят наименованието си. По механичен състав са от средно до тежко песъчливо глинести. Реакцията им е алкална. Хумусното съдържание в горните пластове е 2,5-4,4%. Водните запаси са незадоволителни, поради лекия механичен състав и летните засушавания. Тези почви се обработват леко, не образуват кора. Те са плодородни и подходящи за отглеждане на много култури. Добре са запасени с калий и по-малко с азот и фосфор.

- **Излужените черноземи** са разположени главно в Крайдунавската част на Североизточна България, Добруджанското плато и периферните части на

Лудогорието. Излужените черноземи (тежко-песъчливо-глинести) заемат равнинни територии в селата Радан Войвода, Червенци, Караманите, Метличина, част от землищата на Брестак, Михалич, Калоян, Стефан Караджа, Генерал Колево, Оборище, Генерал Киселово, Страхил, Звънец, Калоян, Есеница и Изворник. Мощността на хумусния хоризонт е 0,65 до 0,80 m. Горният слой е с разпръсната структура. Необходима е дълбока обработка. Излужените черноземи са почви с високо естествено плодородие и при правилна обработка при тях се получават най-високите добиви от селскостопански култури.

Образувани са върху по-ситночастичен лъос и лъосовидни отложения и под влияние на смесена лесостепна растителност. Мицеларният строеж на профила се запазва само в почвообразуващата скала. Всъщност това е представителният подтип на Черноземите, който неслучайно е наречен от Пушкиров „шоколадовоцветен Чернозем“. Това са най-плодородните почви у нас, подходящи за отглеждане на голям набор селскостопански култури.

По високите части в землищата на селата Генерал Киселово, Изворник, Стефан Караджа, Есеница и Калоян са разпространени главно сиви горски почви. Хумусният им хоризонт е с малка мощност – до 0,35 m. Съдържанието на хумус в орницата е около 2% и рязко намалява в дълбочина. Запазеността с азот и фосфор е слаба, а почвената реакция е кисела по целия профил. Физичните свойства на тези почви са неблагоприятни. Отличават се със значително глинесто съдържание във вертикалния почвен профил и добре изразена диференциация на механичния състав и почвообразуването. Тези почви са с ниско естествено плодородие, разположени са най-вече на наклонени терени и са подходящи за отглеждане на етерично-маслени култури. Около реките има аловиялно-ливадни почви. Те са богати на скални материали и на хумусни вещества, висоководопроницаеми са и са подходящи за отглеждане на зеленчуци. Основните дейности за повишаване на плодородието им освен торене са насочени към предпазването им от заливане на реките, заблатяване и засоляване. Слабият наклон на терена, геоложкият строеж на почвената подложка и климатичните условия са определящи фактори за запазване на високоплодородните почви в общината от развитието на интензивни разрушителни процеси.

4.3. Състояние на почвите – замърсяване с нефтопродукти, засоляване, киселяване, запечатване

Замърсяване с тежки метали

Различните почви имат различна устойчивост към химическо замърсяване, поради което концентрациите на тежки метали – „предохранителни“, „максимално допустими“ и „интервенционни“ са определени в зависимост от редица показатели на почвата като рН, механичен състав, дълбочина, начин на ползване на земите – обработваеми, постоянно затревени, населени места, паркове, спортни площадки и индустриални/ производствени терени (Наредба 3 от 12 август 2008г.). Съгласно данните

от проведените наблюдения по пунктове в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите в страната са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

За района на община Вълчи дол не са известни райони с трайно замърсяване на почвите с тежки метали. По данни от годишните доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ Варна, за оценяване на въздействието върху почвите на източници на замърсяване съгласно мониторинга на почвите по НАСМОС е извършен мониторинг на почви I-во и II-ро ниво. За 2020 г. са взети общо 48 почвени проби от 8 пункта за изследване на тежки метали в т.ч. от землищата с. Есеница и с. Войводино от община Вълчи дол. Извършени са последващи анализи с цел проследяване евентуалните отклонения от базовото състояние, както и концентрациите на вредни вещества в почвата спрямо максимално допустимите концентрации. Не са констатирани завишения на концентрациите на вредни вещества в почвите. Тенденцията е за намаляване на концентрациите спрямо базовото състояние се запазва.

Замърсяване на почвата с продукти за растителна защита (ПРЗ)

Излезлите от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност представляват опасни отпадъци и за тях се прилагат съответните разпоредби на ЗУО, касаещи третиране на тези отпадъци. Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлорорганичните пестициди, които масово са използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век. След прекратяване на дейността на ТКЗС и АПК след 1990 г., в България възниква въпросът за съхраняване и обезвреждане на останалите количества неизползвани препарати за растителна защита (ПРЗ).

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. Няма данни от Националната система за мониторинг на почви на почвени проби от района за замърсяване с нитрати вследствие предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.

На територията на общината, в с. Михалич съществува склад за съхранение на опасни отпадъци – негодни за употреба и залежали пестициди с неустановен произход. С реализацията на проект: „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“, Обособена позиция № 1 – „Преупаковане, почистване на склад, транспорт и предаване за окончателно обезвреждане на УОЗ – пестициди, опасни и неопасни отпадъци и други ПРЗ в складове на територията на РИОСВ-Варна, Русе, Шумен“, сключен между ПУДООС и Консорциум „Пестициди 2019“ на Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, опасните отпадъци са прибрани от склада (Складов Протокол 1 от 19.06.2019 г. и Складов Протокол 2 от 16.07.2019 г.).

Ерозия на почвата

Ерозията на почвата е явление, свързано с отделяне и пренасяне на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени и/или антропогенни процеси. Загубата на почвен материал оказва съществено влияние върху функциите на почвата, както в мястото на проявлението на ерозията, така и върху прилежащите територии.

Ерозията води до намаляване на дълбочината на коренообитаемия слой, количеството на хранителните елементи и запасите на почвена влага, изчерпване на филтрацията и буферния капацитет на почвата, намаляване на съдържанието на почвено органично вещество, загуба на биоразнообразие, деградация на почвената структура, образуване на почвена кора, разпространение и акумулация на замърсители във водните течения и в зоните на акумулация на наноси.

За района на Добруджа преобладават постоянни североизточни ветрове, които при липса на ветрозащитни пояси биха били сериозна предпоставка за развитие на ерозионни процеси. На територията на област Варна няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия. Ерозирали терени в общината се наблюдават предимно в наклони и обезлесени райони. Скоростта на ерозия е различна при различните типове растителна покривка. Човешката дейност много често усилва естествената ерозия. Видът на почвообработките и начина на трайно ползване на земите са основните фактори определящи процесите на ерозия ако се изключат природните и климатични фактори. Площите в община Вълчи дол не се характеризират с висок ерозионен риск. Реални резултати за ограничаване на процеса се получават при извършване на залесяване и прилагане от земеделските производители противоерозионни дейности - агротехнически мероприятия, като подходящи почвообработки, засяване и поддържане на култури, имащи за цел нейното укрепване - постоянна тревна покривка и т.н.

Незасетите обработваеми земи са подложени на около 30 пъти по-интензивни ерозионни процеси в сравнение с почви под горска покривка. Широколистните насаждения в горския фонд, със своите водозадържащи функции имат изключителна роля за предотвратяване на ерозионните процеси.

Вкисляване и засоляване на почвите

Вкисляването на почвите се дължи на емисии от промишлени процеси, природни биохимични цикли, а за обработваемите почви - и от едностранчивото (без фосфор и калий) торене с азотни торове. За ограничаване на развитието на процеса на вкисляване при обработваемите почви е необходимо прилагане на подходящи модели на торене. При изоставените терени се налага ограничаване на процесите на ерозия, прилагане на стопански решения за увеличаване на почвеното плодородие и извършване на варуване, съобразно конкретните условия на засегнатите площи. До осемдесетте години на миналия век държавата предприемаше действия, чрез финансиране на мероприятия целящи намаляване и ограничаване на вкислените почви

(варуване, гипсуване) на засегнатите райони и прилагане на подходящо екологосъобразно земеделие. Понастоящем тези мерки са силно ограничени. По данни на община Вълчи дол, на територията на общината няма вкислени, засолени или механично увредени почви.

Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти

По данни на РИОСВ Варна за 2020 г. в землищата на населените места от област Варна в т.ч. в землищата на с. Есеница и с. Войводино от община Вълчи дол са взети общо 48 почвени проби от 8 пункта за мониторинг. От изследваните проби са взети 48 проби от 8 пункта за органични замърсители, и 48 проби от 8 пункта за пестициди от землищата на горепосочените населени места. Съгласно информация от годишните доклади за състоянието на околната среда на територията контролирана от РИОСВ Варна към момента не са налични резултати от анализите.

Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци)

Съгласно данни на РИОСВ- Варна, констатирани нерегламентирани замърсявания на земи с битови и строителни отпадъци се наблюдава в землищата на общините и от двете области Варна и Добрич.

За територията на община Вълчи дол, нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци) все още съществува въпреки предприетите мерки и положените усилия от общината. При извършване на проверките по чистотата на населените места от експертите на РИОСВ, констатираните видове отпадъци са основно от битов характер, голям е процента и на строителните отпадъци, биоразградимите и животинска торова маса. За отстраняване на замърсяванията, регионалната инспекция издава предписания на кметовете на общините за отстраняване им, както и на съответните физически, и юридически лица.

Изводи и препоръки:

- ✓ Град Вълчи дол и районът около него са антропогенизирани и съответно почвите и земите са повлияни от това. Като цяло, почвите за района на общината се намират в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи /органично вещество, съдържание на тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители/;
- ✓ На територията на община Вълчи дол се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики в следствие на което, почвите в района не са замърсени с нитрати, както и в резултат на предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.
- ✓ Проблеми по отношение състоянието на почвите се явяват периодичните паления на

стърнища и замърсявания с отпадъци, в резултат на което се нарушават почвените функции в най-плодородния (хумусен) слой и намаляват плодородието и самопречистващата способност на почвите;

- ✓ Площите заети от горскостопанската единица имат изключително равнинен характер, поради което ерозионни процеси в тях не се наблюдават. В местата, където съществува опасност от ерозионни процеси, превантивни мерки следва да бъдат следните:
 - своевременно залесяване на площите с ерозионна опасност с подходящи дървесни видове.
 - сечищните отпадъци да се използват за запълване на стръмни дерета;
 - при строеж на нови пътища да се предвидят мерки за недопускане развитието на ерозионни процеси чрез изграждането на отводнителни съоръжения;

5. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ГОРИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

5.1.Общи положения. Задължения и правомощия на общините в сектора

Правомощията на общините в областта на „Натура 2000“ и биоразнообразието са разписани в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за защитените територии (ЗЗТ), и най-общо се свежда до:

Закон за защитени територии (ЗЗТ)

1. Кметовете на общините правят предложения за обявяване на национални и природни паркове.
2. Представители на общините участват в комисии, назначени от Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитени територии.
3. Общините - собственици на гори, земи и водни площи в защитените територии извън тези, които са обект на изключителна държавна собственост, осъществяват тяхното стопанисване, опазване и охрана, съгласно разпоредбите на този и други специални закони.
4. Съответните общини съгласуват плановете за управление на резервати и поддържани резервати, природни забележителности и защитени местности преди тяхното утвърждаване от министъра на околната среда и водите.
5. Органите на местната власт се задължават да оказват съдействие на служителите от парковата охрана при изпълнение на служебните им задължения.
6. Кметовете на общини са длъжни да спират дейности и строителство в предоставени за ползване гори, земи и водни площи в защитени територии - държавна, общинска и частна собственост, извършвани в нарушение на утвърдените плановете за управление и устройствени и технически плановете и проекти.
7. Нарушенията по чл. 81 и 83 от Закона се установяват с акт на длъжностно лице, определено от министъра на околната среда и водите или от министъра на земеделието, храните и горите, или от изпълнителния директор на

Изпълнителната агенция по горите, или от кмета на общината. Наказателните постановления се издават съответно от министъра на околната среда и водите, от министъра на земеделието, храните и горите, или от кмета на общината, или от упълномощени от тях лица.

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР):

Общините, в сферата на своята компетентност:

1. осъществяват дейности по опазване на биологичното разнообразие;
2. интегрират опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички планове, проекти, програми, политики и стратегии в съответния сектор, като включват в тях преди всичко дейности по опазване на биологичното разнообразие, в съответствие с приоритетите на ЗБР, на Националната стратегия и на Националния план за опазване на биологичното разнообразие;
3. разработват и внедряват планове за управление на защитени зони и планове за действие за приоритетни растителни и животински видове;
4. сътрудничат с други компетентни органи, когато дейностите имат взаимосвързани или натрупани ефекти върху биологичното разнообразие или когато тяхната компетентност засяга един и същ обект или територия;
5. организират отраслови системи за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие и на защитените зони и създават бази от данни и географски информационни системи за характеристиките им, като предоставят на Министерството на околната среда и водите информация, съгласувана по вид и период на представяне;
6. финансират приоритетно научни изследвания и дейности, свързани с опазване на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси;
7. използват резултатите от проучването на биологичното разнообразие при изготвянето на планове, проекти, програми и политики в сектора или между секторите;
8. контролират дейността на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
9. санкционират нарушители в предвидените в този закон случаи;
10. осъществяват международно сътрудничество по въпроси от обща загриженост, свързани с опазване на биологичното разнообразие и защитените зони.
11. общините - собственици и ползватели на горски територии, земи и водни площи в Националната екологична мрежа, осъществяват тяхното стопанисване и охрана съгласно разпоредбите на този закон и другите специални закони.
12. кметовете на общини спират дейности и строителство в гори, земи и водни площи - държавна, общинска и частна собственост, извършвани в нарушение на

утвърдените планове за управление и устройствени и технически планове и проекти.

13. Нарушенията по чл. 124, ал. 1 и 3, чл. 125 и чл. 128 от ЗБР в се установяват с акт на длъжностно лице, определено от Министъра на ОСВ, или от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, от областния управител или от кмета на общината. Наказателните постановления се издават съответно от министъра на околната среда и водите, от министъра на земеделието, храните и горите, от областния управител или от кмета на общината, или от оправомощени от тях лица.

5.2. Национална екологична мрежа (НЕМ)

Националната екологична мрежа (НЕМ) се изгражда според изискванията на Закона за биологичното разнообразие. Нейните цели са: дългосрочно опазване на биологичното, геологично и ландшафтно разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линееене и зимуване на дивите животни; създаване на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове; участие на Република България в европейските и световни екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Националната екологична мрежа (НЕМ) най-общо включва:

- защитени зони като част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР);
- защитени територии, обявени по реда на Закона за защитените територии (ЗЗТ);

Към настоящият момент в България са обявени 1015 защитени територии, които обхващат приблизително 5,3 % от територията на страната. Според Закона за защитените територии, защитените територии са 6 категории: резервати (55), национални паркове (3), природни забележителности (348), поддържани резервати (35), природни паркове (11), защитени местности (563).

Натура 2000 е обобщоевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие. Местата, попадащи в екологичната мрежа, се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

На територията на община Вълчи дол няма защитени територии и защитени зони. Общината е една от общо седемте общини в България, в които няма защитени територии и зони.

Гори и горско стопанство

Около 92% от територията на община Вълчи дол се състои от земеделски и горски площи. Най-голям е относителният дял на земеделската земя – 380 166 дка или 80.5%. Територията заета от гори е 54 716 дка.

Земеделските територии придобили характеристика на гора, собственост на община Вълчи дол са само 62,2 ха. Независимо от малката площ на общинските гори те имат запас от 6475 куб.м (без клони) и по настоящия горскостопански план на общината (ГСП) в тях са планирани сечи с добив на дървесина в размер на 3980 куб.м (без клони) или 4200 куб.м (с клони).

Опазването в горите, територии собственост на община Вълчи дол до настоящия момент се е извършвало от ТП „ДГС-Суворово“. Начинът по който опазването и управлението на тези земи ще бъде организирано за в бъдеще предстои да се реши от община Вълчи дол. Общинските гори, обект на охрана са пръснати между гори държавна собственост и попадат в съответните охранителни участъци на І ГСУ „Вълчи дол“, определени със заповед на Директора на ТП „ДГС-Суворово“.

Според схемата на горскорастителното райониране на Р. България, територията на община Вълчи дол попада в Мизийската горскорастителна област, подобласт Северна България. Разположена е в долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.). в подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м. н.в.) (М-I-2) преобладават чистите и смесени насаждения от цер със спътници от ясен, летен дъб, зимен дъб, сребролистна липа, бряст и габър. Среща се единично или на малки групи в пониженията на сенчести изложения източен бук.

Създадените култури са предимно от червен дъб, сребролистна липа, мъждрян и акация. Масово като подлес се среща келяв габър и мъждрян. Приоритетно място на разпространение заемат церовите естествени насаждения. Срещат се още естествени насаждения от габър, келяв габър, благуна, космат дъб.

От храстите се среща шипка, глог, дрян, смрадлика, люляк, леска, бяз, птиче грозде и др. Дървесната растителност в района е с естествен произход.

Тревната покривка е разнообразна: срещат се предимно житни култури, сред тях се намират още ягоди, жълт кантарион, червен кантарион, бял равнец, мащерка, риган и др по данни от проекта на Горскостопански план и План за защита от пожари на земеделски територии, придобили характеристика на гора собственост на община Вълчи дол.

За ПИ с идентификатор 12574.37.48 по КК на землище Вълчи дол, с площ 10 940 м², ПИ с идентификатор 12574.37.49 по КК на землище Вълчи дол, с площ 13 848 м², ПИ с идентификатор 12574.62.8 по КК на землище Вълчи дол, с площ 2 000 м² и ПИ с

идентификатор 12574.62.15 по КК на землище Вълчи дол, с площ 4 220 м² се предвижда да бъдат отредени „За рекреационни цели“, а УПИ Х-306, кв. 40 по кадастралния и регулационен план на с. Стефан Караджа е с отреждане за „Рекреационни дейности – опознавателен селски туризъм“.

Биоразнообразие

Естествената растителност в община Вълчи дол заема ограничени пространства. Тя се е съхранила само в онези места, в които не е развито интензивно земеделие. Запазилите се единични дървета и групи от дървета говорят за предишно разпространение на обширни горски масиви. Към настоящият момент преобладава селскостопанската растителност. По произход горите са издънкови, семенни и смесени. Представени са от дървесни видове като: дъб, цер, акация, габър, черен бор, липа, ясен и орех. Защитените растения в района са конския кестен и ориенталния глог.

В зоографско отношение територията на общината се отнася към Северна зоографска подобласт, Черноморски район, в който преобладават сухоземни животни, характерни за Средна и Северна Европа. От бозайната фауна, потенциални местообитания и регистрирано присъствие има на степен пор (*Mustela eversmannii eversmannii*), пъстрят пор (*Vormela peregusna*) и лалутера (*Spermophilus citellus*).

В екологичния комплекс на агроландшафтите заети от култури от едногодишни растителни видове на големи площи, се настаняват и размножават полска чучулига (*Alauda arvensis* L.), качулата чучулига (*Galerida cristata* L.), полска бъбрица (*Anthus campestris*), жълта стърчиопашка (*Motacilla flava feldeggii Michahelles*), пъдпъдък (*Coturnix coturnix* L.), яребица (*Perdix perdix* L.) и др.

Изводи и препоръки:

- ✓ Община Вълчи дол се характеризира със сравнително богато биологично разнообразие
- ✓ Земеделските територии в община Вълчи дол придобили характеристика на гора, собственост на община Вълчи дол са едва 62,2 ха, но с богат запас на дървесина.
- ✓ Препоръчително е община Вълчи дол да провежда информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начините за опазването му;

6. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

Съгласно Закона за устройство на територията в териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиха на населението.

Зелената система на община Вълчи дол се състои от съществуващите и новопредвидените озеленени площи за широко и ограничено обществено ползване в урбанизираните територии, защитни и рекреационни гори (местности, горски паркове

и зелени зони извън урбанизираните територии), горите и земите от горския фонд, попадащи.

Основа на зелените системи на община Вълчи дол са озеленените площи за широко обществено ползване – общоградски паркове, градски и квартални градинки, улично озеленяване, защитни зелени пояси около водни обекти, озеленяването на сервитутни ивици на линейните съоръжения на техническата инфраструктура и др.

Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване – озеленени площи на жилищните, вилни, обществени, производствени и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение - озеленените площи в терените със специално предназначение: гробищни паркове, защитни насаждения, мелиоративно озеленяване покрай деретата, санитарнозащитно озеленяване и др.

6.1. Законови изисквания за разработване на местна нормативна уредба

Съгласно чл. 62 от ЗУТ, Община Вълчи дол има приета и влязла в сила Наредба за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система в община Вълчи дол. С Наредбата се уреждат обществените отношения, свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазване и развитие на зелената система на община Вълчи дол.

Съгласно Наредбата, на територията на община Вълчи дол се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населението на общината, чрез подобряване на микроклимата, хигиенните и естетичните условия на жизнената среда на населението, както и за организиране на отдиха му.

Общинският съвет на Община Вълчи дол чрез бюджета на общината осигурява необходимите средства за поддържане на декоративната растителност и общинските зелени площи.

Зелената система по смисъла на Наредбата обхваща всички озеленени площи за широко и ограничено обществено ползване и декоративна дървесна – храстова растителност в тях на територията на община Вълчи дол, независимо от тяхната собственост, както следва:

- Озеленени площи и алеийни (улични) насаждения върху общинска собственост;
- Озеленени площи и декоративна и храстова растителност на терени, които не са общинска собственост;

Управление на зелената система се осъществява от:

- Общинският съвет на община Вълчи дол;
- Кметът на община Вълчи дол;
- Кметове на кметски наместници в община Вълчи дол;

Кметът на Община Вълчи дол:

- Ръководи, координира цялостната дейност по изграждане, поддържане и опазване на зелената система на общината, организира изпълнението на бюджета по дейност „озеленяване“ и на дългосрочните програми за развитие на зелената система и дава указания по приложението на наредбата.
- Кмета на община Вълчи дол организира съставянето и актуализирането на публичен регистър на озеленените площи, дълготрайните декоративни дървета и дървета с историческо значение на територията на общината, в съответствие с чл. 63, ал. 1 от ЗУТ;
- Картотекират се всички, намиращи се в регулационните граници на населените места декоративни дървета, дървета с историческо значение, както и отделни ценни и редки дървета и храсти.

Кметовете на кметства в община Вълчи дол:

- Организируют провеждането на необходимите мероприятия по опазването и поддържането на зелената система в община Вълчи дол;
- Изпълняват делегираните им от кмета на община Вълчи дол функции.

Поддържане на зелената система

Поддържането на зелените площи в община Вълчи дол се ръководи от главен специалист в дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“ и се осъществява от звено „Озеленяване“ към община Вълчи дол. Опазването на зелените площи в общината включват:

- Полагане на постоянни грижи за поддържането в добро състояние на зелените площи;
- Недопускане на действия или бездействия които водят до увреждане или унищожаване на зелените площи, настилките или парковете съоръжения.

6.2. Аспекти и белези на зелената система в община Вълчи дол

Зелената система има пет важни аспекта: социален, функционален, естетичен, ландшафтен и екологичен. Тези аспекти имат икономически ефект за развитието на общината. Най-общо зелените площи в община Вълчи дол могат да се класифицират по следните няколко белега:

- *Ландшафтно-пространствен белег:* към тази група се отнасят масираните горски насаждения в извънселищните територии на общината; зоната на жилищните комплекси и др.
- *Урбанизационен белег:* селищни зелени площи и паркове, крайселищни зелени зони и паркове;
- *Функционален белег:* обществени зелени площи (градски паркове – паркове за широко обществено ползване, паркове със специално предназначение, горски

паркове), обслужващи зелени площи (озеленяване на жилищна среда на административни сгради, промишлени терени, озеленяване на спортни съоръжения и комплекси и др.)

- *Градски паркове* има важно общоградско значение свързано със социално – икономическото развитие, и носят основни функции на отдиха, еколого-хигиенни и други специфични функции. В тях се допуска изграждането на обекти със спортни и атракционни функции, при спазване на предвидените параметри за устройствената зона.

Всички населени места от община Вълчи дол разполагат със зелени площи. Общинският център – гр. Вълчи дол е обезпечен с парково пространство, което е подходящо за отдих и почивка на местното население – Парк кв. 25 (ПИ с идентификатор 12574.501.1356 по КК на гр. Вълчи дол), Парк кв. 68 (ПИ с идентификатор 12574.501.1522 по КК на гр. Вълчи дол), и парк ПИ с идентификатор 12574.501.1402 по КК на гр. Вълчи дол. Общата площ на трите парка е 20 583 м².

Състоянието на зелените площи в общинския център е добро, представени от следните дървесни видове:

- Широколистни дървета - дъб, цер, акация, габър, липа, ясен и орех;
- Иглолистни дървета - черен бор, ела, смърч и др.

Интензитетът на поддържане е в зависимост от климатичните фактори, обикновено 4-5 пъти през пролетно-летния сезон се косят и 3-4 пъти се извършва обработка с цел намаляване числеността на преносители, причинители и вредни организми до степен безопасна за здравето на човека.

Общинският бюджет за изграждане, поддържане и опазване на зелените площи е около 50 х.лв. годишно.

Изводи и препоръки:

- ✓ *Основните фактори, които имат въздействие върху общата площ и качество на зелените площи в общината са в следствие на урбанизация на града, която води до намаляване на общите зелени площи;*
- ✓ *Съгласно нормативните изисквания зелените площи на територията на община Вълчи дол са достатъчни, като е необходимо само отделните площи да бъдат обединени в единна зелена система.*
- ✓ *Необходимо е обогатяване на вътрешнокварталните паркове и градини и системно им поддържане във всички населени места.*
- ✓ *Необходимо е община в Вълчи дол да състави и актуализира публичен регистър на озеленените площи в т.ч, дълготрайните дървета с историческо значение, съгласно изискванията на Наредбата за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система в община Вълчи дол.*

7. ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ИЗПОЛЗВАНЕ

Билките, наричани още лечебни растения и лечебни треви, обхващат голяма група растения, които се използват в медицинската и ветеринарномедицинската практика за профилактика и лечение на болести.

Макар и в малки количества, билките съдържат лекарствено-активни вещества, които благотворно влияят на човешкия организъм. Наред с тях съдържат и придружаващи вещества, които могат да подсилят ефекта на лечебното вещество или да окажат вредно влияние.

Във връзка с това е необходимо да бъдат опазени, както самите лечебни растения, така и техните естествени находища. За опазването им е приет Закон за лечебните растения, който цели, чрез контролирано и организирано използване на лечебните ресурси да се следи за тяхното състояние и количество. В обхвата на Закона е включен списък с лечебните растения, които подлежат на контрол и опазване.

Находищата на лечебните растения се определят от почвените (типовете месторастения) и климатичните условия, наличието на естествена и изкуствена хидрографска мрежа, надморската височина, наклона на терена, и други биотични и абиотични фактори. Абиотичните фактори са свързани с ползването от горския фонд (сечите), залесяванията, прокарване на нови горски пътища, пашата от дребен и едър домашен добитък, построяването на изкуствени водоеми, сезонното събиране на билки, цвят, горски плодове, добив на сено и др., които в своята съвкупност дават пряко или косвено отражение върху популациите от лечебни растения.

На основание чл. 10, ал. 1,2 и 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР), Министъра на околната среда и води издава и ежегодно заповед за определяне на допустимите количества билки за събиране (които са извън териториите на националните паркове) и забрана за събиране на определен вид билки от естествените им находища. Последната Заповед №РД-162/25.02.2021 г., определя събирането и забраната на следните билки:

1. Божур червен (*Paeonia peregrine* Mill);
2. Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus* Mill);
3. Иглика лечебна (*Primula veris* L.)
4. Катраника, пелин бял (*Artemisia alba* Turra);
5. Лазаркия, енъовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.)
6. Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.)
7. Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.)
8. Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia* All.)
9. Тлъстига лютивя, жълто прозориче (*Sedum acre* L.);
10. Трън кисел (*Berberis vulgaris* L.);
11. Шапиче (*Alchemilla vulgaris* complex);

Изцяло забранени за добив в цялата страна със заповедта на Министъра на околната среда и водите са следните лечебни растения :

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus* L.)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.)
- Горицвет, пролетен (*Adonis vernalis* L.)
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.)
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.)
- Изтравниче, страшниче (*Asp Ie nium t r i c h o m a n e s* L.)
- Ислански лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.)
- Исоп лечебен (*Hys s opus ffi cinalis* L. s sp. *aris tatus*) - Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill.)
- Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill)
- Копитник (*Asarum europaeum* L.)
- Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng)
- Момина сълза (*Convallaria majalis* L.)
- Оман бял (*Inula helenium* L.)
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum* Crantz)
- Пелин сантонинов (*Artemis ia s antonicum* L.)
- Пирински (мурсалски алибушки)чай (*Sideritis scardica* Griseb.)
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand);
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.);
- Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum*(Link) *Ietswaart*)
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.);
- Салеп (*Orchis* sp. *diversa*);
- Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.);
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) *B ernh: L. s elago*);
- Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.)

Ограниченията и забраните за гореописаните лечебни растения не се отнасят за количества билки, събирани за лични нужди. Изключението не се прилага за Пирински (мурсалски алибушки) чай.

Със Закона за лечебни растения се урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, за което са поставени конкретни изисквания при събирането на билките:

1. Извършва се от находища, в които лечебните растения не са подложени на отрицателното въздействие на естествени или предизвикани от човешка дейност фактори;
2. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки;
3. Събирането се извършва при подходящи атмосферни условия с оглед получаването на качествени билки;

4. Не се допуска увреждане на находищата в резултат на дейността;
5. Не се събират билки в замърсени с тежки метали, пестициди, други химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци райони;
6. Събирането се извършва след издаване на разрешително за ползване съгласно чл. 21, ал. 2 от Закона за лечебните растения
7. Не се допуска попадане на чужди примеси, в т.ч. камъни, пръст, органични замърсители;
8. Не се допуска контакт на събраните свежи билки с почвата;
9. Съдовете, използвани при събиране на билки, се поддържат чисти и се съхраняват на места, недостъпни за домашни животни, гризачи, птици;
10. Транспортните средства, с които се превозват свежите билки, се поддържат чисти, сухи и при нужда се застилат или покриват.

Позволително за ползване на лечебните растения се издава от Кмета на Общината, в случай, когато ползването е от:

- а) земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места – общинска собственост, след заплащане на такса в Общината;
- б) териториите и акваториите в строителните граници на населените места – общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в Общината;

Позволително се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или първична обработка на генетичен материал от лечебни растения и определя: вида на ползването, разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване.

До момента нито на национално ниво, нито на местно са правени проучвания на ресурсите от лечебни растения. Точна количествена оценка за ресурсите от популациите на лечебните растения на територията на община Вълчи дол не може да се даде, поради липса на изготвена методика за наблюдението и оценката им. Точните количества и местообитания на определените видове билки не могат да се определят, тъй като не е правено обследване на районите в България. Единствения ориентир за това са местните билкари, които ежегодно добиват билки от обследвани от тях местности.

Защитени растения на територията на община Вълчи дол са конския кестен и ориенталския глог. От билките с търговско значение се среща: мащерка, бял имел, червен и черен глог, червен и черен бъз, глухарче, дрян, мъждрян, сребролиста липа, леска, горицвет, живовлек. Те са разпространени в горите, без да могат да се посочат конкретни находища. В дъждовни години в горските масиви могат да се съберат до 1 т диворастящи гъби, по-специално сърнела.

Тъй като обследването на ресурсите би отнело много време и финансов ресурс, който общината не може да отдели е добре да се направи приблизителна оценка като се използват данни от местните билкари, както и кметовете и кметските наместници по населените места.

Съгласно чл. 50, ал. 3 от ЗЛР като Приложение №2 към настоящата програма е разработен раздел „лечебни растения“, представляващ неделима част от Общинската програма за опазване на околната среда.

Изводи и препоръки:

- ✓ *Община Вълчи дол се характеризира с богато разнообразие на ресурси от лечебни растения;*
- ✓ *Препоръчително е да се направи приблизителна оценка за ресурсите от лечебни растения на територията на общината като могат се използват данни от местните билкари, както и кметовете и кметските наместници по населените места;*

8. ЛАНДШАФТ

Взаимодействието между природо-географските условия и дадености – климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало ландшафти на територията на общината, които в пространствено отношение са средно големи по площ.

Елементите, които конкретно ги обуславят на територия на община Вълчи дол са: горите, естествените формации, нивите, ливадите, реките, деретата, овразите, населените места, производствените съсредоточия и другите урбанизиращи се територии, селищни формации и др.

Определящ критерий за състоянието на ландшафтите е устойчивостта им, респ. възможностите им за естествено развитие и възпроизвеждане на ресурси и условия за благоприятна околна среда. Природните и антропогенни елементи, формиращи видовете ландшафт на територията на общината, са:

1. *Паркове, градини и зелените площи за ограничено ползване в населените места;*
2. *Гробищни паркове;*
3. *Обекти за спорт и рекреация;*
4. *Транспортни обекти и развити зелени зони около тях;*
5. *Ниви;*
6. *Трайни насаждения;*
7. *Ливади;*
8. *Гори*
9. *Водни течения и площи и дървесно-храстовата растителност около тях.*

На територията на община Вълчи дол са определени следните видове ландшафти:

- 1) Урбогенен/Селищен ландшафт;
- 2) Агрогенен ландшафт;
- 3) Дендрогенен ландшафт;
- 4) Дендрогенен ландшафт, около водни течения и обекти;
- 5) Техногенен ландшафт.

1. Урбогенен/ Селищен ландшафт (Зелена система в урбанизираните територии)

Доброто състояние на зелената система е една от най-значимите предпоставки за устойчивото развитие на всяко населено място. По своята същност зелената система се основава на вписването на естествената природна среда в урбанизираната структура. Тя трябва да отговаря на конкретни нормативни изисквания и специфични параметри. Трябва да допълва градоустройствената композиция и да спомага за екологичното равновесие в селищната екосистема. Добре устроена и поддържана зелена система спомага за обособяването на завършена жизнена среда. Не е за подценяване ефективното ѝ влияние върху редица екологични параметри: пречистването на въздуха, подобряването на микроклимата, туширането на шума и естетизация на заобикалящото ни пространство. Тя се характеризира с количествени и качествени показатели. В много население места в България, е на лице тенденцията за количествена достатъчност на озеленените площи, като се има предвид площния им дял спрямо този на урбанизираната територия и броя на жителите. Основни проблеми се явяват неравномерното разпределение и недостатъчно добра поддръжка.

Зелената система на община Вълчи дол се формира от всички паркове, градини, зелени пояси около водни обекти и улично озеленяване в границите на урбанизираните територии. Тя се допълва от зелените площи със специално предназначение, като гробищните паркове и такива за ограничено ползване, които включват дворищното озеленяване и зелените зони около обществени сгради, здравни и учебни заведения.

Зелените площи за широко обществено ползване са гръбнака на зелената система във всяко населено място и изпълняват изключително разнородни функции. Те са местата за ежедневен отдих, спорт и занимания на открито на населението, имат важна екологична функция и естетическо въздействие. Предвид характерното за цялата община застрояване, зелените площи, развити около жилищните имоти и богатото улично озеленяване са предпоставка за хармоничното оформяне на селищния ландшафт и създаване на възможности за естественото му развитие.

2. Агрогенен ландшафт

Този тип ландшафт включва всички селскостопански територии – ниви, мери, ливади, зеленчукови градини, овощни градини, пасища и др. Общата площ на земеделските територии в община Вълчи дол е – 380 166 дка или 80.5%.

3. Дендрогенен ландшафт

Горските територии, формиращи дендрогенния ландшафт в общината, заема площ от 54 716 дка. земя. Срещат ясен, летен дъб, зимен дъб, сребролистна липа, бряст и габър. Среща се единично или на малки групи в пониженията на сенчести изложения източен бук.

4. Дендрогенен ландшафт около водни течения и обекти

Към този тип ландшафт спадат териториите около водни течения и обекти, заето с влаголюбиви дървесно-храстова растителност, която подчертава и засилва изразителността на бреговия силует. Визуалното въздействие на този тип ландшафти е най-силно. Дендрогенен ландшафт се оформя около реките Арабаджидере, Карамандере и Доброплоденска река.

5. Техногенен ландшафт

Този тип ландшафти включва дървесно-храстови композиции, развити около елементи на инженерно-техническата инфраструктура – пътища, надземни и подземни проводи.

Озеленяването около транспортните трасета е сложен процес, с който се решават технически, екологични и композиционно – пространствени задачи. Основната транспортно-комуникационна ос, преминаваща в рамките на общината, е републиканският Път II-27-I-2 и Път III-207 – I-2 (Шумен – Девня); Път III-2702 – II-27 (Владимирово – о.п. Добрич) и Път III-2702 – III-207 (Ветрино-Калоян);

Надземните проводи също формират коридори, които оказват влияние върху облика на ландшафта.

Изводи и препоръки:

- ✓ Територията на общината притежава разнообразни типове ландшафти, при което доминират типовете с подчертано естествен характер.
- ✓ Запазените възможности за естествено развитие, които характеризират повечето типове ландшафти и изразяват тяхната устойчивост, са индикация за това, че територията се нуждае предимно от дейности и действия с превантивен (поддържащ) характер по отношение запазване и обогатяване на основните видове ландшафти.
- ✓ Необходимо е да бъдат извършвани целенасочени залесителни мероприятия, с цел повишаване лесистостта в рамките на общината и подпомагане развитието на местни видове. Благоприятно влияние би имало подпомагането на местни инициативи и дейности в областта на екоземеделието.

9. ОТПАДЪЦИ

9.1. Ключови разпоредби на ЗУО. Задължения на органите на местната администрация по реда на ЗУО

Законът за управление на отпадъците (ЗУО), приет 2012 г. въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъци (РДО) 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща“, „разширена отговорност на производителя“ и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка“ и „странични продукти“, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Някой от ключовите разпоредби, произтичащи от ЗУО са:

1.) *Регламентира количествени цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, за изпълнение от общините на територията на Р. България*

Целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци са разписани към чл. 31 ал. 1 на ЗУО, предоставяйки информация за конкретните параметри, които следва да изпълняват общините, а именно:

- т. 1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- т. 2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.²

Със последните изменения на ЗУО (Обн. ДВ, бр. 19, 05.03.2021г.) се предвиждат ключови промени в постигането на целите по чл. 31 ал. 1., а именно:

- 1.) най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

² количеството депонирани биоразградими битови отпадъци в Република България през 1995 г. е 2 247 500 t

2.) най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г

3.) най-късно до:

а.) 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 % от общото тегло на тези отпадъци;

б.) най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 % от общото тегло на тези отпадъци;

в.) най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 % от общото тегло на тези отпадъци;

ЗУО предвижда и най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10 % или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).³

2.) ЗУО, въвежда изисквания към общините да организират системи за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

3.) Кметовете на общините да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и др. във всички населени места с население по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места

4.) Позлателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5 000 жители и в курортните населени места са задължени от началото на 2013 г. да събират разделно отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метали в съответствие с наредбите на общините по чл. 22 от ЗУО;

5.) Въвеждане на детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организации;

6.) Въвеждане на икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъците преди депонирането.

³ Целите по ал. 1, т.3 и 4 ще се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби

9.1.1. Задължения на органите на местната власт в областта на управлението на отпадъци

Разработване на Програма за управление на отпадъците (ПУО)

Програмите за управление на отпадъците се разработват на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците. Съгласно ЗУО, програмите се разработват в съответствие с целите, структурата и придвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

При разработване на програмите се взимат в предвид Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците (издадени на основание чл. 52, ал.10 от ЗУО и утвърдени със Заповед №АД-211/31.03.2015 г.), както и приложимите общински наредби на местно ниво.

Програмата включва и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, съгласно Глава втора, Раздел III на ЗУО. Приложени са необходимите административни, технически и финансови мерки за осигуряване на практическото прилагане на програмата и упражняване на дейности по контрол и мониторинг на практическото ѝ изпълнение.

Програмите за управление на отпадъците се приемат от общинския съвет, който контролира изпълнението ѝ. Ежегодно в срок до 31 март, кмета на общината внася отчет за изпълнението на ПУО до общинския съвет за предходната календарна година. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ и се публикува на интернет страницата на общината.

Законът за управление на отпадъците и подзаконовите актове по неговото прилагане регламентират и редица други задължения към общините, свързани с управлението на отпадъците. Съгласно ЗУО, кмета на общината има ангажимента:

1. Участва в Регионално сдружение в съответствие с чл. 24, ал. 2 от ЗУО.
2. Осъществява контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор на територията на РСУО;
3. Определя реда и начина за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общини – членове на регионално сдружение)
4. Осигурява съдове за събиране на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.
5. Събира битови отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждането им.
6. Почиства уличните платна, площадите алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване.
7. Избира площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци.

8. Организира събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.
9. Разделно събира битови отпадъци на територията на общината най-малко на следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.
10. Организира на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.
11. Изпълнява решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците на регионален принцип и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба
12. Организира разделно събиране на опасни битови отпадъци извън обхвата на Наредбите по чл. 13, ал.1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и обезвреждане;
13. Разделно събира и съхранява битови биоразградими отпадъци в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане.
14. Осигурява площадки за разделно събиране на отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
15. Почистване от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО - почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси, както и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;
16. Осигуряване информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 от ЗУО, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
17. Поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия, картон на територията на общината;
18. Предотвратява изхвърлянето на отпадъците на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища и организиране на почистването им.

9.2. Данни за отпадъците, генерирани на територията на общината

На територията на общината, услугите по организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци се извършва от ОП „БКС“ –Вълчи дол, съгласно Заповед № 1049/30.10.2020 г. на кмета на Община Вълчи дол. Всички населени места (100% от населението) са включени в системата по организирано сметосъбиране и сметоизвозване, което се извършва по утвърдени графици и повтораемост на изпълнението.

Събраните от територията на община Вълчи дол, отпадъци се транспортират до частна инсталация за механично-биологично третиране (МБТ), разположена в землището на с. Езерово, община Варна. Към 2020 г., регионалното депо, обслужващо общините Провадия, Аврен, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни чифлик, Дългопол, Суворово и Бяла, все още не е изградено.

Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина, която е функция от броя на населението, начина и стандарта на живот на населението, населеното място и степента му на благоустрояване, годишния сезон и др. Източници на данни за докладваните количества битови отпадъци за периода 2015-2020 г. е общинската администрация на гр. Вълчи дол/ Количествата на събраните битови отпадъци от общината за предходните пет години са представени в следващата таблица:

Таблица 7 Количества битови отпадъци в община Вълчи дол за периода 2015 – 2020 г.

година	2015	2016	2017	2018	2019	2020
тона/год.	2184	2553	2557	2514	2487	2537

Източник: Община Вълчи дол

През разглеждания период в община Вълчи дол се редуват години на спад и увеличаване на количествата образувани смесените битови отпадъци. За периода 2015-2020 г., трудно може да се направи извод за тенденциите в промяната на количествата отпадъци образувани в общината през годините. Като цяло липсват резки промени и годишните количества на събраните битови отпадъци остават близки до средните за разглеждания период ~ 2 000 т.

9.3. Разделно събрани отпадъци от системата за разделно събиране

В изпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3, т.6 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), община Вълчи дол има сключен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. До края на 2020 г., дейността по разделно събиране на отпадъци от опаковки се е осъществявала „Екоколект“ АД. От януари 2021 г., разделното събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Вълчи дол се извършва от „Булекопак“ АД.

За отчетната 2020 г., организацията по оползотворяване е разполагала с общо 26 бр. жълти контейнера тип „Ракла“ с вместимост 1100 л, предназначени за събиране на хартиени и картонени опаковки, пластмасови и метални отпадъци от опаковки и 15 бр.

зелени контейнери тип „Иглу“ с вместимост 1500 л. предназначени за разделното събиране на стъклени отпадъци от опаковки.

Към 2021 г. в община Вълчи дол, системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки обхваща общо 28 бр. жълти контейнера и 18 бр. зелени контейнера (таблица №8)

Таблица 8 Разпределение на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки към 2021 г.

№	Населено място	Зелени контейнери, бр.	Жълти контейнери, бр.
1	гр. Вълчи дол	9	18
2	с. Брестак	3	4
3	с. Стефан Караджа	3	3
4	с. Михалич	3	3
Общо		18	28

Източник: Община Вълчи дол

През 2020 г. са събрани и извозени до сепарираща инсталация общо 16,800 т., а през 2019 г. са 14.510 т.

Таблица 9 Количество събрани отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки за 2019 г. и 2020 г.

Тип контейнер	Количество събрани отпадъци (тона)	
	2019 г.	2020 г.
Жълт контейнер (отпадъци с код 15 01 06)	1,38	15,42
Зелен контейнер (отпадъци с код 15 01 07)	0,300	14,210
Общо	1,68 т	29,63 т

Източник: Община Вълчи дол

Количеството рециклируеми материали за 2020 г. е 3,070 т., а за 2019 г. – 1,650 т., което представлява 18,28 % към 2020 г., в сравнение с 2019 г., когато делът на рециклируемите отпадъци е 11.37% от общото количество събрани отпадъци от опаковки. Общото количество неретикулируеми отпадъци след сортиране (код 19 12 12) е 13,73 т., а през 2019 г. тяхното количество е – 12,860 т.

9.4. Събиране и транспортиране на отпадъци в т.ч. разделно събиране

Генерираните битови отпадъци от домакинствата се събират в стандартни съдове за битов отпадък, конструктивно пригодени за сметосъбиращата техника в общината. Използват се следните по вид съдове за събиране на битови отпадъци:

- Метални контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1100 м³ – 720 бр.
- Пластмасови контейнери тип „Ракла“ с вместимост 1100 м³ – 28 бр. (собственост на „Булекопак“ АД);

- Пластмасови контейнери тип „Иглу“ с вместимост 1500 м³ – 18 бр. (собственост на „Булекопак“ АД);
- Тротоарни кошчета;

В жилищните комплекси за събиране на отпадъци се използват предимно съдове с вместимост 1100 м³. Тези съдове се поставят на широки улици или на места с уширения на тротоарите тип „джоб“. През годините в общината закупува само пластмасови кофи, с които поетапно се подменят закупените през годините поцинковани такива.

В община Вълчи дол се използва един сметосъбиращ автомобил тип вариопреса с обем на надстройката 22 м³, собственост на община Вълчи дол. Използваната сметосъбираща техника е съобразена с редица ограничителни фактори в общината – състояние на транспортната инфраструктура, обем и вид на отпадъците, разстояние и подход до инсталация за МБТ и др.

Деятността на община Вълчи дол по сметосъбиране и сметоизвозване е обезпечена с необходимите съдове за събиране, така че да обхване 100% от населението на общината и да осигури необходимата честота на извозване, която да не допуска прегълване на контейнерите. Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване в общината се осъществяват от ОП „БКС“ по график, съгласно Заповед № 1049 от 30.10.2020 г. на кмета на община Вълчи дол.

За отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло от януари 2021 г., община Вълчи дол има сключен договор с нова организация по оползотворяване - „Булекопак“ АД. Всички райони/квартали на гр. Вълчи дол в т.ч. селата Брестак, Стефан Караджа и Михалич са обхванати от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки. На територията на общината има разположени общо 18 бр. зелени и 28 жълти контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Транспортирането на отпадъците от опаковки се извършва се извършва от „Булекопак“ АД. Графика за извозване на контейнерите е следния: за жълт контейнер – два пъти месечно, за зелен контейнер – един пъти месечно.

9.5. Идентифицирани замърсени терени

На територията на общината стари замърсявания се получават в резултат:

- Локални (незаконни) сметища (струпване на всякакъв вид отпадък, най-вече битови и строителни) около население места. Образуват се периодични и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната култура и липса на отговорно отношение от страна на някои недобросъвестни жители на общината.
- Депа за неопасни отпадъци с преустановена експлоатация.

Община Вълчи дол има одобрен проект за закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци – проектът е одобрен на 15.02.2018 г. от Главният архитект на община Вълчи дол. Издадено е разрешение за строеж №2/15.02.2018 г. и Заповед №3/19.12.2018 г. за промяна по време на строителство по чл. 154, ал. 2, т.8 и чл.152, ал. 2 от ЗУТ – етапно изграждане.

Експлоатацията на общинско депо за неопасни твърди отпадъци (ТБО) е преустановено от 01.09.2016 г. През 2018 г. община Вълчи дол е подала заявление с вх. №ДТБО-62/28.12.2018 г. заедно с документация към него в ПУДООС. С Решение №469/09.05.2019 г. е открита процедура за избор на изпълнител с предмет: „Закриване и рекултивация на депо за битови отпадъци с преустановена експлоатация на община Вълчи дол – промяна по време на строителство по чл.154, ал.2, т.8 и чл.152, ал.2 от ЗУТ – етап изграждане“. Депото за неопасни битови отпадъци на Община Вълчи дол се намира на 150 м югоизточно от град Вълчи дол.

Площта на заетия терен от отпадъци в ПИ №000582 по геодезическо заснемане е в размер на 8,922 дка. Депонираните отпадъци и път за достъп до депото заели части от частни имоти и общински път са с обща площ на замърсения терен 10,654 дка.

Депото е в експлоатация от 1972 г., за което се е прилагало смесено депониране на всички видове отпадъци, формирани на територията на Община Вълчи дол, чрез запръстяване и уплътняване с булдозер.

Съвместно с Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), община Вълчи дол сключи договор за финансиране №13716/05.10.2020 г. Строителството на I етап – Техническа рекултивация е приключила със съставянето на Протокол от 22.10.2020 г. за приемане на Етап I – Техническа рекултивация за обект „Закриване и рекултивация на депо за битови отпадъци с преустановена експлоатация на община Вълчи дол – промяна по време на строителство по чл.154, ал.2, т.8 и чл.152, ал.2 от ЗУТ – етап изграждане“. Предстои въвеждането на част от обекта - I етап – Техническа рекултивация и изпълнение на Биологична рекултивация.

Етап I - Техническа рекултивация на депото включваща:

- Прибутване и уплътняване на натрупаните в депото отпадъци с цел намаляване на площта, предвидена за рекултивация.
- Изграждане на отводнителни канавки за предотвратяване постъпването на повърхностни (скатни) води в тялото на депото.
- Полагане на пласт от земни маси с дебелина от един метър, като за долния петдесет сантиметров слой се използва от глинести материали.

Етап II - Биологична рекултивация, включващ затревяване и залесяване на технически рекултивирания депо.

Етап II – Биологична рекултивация има за цел окончателното възстановяване на терените като естествени природосъобразни ландшафти като ползване на пасища. Предвижда се това да се постигне с биологична рекултивация от два типа:

- Първи тип – еднократно затревяване след комплекс от агротехнически мероприятия на сравнително равнинни до слабо наклонени терени по билата на предепонираните отпадъци и сервитута на електропровода;
- Втори тип – еднократно затревяване след комплекс от агротехнически мероприятия на полегати до стръмни терени по скатовете.

Изводи и препоръки:

- ✓ В община Вълчи дол всички населени места са обхванати от организирана система за сметосъбиране и сметоизвозване;
- ✓ Община Вълчи дол е осигурила съдове и техника за събиране на смесени битови отпадъци, която обслужва 100% от населението на общината;
- ✓ Към настоящият момент Регионално депо за неопасни отпадъци Регион „Провадия“ все още не е в експлоатация. Община Вълчи дол има сключен договор с други съоръжения за преработване на битовите си отпадъци -инсталация за механично-биологично третиране, разположена в с. Езерово, община Варна.
- ✓ В община Вълчи дол е препоръчително да бъде създадена интегрирана система за управлението на отпадъците. Необходимо да се назначат служители, чийто основни задължения да бъдат свързани с управлението на отпадъците – да водят отчетност за вида и количествата отпадъци (в т.ч. строителни), третирани, депонирани, рециклирани и др. отпадъци; да правят необходимите разчети, анализи и планове за екологосъобразно управление на отпадъците и за постигане на целите, поставени в законодателството;

10. АКУСТИЧНА СРЕДА (ШУМОВО ЗАМЪРСЯВАНЕ)

10.1. Въздействие на шума върху човека

Шумът и шумовото “замърсяване” на околната среда представляват един от големите екологични проблеми на нашето време. От физична гледна точка шумът представлява звук, състоящ се от тонове, чиито честоти и интензитет имат случаен характер. От хигиенна гледна точка шум е всеки звук, който действа неблагоприятно върху здравето, нарушава отдиха, смущава контакта на човека с околната среда.

Шумът е един от основните физични фактори с неблагоприятно въздействие върху населението и водещ до акустичен дискомфорт в околната среда особено в големите градове. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Не случайно законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума, целящи чрез тяхното осъществяване

защита на човешкото здраве и околната среда, както и осигуряване на качество на живот на населението.

Развитието на промишленото производство, интензивното развитие на пътническите, товарните и въздушните транспортни средства и масовият градски транспорт са източници на шум. Шумът оказва въздействие при хората върху:

- централната нервна система – преумора, смущения в психиката и паметта, главоболие, нарушен сън, увреждане на слуха, раздразнителност, смущения в цветоусещането, нарушения при оценката на разстояния;
- вегетативната нервна система - усилен съдов тонус, циркулаторни прояви;
- сърдечно-съдовата система - повишено кръвно налягане, нарушен сърдечен ритъм;
- дихателната система – ускорено и повърхностно дишане;
- храносмилателната система - забавено преминаване на храната през храносмилателните органи, различни по вид и степен увреждания на стомаха;
- ендокринната система – промени в количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма;
- слуха – при над 80 dB настъпва невъзвратно увреждане на слуховия анализатор, а при над 120 dB – пълна глухота, която понякога настъпва изведнъж.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често оказва влияние като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Във връзка с изискванията на Закон за защита от шума в околната среда (ДВ., бр. 74/2005 г; изм. ДВ бр. 60 от 30 юли 2020 г.) Министерът на околната среда и водите, Директорите на РИОСВ или упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложения № 4 към чл. 117 от Закона за опазване на околната среда. Същият закон регламентира компетенциите на държавните органи както следва:

- Министъра на здравеопазването организира извършването на измерването, управлението и контрола на шума в околната среда, предизвикан от локални източници на шум. На регионално ниво контролът се извършва от РЗИ (РЗИ – Варна).
- Министъра на околната среда и водите организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума излъчван от промишлените инсталации и съоръжения. На регионално ниво контролът се извършва от РИОСВ (РИОСВ- Варна.)

- Министъра на вътрешните работи, чрез определени от него служби осъществява контрол върху пътните превозни средства, движещи се по пътищата, по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.
- Кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол за спазване на правилата и нормите за изпълнение на строежите, по отношение на шума излъчван по време на строителството, организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

В РИОСВ – Варна, приоритетно се проверяват промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии. Контрола се извършва чрез контролни измервания на място на площадките на производствените обекти и по документи (представени доклади с резултати от собствените периодични измервания на шум в околната среда). Излъчвания шум в околната среда се контролира съвместно с лабораторията на ИАОС, чрез измервания на показателите при работата на промишлените източници. Измерванията се извършват по Методика утвърдена със заповед № РД-199/19.03.2007 г. по контура на площадката на предприятието.

10.2. Показатели на шум и гранични стойности

Нормирането на шум в България се извършва с Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите на шум в околната среда, отчитащ степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението. Показателите за шум са дневно $L_{ден}$ (от 7 до 19 ч., с продължителност 12 часа), вечерно $L_{вечер}$ (от 19 до 23 ч, с продължение 4 часа), нощно $L_{нощ}$ (от 23 до 7 ч, с продължителност 8 часа) и денонощно L_{24} ниво на шум. Граничните стойности на нивата на шума са дадени в таблицата по-долу:

Таблица 10 Гранични стойности на нивата на шум в различни територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях

№	Територии с устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шума в dB (A)		
		ден	вечер	нощ
1	Жилищни зони и територии	55	50	45
2	Централна градска част	60	55	50
3	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4	Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	65
6	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	45	35
8	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35

9	Зони за научно-изследователска дейност	45	40	35
10	Тихи зоно извън агломерациите	40	35	35

10.3. Основни източници на шум, свързани с превишаване на граничните стойности на даден показател за шум

Община Вълчи дол не се характеризира с постоянно задържане на високи нива на шум от диапазона 68-72 dBA. Основните източници на шум в общината са свързани с вътрешноградския и транзитно преминаващ автомобилен транспорт. Натоварени от движението на превозни средства са по-големите улици в града, както и входно изходните направления. Въздействие оказват различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др.

С най-голям дял за шумово замърсяване в общината заема автотранспорта. За транспортния шумов поток е характерна флукуалност, периодичност и променлива интензивност. Нивото на автотранспортния шум е в пряка зависимост и от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелетно разположение на пътя и характера на терена встрани от него. Основният шумов фон се създава от автомобилите – леки, товарни и тези на междуградския транспорт. През последните години в резултат на масовия внос на автомобили предимно “втора употреба” автомобилният парк е основно подменен. Въпреки, че повечето от автомобилите са втора употреба, нивото на излъчвания от тях шум е значително по-ниско от използваните преди това, но същевременно техният брой се увеличава интензивно.

Източници на шум в околната среда са и влаковите композиции движещи се по железопътните трасета на територията на общината. Шумовата характеристика на релсовия ж.п. транспортен поток (еквивалентно ниво на шума) зависи от параметрите на потока (брой влакове - пътнически и товарни, дължина на влаковите композиции, вид на спирачките, скорост) и на ж.п. трасето (вид на горното строене). Източници на шум в околната среда са и другите инфраструктурни ж.п. обекти – гари, помощни ж.п. стопанства (депа, заводи, бази и др.), индустриални ж.п. клонове и разтоварища.

На второ място по отношение на източниците на шум са локалните източници от битов характер – строителни и ремонтни дейности, товаро-разтоварни работи, сметоизвозване, игри на деца (училища, детски градини, детски площадки) и др. Следващият по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на града е шума, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и авторемонтни работилници, разположени в непосредствена близост до жилищни сгради. С най-висока интензивност, шумът се проявява в централната градска част, основно през работно време и делнични дни. В зависимост от разглеждания район битовия шум има различно значение. В централната градска част, където са съсредоточени повечето обществени и увеселителни заведения шумът

е с по-висока интензивност. В крайните жилищни квартали битовия шум е с по-високи нива в извънработно време, но те са сравнително ниски по отношение на централната част.

Шумът, породен от строителни дейности е характерен за районите в които се извършва строителство. Към настоящия момент значителни интензивни строителни мероприятия в общината не се осъществяват и поради това не се генерира сериозен строителен шум. Освен това този вид шум е ограничен по време (предимно в светлата част на денонощието) и е с невисок интензитет.

Обществените отношения, свързани с осигуряване и опазване на обществения ред на територията на община Вълчи дол се уреждат с Наредба №1 за обществения ред на територията на община Вълчи дол. С наредбата се урежда реда, условията и специалните изисквания за опазване на обществения ред и уреждане на обществените отношения, с оглед осигуряване на спокойствие и отдик на гражданите, както и защита на техните права.

10.4. Анализ на причините за повишение на нивото на акустично натоварване на средата

За територията на община Вълчи дол може да се направи изводът, че акустичната обстановка на територията на общината не се различава от типичната за урбанизираните зони. Нивата на акустичното натоварване зависят предимно от следните фактори:

а. Източник „пътен трафик“

- Висока интензивност на пътния трафик и непрекъснато нарастване на автомобилите;
- Движение в режим на тръгване и спиране и неспазване на ограниченията за скорост (особено по най-ошумените трасета);
- Съществуваща организация на движение и обособените зони за паркиране;
- Вид и състояние на пътните настилки по уличната мрежа (първостепенната улична мрежа – ПУМ), брой ленти и платна за движение, наличие/отсъствие на разделителна ивица - състоянието и видът на уличната мрежа са от съществено значение за нивата на транспортния шум.
- Застроителни характеристики на средата – вид на застрояката (едностранна/двустранна), разположение спрямо платното (успоредно/перпендикулярно на оста), сключена, индивидуална в обособени парцели и т.н.-прилежащата на уличната мрежа изграденост също има съществено влияние върху разпространението на шума в дълбочина на жилищните квартали. Сключената по протежение на ПУМ застрояка прерпятства разпространението на шума, поемайки върху себе си високите шумови натоварвания. Обратно – несклучената застрояка, разположена напречно на ПУМ, многократно отразява

уличния шум, пропускайки го в дълбочината на кварталните пространства. По този начин се получават различни ситуации по отношение на засегнатите територии и население от евентуален наднормен шум.

- Шумопоглътящи пояси и ограждения до пътните артерии и жилищните райони. Изграждането на такива съоръжения се отразява благоприятно на акустичната среда в населените места.

б. Източник „ж.п. Трафик“

- Релсови трасета и ж.п. мотриси с ниски показатели по отношение на предаване и генериране на шум;
- Необходимост от програми за шумоизолации на съществуващите сгради, особено покрай основните ж.п. трасета

Изводи и препоръки:

- ✓ Акустичната обстановка на територията на общината не се различава от типичната за урбанизираните зони. Община Вълчи дол не се характеризира с постоянно задържане на високи нива на шум. С най-голям дялово отношение за шумово замърсяване в общината може да бъде отнесен автотранспорта, следван от шумът породен от битов характер и производствения шум.
- ✓ Основните мероприятия, които се препоръчват, са свързани с подобряване организация на транспорта, пътната инфраструктура, начина на застрояване и организация на териториите, създаване и поддържане на "тихи зони" и зони, подлежащи на усилен шумова защита, прилежащи към детските, здравните и учебните заведения, жилищата и местата за отдих.

11. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА, ЙОНИЗИРАЩИ И НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

11.1. Източници на йонизиращи лъчения

Йонизиращи са лъченията, които при взаимодействие с веществото (органична или неорганична материя) водят до образуване на електрични товари с различни заряди – йонизират веществото. Йонизиращи лъчения са алфа- и бета-частиците, гама-лъчите, електроните, позитроните, протоните, рентгеновите лъчи, неутроните, тежките йони и др. естествени и изкуствени радиоактивни източници.

Естествени източници на йонизиращи лъчения

Основната част от облъчването на населението се получава от естествени източници на радиация. Естествени източници на йонизиращи лъчения са: космични лъчи, земна радиация, води, строителни материали и др.

1. **Космичното лъчение** е природна даденост и облъчването от него не може да се

предотврати или ограничи. Типичната стойност на средната индивидуална годишна доза, която се получава при външно облъчване от космичното лъчение за средни географски ширини на Земята, включително за България, е равна на 0,4 mSv/y (0,4 милисиверта за година).

2. **Земна радиация** – най-важният от естествените източници е радона. Най-високо е съдържанието на естествени радионуклиди във вулканичните скали (например гранит), както и в земни утаечни породи като глина, фосфати и други природни минерали. Гама-фонът в планински райони, богати на гранити, минерали и почви с високи концентрации на естествени радионуклиди, е по-висок. Резултатите от проведените по света изследвания показват, че гама-фонът вътре в помещенията на сгради е средно 20% по-висок отколкото на открито. Това зависи от количественото съдържание на естествени радионуклиди в използваните строителни материали и от локалния гама-фон на открито.

Изкуствени източници на йонизиращи лъчения

Към изкуствените източници на йонизиращи лъчения се отнасят:

- Газоаерозолни и течните радиоактивни изхвърляния на обекти на атомната енергетика;
- Отпадъчни води и отбита скална маса при миннодобивната дейност в т.ч. и от бивши обекти на уранодобива;
- Отпадъци от изгаряне на въглища при експлоатация на топлоелектрически централи (шлака, стурия, пепел и др.)
- Отлагания, налепи и утайки от инсталации за добив и преработка на нефт и газ;
- Минерални торове, получени от някои фосфорити;
- Странични и отпадъчни продукти от производството на черни и цветни метали, фосфатна промишленост и др.
- Строителни материали и др.
- Производство и употреба на радионуклиди за медицински и научни цели.

11.2. Източници на нейонизиращи лъчения

Нейонизиращото лъчение е термин, даден на радиацията в частта от електромагнитния спектър, където няма достатъчно енергия да предизвика йонизация. Той включва електрически и магнитни полета, радиовълни, микровълни, инфрачервени, ултравиолетови и видими лъчения.

Най-често срещаните видове ЕМП са: ЕМП с промишлена честота – в енергетиката (около високоволтовите линии, в подстанциите за високо напрежение и др.); радиочестотни ЕМП в телекомуникационните системи, машиностроенето, металообработването, електрониката, при физиотерапевтични процедури и др.

11.3. Радиологичен мониторинг

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда има за цел откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда – атмосферен въздух, води и почви и се осъществява чрез:

- автоматизирана система за on line наблюдение;
- лабораторно-аналитична дейност за off line наблюдение (достъпът е ограничен).

Непрекъснатите и периодични наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната среда осигуряват актуална информация за държавните и местни органи на управление и обществеността и се базират на изпълнение на програма за радиологичен мониторинг, утвърдена от министъра на околната среда и водите със Заповед №РД-295/28.04.2017 г. и включваща:

- Автоматизирана система за наблюдение на радиационния гама фон;
- Автоматизирана система за радиационен мониторинг на води;
- Лабораторно-аналитична дейност на off line наблюдение.

Автоматизирана система за наблюдение на радиоакционния гама фон

Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон се състои от 26 локални мониторингови станции, измерващи мощността на дозата. Станциите са разположени по цялата територия на страната, работят в непрекъснат режим и изпращат данни в централната станция в ИАОС.

Автоматизираната система е част от Европейската система за обмен на радиологични данни (EURDEP) и ежедневно изпраща информация за радиационния статус в страната.

Автоматизирана система за радиологичен мониторинг на води

ИАОС администрира Автоматизираната система за радиационен мониторинг на води – р. Дунав в района на АЕЦ „Козлодуй“ (АСРМВ). Системата дава възможност при евентуално радиоактивно замърсяване на р. Дунав да се определи категорично, дали източника е АЕЦ „Козлодуй“.

Лабораторно-аналитични дейности на off line наблюдение

Радиометричните измервания в условия на пробонабиране и последващи лабораторно-аналитични дейности се осъществяват от лабораториите за радиационни измервания в София, Бургас, Варна, Враца, Монтана, Плевен, Пловдив и Стара Загора.

Освен фонов радиологичен мониторинг се извършва и надведомствен мониторинг на радиационното състояние на околната среда в наблюдаваната зона на АЕЦ „Козлодуй“, както и в райони на бивши уранодобивни обекти и други потенциални замърсители.

На базата на резултатите от проведения радиологичен мониторинг се изготвят тримесечни бюлетини и Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в България. Данните от извършвания радиологичен мониторинг се докладват

ежегодно към ЕК и се събират в общоевропейска база данни – REM (Радиологичен мониторинг на околната среда).

11.4. Източници на йонизиращи лъчения на територията на община Вълчи дол

Агенцията за ядрено регулиране <http://eservices.bnra.bg/sprIzdLicOut.jsf>, поддържа публичен регистър на лицата, извършващи дейности с източници на йонизиращи лъчения.

За територията на община Вълчи дол, съгласно данни от Агенцията за ядрено регулиране няма лица, извършващи дейности с източници на йонизиращи лъчения. На територията на общината няма обекти, работещи с радиоактивни вещества.

Като потенциални източниците на нейонизиращи лъчения на територията на община Вълчи дол могат да секласифицират:

- радиопредаватели на къси, средни и дълги вълни;
- частни радиостанции на УКВ;
- подстанции за високо напрежение;
- електропроводи;
- трафопостове, захранващи жилищни квартали;
- базови централи на мобилните оператори;
- системи за мобилни комуникации на транспорт, полиция, бърза помощ и др.;
- радарни системи и други сателитни връзки;

Съгласно данни за радиационната обстановка от Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда през 2019 година, приет на заседание на Министерски съвет на 26.05.2021 г, на територията на област Варна е разположен един пункт от Националната автоматизирана система за непрекъснат мониторинг за радиационния гама фонд. През 2019 г. не са наблюдавани стойности, различни от естествените, характерни за съответния пункт.

В необработваемите почви не са установени отклонения от типичните стойности на специфичните активности за уран, радий, торий, за калий и за олово, както и в измерените стойности на радиационния гама фон на почвите

В повърхностните водни тела също не са установени замърсявания с естествени и техногенни радионуклиди.

Изводи и препоръки:

- ✓ Не са регистрирани повишени стойности на радиационния гама-фон, различни от характерните за пунктовете на мониторинговите станции.
- ✓ За последните години не са регистрирани повишения на специфичната активност на естествени и техногенни радионуклиди
- ✓ В необработваемите почви не са установени отклонения от типичните стойности

на специфичните активности;

IV. СОЦИАЛНА СРЕДА

1. Демографска характеристика

1.1. Брой на населението

Текущата демографска ситуация в общината се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението и задържащо се високо равнище на общата смъртност. В резултат на демографските и емиграционните процеси към 31.12.2020 г. население на община Вълчи дол по настоящ адрес е 8973 лица. В общинския център град Вълчи дол към 31.12.2020 г. живеят общо 2773 лица, а останалото население в размер на 6200 души живеят в 22 населени места. (таблица №11)

Таблица 11 Население на община Вълчи дол по населени места към 2020 г.

№	Населено място	Население към 2020 г. ⁴
1	гр. Вълчи дол	3110
2	с. Бояна	230
3	с. Брестак	889
4	с. Войводино	220
5	с. Генерал Киселово	422
6	с. Генерал Колево	260
7	с. Добротич	404
8	с. Есеница	368
9	с. Звънец	64
10	с. Изворник	192
11	с. Искър	131
12	с. Калоян	207
13	с. Караманите	358
14	с. Кракра	14
15	с. Метличина	132
16	с. Михалич	808
17	с. Оборище	269
18	с. Радан войвода	419
19	с. Стефан Караджа	757
20	с. Страхил	43
21	с. Червенци	376
22	с. Щипско	195
	Общо	9868

Източник: Община Вълчи дол

За последните пет години се наблюдава намаление в броя на населението в община Вълчи дол, както при градското, така и при селското население. Тази тенденция е характерна за област Варна и страната като цяло.

⁴ данни по настоящ адрес на Главна дирекция „ГРАО“ към община Вълчи дол

Намалението е един от основните лимитиращи фактори за бъдещото развитие на общината, които негативно се отразят най-вече върху работната сила и възпроизводствения му потенциал.

Според данни на НСИ, към 31.12.2020 г. населението на община Вълчи дол е 8973 души. Информация за населението на област Варна и Община Вълчи дол по данни на НСИ към 31.12.2020 г. е представено в таблица №12, а населението под, над и във трудоспособна възраст е представено в таблица №13.

Таблица 12 Население на община Вълчи дол по данни на НСИ към 31.12.2020 г.

	Общо			В градове			В села		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Област Варна	470124	228625	241499	390916	188931	201985	79208	39694	39514
Община Вълчи дол	8973	4499	4474	2773	1361	1412	6200	3138	3062

Източник: НСИ

Таблица 13 Население във, под и над трудоспособна възраст в община Вълчи дол към 31.12.2020 г.

Възрастови групи	общо			в т.ч. градовете		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
общо	8973	4499	4474	2773	1361	1412
Под трудоспособна възраст	1240	651	589	426	232	194
В трудоспособна възраст	5044	2796	2248	1608	836	772
Над трудоспособна възраст	2689	1052	1637	739	293	446

Източник: НСИ

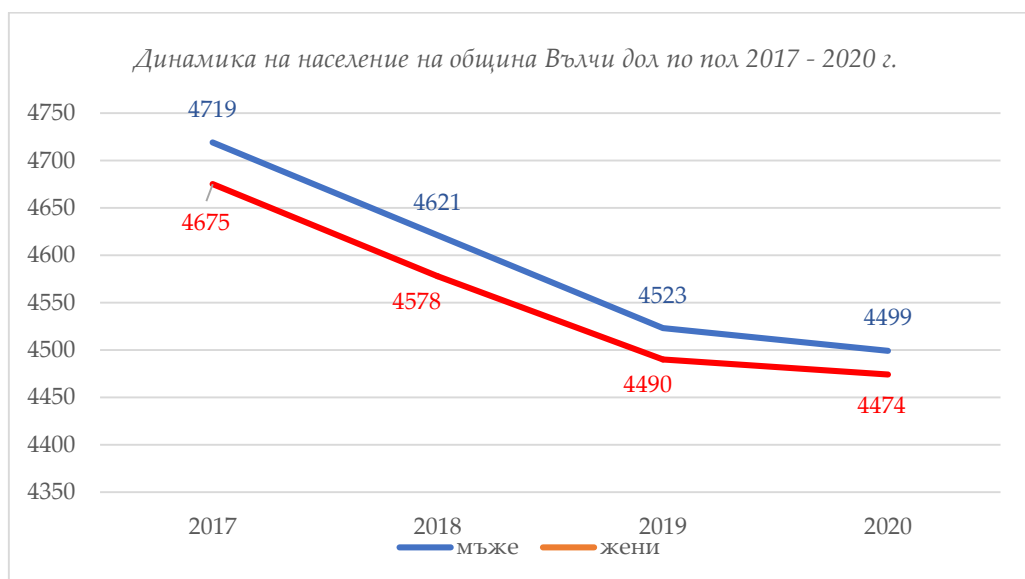
Спрямо общините в областта по брой на населението, община Вълчи дол се намира на осмо място. Най-голяма е община Варна, а най-малка община Бяла. Населението на общината не е равномерно разпределено – 30.9 % живеят в градовете, а 69,1% в малките населени места.

4.1.1. Възрастова структура

Възрастовата структура на населението е определяща, както за количеството и качеството на човешките ресурси в общината, така и за демографския ѝ потенциал и не на последно място – за натовареността на социалната система на общината. Тя е с определящо значение за естественото възпроизводство на населението и формирането на трудовите ресурси.

Към 31.12. 2020 г., мъжете в община Вълчи дол са 4499 (50.14 %), а жените 4474 (49,86%). Структурата на населението на община Вълчи дол по пол (фиг. 10) за периода 2017 – 2020 година показва слабо намаляване на съотношението мъже/жени. Към настоящият момент, спрямо 2017 г., мъжете са намалени с 5%, докато при жените това намаление е с почти 4%.

Фигура 10 Динамика на населението на община Вълчи дол по пол [2017 – 2020 г.]

Съществено влияние върху развитието на демографските процеси в общината оказват също половата, етническата и образователна структури, раждаемостта и смъртността, както и миграционните процеси на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в общината, както в количествено, така и в качествено отношение.

4.1.2. Раждаемост и смъртност

По своята същност естественото възпроизводство на населението представлява смяна на поколенията на родителите с поколенията на децата. Количествените измерения на този процес се изразяват с помощта на стойностите за раждаемост, смъртност, естествен прираст (ЕП) и др.

В съответствие с характерните за цялата страна тенденции населението на община Вълчи дол бележи отрицателен естествен прираст от -179 души (31.12.2020г.). През наблюдавания период 2017 -2020 г., стойността на ЕП варира, като отчетливо по-висока е през 2020 г. Това се дължи на трайната тенденция за намаляване на раждаемостта и задържащата се висока смъртност на населението.

Таблица 14 Основни демографски показатели за община Вълчи дол

Показатели	2017	2018	2019	2020
Живородени	85	75	79	78
мъже	42	41	38	47
жени	43	34	41	31
Умрели	254	233	230	257
мъже	149	126	118	134
жени	105	107	112	123

Естествен прираст	-169	-158	-151	-179
мъже	-107	-85	-80	-87
жени	-62	-73	-71	-92

Източник: НСИ

От демографска гледна точка, относително ниската раждаемост (по отношение на възпроизводствения процес) се дължи на понижената плодовитост на жените в родилна възраст и на намаляването на техния брой. Проявяващият се в момента отрицателен ефект от намаляващия брой на жените в родилна възраст ще дава отражение върху възпроизводството на населението и през следващите десетилетия. Промяната се дължи на измененията в социално-икономическите условия, а от там и в ценностната система на жените – на преден план излизат такива ценности като завършване на образованието и осигуряване на работа.

Един от тревожните демографски проблеми в общината в момента е относително високото ниво на смъртност. Основен фактор, обуславящ динамиката в общата смъртност е процесът на демографско остаряване, характерен както за страната и област Варна, така и за община Вълчи дол. Поради застаряването на населението и влошаването на здравното обслужване, през последните 20 години се отбелязва трайна тенденция към поддържане на относително високи стойности на смъртността в общината.

Отрицателните стойности на естествения прираст остават относително високи, което води до намаляване на демографския потенциал на общината, а това ще играе ролята на ограничаващ фактор за бъдещото ѝ социално-икономическо развитие. Отрицателният естествен прираст в комбинация с остаряването на населението влошава възпроизводствените възможности, което се потвърждава от стойностите на основните демографски показатели. Подобряването на социално-икономическата ситуация в общината, е една от възможностите за намаляване на отрицателните стойности на естествения прираст.

4.1.3. Механично движение на населението

Миграциите или механичното движение на населението, заедно с неговото естествено възпроизводство определят тенденциите в демографското развитие на определена територия.

Стойностите на механичния прираст на населението в община Вълчи дол варират, като остават отрицателни през наблюдавания период, т.е. броят на изселванията превишава броят на заселванията, изключение има единствено за 2020 г., когато броя на заселилите се, надхвърля значително броя на изселилите се. През 2020 година естественият механичен прираст е с положителен знак и е 139.

Таблица 15 Механично движение на населението в община Вълчи дол

Община Вълчи дол	2017	2018	2019	2020
Заселени	231	193	257	413
мъже	110	92	120	196
жени	121	101	137	217
Изселени	265	230	292	274
мъже	103	105	138	133
жени	162	125	154	141
Механичен прираст	-34	-37	-35	139
мъже	7	-13	-18	63
жени	-41	-24	-17	76

Източник: НСИ

И при двата процеса (заселване и изселване) по-голям е броят на жените, което говори за по-голяма мобилност при женския пол, свързана с търсене на по-добри условия за живот и професионална реализация.

Отрицателният механичен прираст през последните години, в т.ч. изселванията на млади хора от общината води до влошаване на демографските структури, а чрез тях и до проблеми в естественото възпроизводство на населението.

Емиграционните процеси се изразяват от една страна в напускането на общината от по-младите хора в посока към по-големи градове, с по-развита икономика и повече възможности за професионална и лична реализация. Емигрирането на млади и образовани хора може да има сериозни икономически и социални последици за бъдещото развитие на общината.

2. Икономическа активност

Най-разпространеният отрасъл в общината е селското стопанство. Разбира се, като първична нужда на територията на общината е развит и търговския сектор, който покрива почти всички отрасли – търговия с хранителни стоки, търговия със строителни материали, търговия с лекарства и медицински изделия.

Община Вълчи дол, въпреки че не е в непосредствена близост до морето има туристически потенциал, който в последните години усилено се развива. Това развитие на туристическия потенциал се наблюдава едновременно в две възможни направления, които най-общо можем да наречем: частен туристически сектор и публичен сектор.

Частния туристически сектор се формира от места за настаняване, атракции, ресторанти и други привличащи туристите фактори, които се финансират изцяло от частен капитал.

Изводи и препоръки:

- ✓ Населението на община Вълчи дол е 8973 жители (2020 г.). Населението на общината

не е равномерно разпределено, - 30.9 % живеят в градовете, а 69,1% в малките населени места.

- ✓ Към 31.12. 2020 г., мъжете в община Вълчи дол са 4499 (50.14 %), а жените 4474 (49,86%).
- ✓ В съответствие с характерните за цялата страна тенденции на населението на община Вълчи дол бележи отрицателен естествен прираст;
- ✓ Един от тревожните демографски проблеми в общината в момента е относително високото ниво на смъртност. Основен фактор, обуславящ динамиката в общата смъртност е процесът на демографско остаряване, характерен както за страната и област Велико Търново, така и за община Вълчи дол.

V. УПРАВЛЕНЧЕСКИ ФАКТОРИ

1. Административна структура на община Вълчи дол

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт, който упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината.

Съгласно устройствения правилник на община Вълчи дол, общинската администрация е разделена на обща и специализирана. Общата администрация включва една дирекция, ръководена от Директора на дирекция с ръководни функции и два отдела:

- Отдел „Административно обслужване и обществен поръчки“
- Отдел „Финанси и счетоводни дейности“

Общата администрация организира техническите дейности на органите на местната власт и на специализираната администрация и извършва дейности по административно обслужване на граждани, физически и юридически лица. Специализираната администрация подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на местната власт и включва три дирекции:

- Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“
- Дирекция „Инвестиционна политика и хуманитарни дейности“
- Дирекция „Местни данъци, такси и неданъчни приходи“

Дирекциите и отделите са структурните звена за ръководство, организация, координация и контрол в съответните сфери от работата на общинската администрация и осъществява дейност в рамките на предоставените правомощия и функции, определени в нормативните актове.

В Община Вълчи дол няма обособен отдел, в чийто функции са включени само дейности в областта на опазването на компонентите околната среда в т.ч. по управление на отпадъците. Дейностите по опазване на околната среда в т.ч. по управление на

отпадъците се осъществяват от дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“.

Към дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“ е назначен еколог, който отговаря за опазването на околната среда, водите, почвите, въздуха, както и извършва контрол за неправомерната сеч на дървета в общината. Екологът отговаря и за предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешените за това места и недопускане образуването на незаконни сметища.

При разработването на общинския бюджет по дейности „Чистота“ и „Озеленяване“ водеща роля има дирекция „Финанси и счетоводни дейности“. Контролни функции в областта на опазването на околната среда на дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“, съгласно устройствения правилник на общината се свеждат до:

- Изготвя планове за рекултивация и/или залесяване на нерегламентирани сметища и/или територии, предвидени за тази цел с Устройствения правилник на община Вълчи дол.
- Приема и разглежда жалби и сигнали, свързани с нарушения по смисъла на ЗООС и свързаните с него законови и подзаконови нормативни актове;
- Приема и разглежда искания за издаване на разрешение за окастряне и/или отсичане на дървесна или храстова растителност, съобразно ЗГ и свързаните с него законови и подзаконови нормативни актове.
- Съставя актове за административни нарушения на територията на община Вълчи дол по следните закони: ЗООС; ЗБР и ЗОУ;
- Информира обществеността за дейностите на община Вълчи дол във връзка с изискванията на нормативната уредба по отношение на околната среда.

Експертите от Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“, участват и в изготвянето на програми, стратегии и планове за устойчиво развитие по отношение на околната среда, предлага идеи и участва в разработване на проекти за екологични мероприятия; Упражнява редовен контрол по опазване на чистотата и зелените площи, стопанисване на зелените площи и паркове от граждани, физически и юридически лица; Разяснява, предупреждава и осведомява обществеността по отношение на всички дейности, намерения и последствия, спрямо компонентите на околната среда и проблемите, свързани с тях, чрез всички средства за масово осведомяване;

2. Местна нормативна уредба

Местната нормативна уредба в областта на опазване на околната среда включва следните нормативни актове, приети от Общински съвет – Вълчи дол:

- Наредба за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система на община Вълчи дол;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Вълчи дол;

Наредба за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система на община Вълчи дол;

Наредбата урежда обществените отношения, свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазване и развитие на зелената система на територията на Община Вълчи дол.

Зелената система по смисъла на наредбата обхваща всички озеленени площи за широко и ограничено обществено ползване и декоративната дървесно-храстова растителност в тях на територията на Община Вълчи дол, независимо от тяхната собственост, както следва:

1. Озеленени площи и алейни (улични) насаждения върху общинска собственост;
2. Озеленени площи и декоративна и храстова растителност на терени, които не са общинска собственост.

По реда на наредбата се установяват и обезщетяват всички вреди, причинени на озеленените площи и декоративната растителност от граждани, стопански и обществени организации, органи на местното самоуправление и държавни органи. По реда на наредбата се определят и присъждат обезщетения срещу физически и юридически лица, които солидарно с причинителя отговарят за неговите действия.

Наредба за управление на отпадъците на територията на община Вълчи дол

Община Вълчи дол има приета и влязла в сила Наредба за управление на отпадъците в съответствие с изискванията на чл. 22 от Закона за управление на отпадъците. Наредбата урежда правата и задълженията на общинската администрация, и на лицата при чиято дейност се образуват и/или третира отпадъци; Контролът, глобите и санкциите за нарушаване разпоредбите към наредба.; Определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови (ТБО) и строителни отпадъци (СО), опасни битови отпадъци (ОБО), производствени отпадъци (ПО), на територията на община Вълчи дол, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.;

Екологосъобразното управление на отпадъците на територията на община Вълчи дол, като съвкупност от права и задължения, решения, организация на дейност и контрол, свързани с образуването и третирането на отпадъци с цел да се предотврати и/или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

3. Сътрудничество с други общини и организации

Регионално сдружение за управление на отпадъците Региона „Провадия“

Съгласно ЗУО, общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

Община Вълчи дол е част от Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Провадия, заедно с общините Аврен, Бяла, Ветрино, Девня, Долни чифлик, Дългопол, Провадия и Суворово. Общините част от региона обхващат територия от общо 3101 кв. км, с население от 96002 жители към 31.12. 2020 г.

С протокол от 20.04.2011 г. се учредява „Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Провадия“ с което се приемат Вътрешните правила за работа на сдружението. Съгласно протокол от 20.04.2011 г. общото събрание приема основна площадка за играждане на регионалната система за управление на отпадъците регион Провадия – имот №000019, местност „Голямата кория“, землище на с. Войводино, община Вълчи дол и алтернативна площадка – имот №000065, местност „Помпена златина“, землище на с. Венчан, общ. Провадия. Към настоящият момент регионалното депо за неопасни отпадъци Регион „Провадия“ все още не е изградено.

3.1. Взаимодействие с държавни и техните регионални сдружение

По редица въпроси в областта на опазването на околната среда общинска администрация Вълчи дол си сътрудничи и осъществява обмен на информация със следните държавни институции и техните регионални структури:

- Министерство на околната среда и водите (МОСВ)
- Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ);
- Регионална лаборатория Варна – към ИАОС;
- Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС);
- Басейнови дирекции
- Регионална здравна инспекция – Варна
- Водоснабдяване и канализация – Варна ООД;
- Областна администрация – Варна;
- други

При осъществяване на дейностите в областта на опазването на околната среда общинска администрация Вълчи дол си взаимодейства и с Общински предприятия „БКС“ – Вълчи дол, както и с фирми предоставящи услуги в областта на управлението на отпадъците.

4. Предлагани дейности и услуги от община Вълчи дол

Рамковият закон в областта на опазването на околната среда в националното законодателство е Закона за опазване на околната среда. Той дава общата визия за

целите, приоритетите и задълженията по опазване и устойчиво ползване за всеки един от компонентите и факторите на околната среда, които се доразвиват в отделни закони. Основните задължения на органите на местната власт са разписани в чл. 15 от ЗООС.

Най-общо предлаганите услуги и дейности във връзка с опазване на околната среда са:

- Дейности и услуги в областта на управление на отпадъците;
 - o Събиране и транспортиране на битови отпадъци;
 - o Поддържане чистотата на териториите за широкото обществено ползване;
- Дейности и услуги по озеленяване;
- Дейности и услуги по водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчни води;
- Други дейности определени със закон;

4.1. Дейности и услуги в областта на управлението на отпадъците

На територията на общината, услугите по организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци се извършва от ОП „БКС“, съгласно Заповед № 1049/30.10.2020 г. на кмета на Община Вълчи дол. За организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки общината има сключен договор с организация по оползотворяване – „Булекопак“ АД.

За организиране на дейности по разделно събиране на масово разпространени отпадъци, община Вълчи дол има сключени договори с „Транстехнорециклираща компания“ АД; „Трансинс батерии“ ООД и „Българска рециклираща компания“ АД;

4.2. Дейности и услуги по озеленяване

Кметът на Община Вълчи дол ръководи, координира цялостната дейност по опазване, изграждане и поддържане на зелената система на общината, като организира изпълнението на бюджета по дейност “озеленяване”.

Община Вълчи дол, чрез Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“, Главен експерт по Екология и Главен Архитект дава становища, съгласува и контролира всички въпроси, отнасящи се до зелената система.

Кметовете и Кметските заместници на населени места:

1. Организируют провеждането на необходимите мероприятия по опазването и поддържането на зелената система на територията на населеното място;
2. Изпълняват делегираните им от Кмета на Община Вълчи дол функции.

По реда на Наредбата за изграждане, стопанисван и опазване на зелената система на територията на община Вълчи дол, приета от Общински съвет – Вълчи дол, се установяват и обезщетяват всички вреди, причинени на озеленените площи и декоративната растителност. Наложените глоби и санкции постъпват в общинския бюджет.

4.3. Дейности и услуги по водоснабдяване и канализация

Дружеството, което поддържа, експлоатира и стопанисва водоснабдителни и канализационни мрежи и системи, съоръжения и пречиствателни станции на територията на област Варна, е „Водоснабдяване и канализация – Варна“ ООД.

Обслужваният район е с население над 468 220 жители, което живее на територията на 12 общини с общо 158 населени места. ВиК- Варна" ООД е дружество с 51% участие на държавата, чрез МРРБ и 49% собственост на общините Аврен, Аксаково, Бяла, Варна, Вълчи дол, Девня, Дългопол, Провадия и Суворово.

Кметът на общината контролира:

- изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи и съоръженията за пречистване на битови отпадъчни води;
- изграждането, поддържането и експлоатацията на водостопанските системи на територията на общината с изключение на тези, които са включени в имуществото на търговски дружества различни от ВиК операторите с държавно и/или общинско участие в капитала.

Регулирането на цените и качеството на ВиК услугите, извършвани от ВиК операторите, се осъществява от Комисията за енергийно и водно регулиране.

Комисията утвърждава цените на ВиК услугите:

- цена за доставяне на вода на потребителите в левове за кубически метър;
- цена за отвеждане на отпадъчни води в левове за кубически метър;
- цена за пречистване на отпадъчни води в левове за кубически метър.

Прилаганите от ВиК операторите цени не могат да бъдат по-високи от утвърдените от комисията.

Управлението на ВиК системите се осъществява от:

- министъра на регионалното развитие и благоустройството, който координира управлението на ВиК системите на национално ниво;
- асоциацията по ВиК, в която участват държавата и една или повече общини – когатособствеността на ВиК системите в границите на обособената територия е разпределена между държавата и общините или между няколко общини.

4.4. Дейности по осигуряване качеството на въздуха

Целта на Закона за чистотата на атмосферния въздух е защита здравето на хората, животните и растенията, техните съобщества и местообитания, природните и културните ценности от вредни въздействия, както и предотвратяване настъпването на опасности и щети в следствие изменение в качеството на атмосферния въздух.

В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват програми за намаляване

нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми в установени срокове. Програмите са неразделна част от общинските програми за околна среда по чл. 79 от Закона за опазване на околната среда и същите включват целите, етапите и сроковете за тяхното постигане; средствата за обезпечаване на програмата; отчетността и контрола за изпълнението и оценка на резултатите.

4.5. Издаване на разрешително за ползване на лечебни растения

Разрешително за ползване на лечебните растения се издава от общинска администрация когато ползването е от:

- земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места – общинска собственост;
- териториите и акваториите в строителните граници на населените места – общинска собственост.

Разрешително се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или за първична обработка или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване.

5. Бюджет и разходи на общината, свързани с опазване на околната среда

Деятелностите в областта на опазването на околната среда, които се финансират от общинския бюджет, могат да се групират според финансирането си, както следва:

- Озеленяване;
- Деятелности, финансирани от приходите от такса битови отпадъци;
- Други дейности по опазване на околната среда;

5.1. Бюджет на общината

Приходната част на общинският бюджет се състои от собствени приходи, субсидии от Републиканския бюджет, трансфери от Републиканския бюджет и др.

Бюджетните взаимоотношения между Държавния бюджет и общинските бюджети се определят със Закона за държавния бюджет на Република България. За всяка бюджетна година средствата се предоставят под формата на субсидии – обща допълваща, обща изравнителна, целева субсидия за капиталови разходи и други целеви трансфери.

Всяка от субсидиите е предназначена за финансиране на отделни дейности. Общата изравнителна субсидия е за финансиране на местни дейности- издръжка ОБА и други.

Целевите трансфери по бюджета на общината са за обезпечаване на някои бюджетни дейности – снеготопчистване на четвъртокласна пътна мрежа, основен ремонт

на четвъртокласна пътна мрежа и за програмите по времена заетост. Част от тях не се включват в първоначалната рамка на бюджета.

Съгласни отчети от 2020 г. на годишния бюджет на община Вълчи дол са опазване на околната среда са изразходвани 1 348 303 лв. Годишния бюджет на община Вълчи дол за 2021 г. е изчислена на 13 412 923,00 лв. годишно, като по функция чистотата са определени 762 710.00 лв. и управление на дейностите по отпадъци 293 224 лв. Приблизително около 22% се изразходват за дейности по околна среда и поддържане на чистотата на обществените площи в т.ч. управление на отпадъците.

5.1.1. Приходи

Приходите на община Вълчи дол, свързани с опазване на околната среда за периода 2019 – 2020 г., е както следва:

№	година	Приходи лв.
1	2019 г.	1511
2	2020 г.	1753

Източник: Община Вълчи дол

Приходите в бюджета на община Вълчи дол за финансиране на дейности в областта на опазване на околната среда се осигуряват посредством:

1. Местни такси – Такса битови отпадъци.
2. Приходи от структурни фондове на ЕС, Кохезионния фонд и държавния бюджет

Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.) е една от оперативните програми на Република България, изготвяни в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“ на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Финансирането на ОПОС е чрез ЕФРР, КФ и национално съфинансиране.

ПУДООС:

- Безвъзмездно финансира екологични проекти на общини;
- Отпуска заеми за финансиране на екологични проекти и дейности на общини.

3. Друди местни такси, определени със закон

Такси за позволено за ползване на лечебни растения - позволено за ползване на лечебните растения се издава от общинска администрация, когато ползването е от земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места и териториите и акваториите строителните граници на населените места – общинска собственост. Такса не се заплаща, когато ползването на лечебните растения е за лични нужди.

4. Глоби и санкции

Осемдесет на сто от санкциите за увреждане или замърсяване на околната среда над

допустимите норми по реда на ЗООС от наказателни постановления, издадени от министъра на околната среда и водите или от оправомощени от него лица, постъпват по бюджета на общината, на чиято територия се намира санкционираният субект (чл.65, ал.1 ЗООС).

Осемдесет на сто от имуществените санкции за административни нарушения за неизпълнение на условия в комплексно разрешително, свързани със замърсяване на атмосферния въздух, постъпват по бюджета на общината, на чиято територия се намира инсталацията (чл.65, ал.3 ЗООС).

Приходите от глоби и санкции, налагани от кметовете на общини или оправомощени от тях лица, по реда на:

- Наредба за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система на община Вълчи дол;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Вълчи дол;
- Наредба № 1 за обществения ред на територията на община Вълчи дол;

Горепосочените приходи се изразходват за екологични проекти и дейности по приоритети, определени в общинската програма за околна среда.

5. Приходи от такса за притежаване на куче

6. Приходи от други актове, регламентирани с местни нормативни актове

В общинския бюджет на Община Вълчи дол постъпват приходи от такси за услуги, определени с *Наредба за определяне местните данъци на територията на община Вълчи дол*, приета от Общински съвет – Вълчи дол.

Такса битови отпадъци осигурява основния дял от приходите от такси за общините в България и определя един стабилен процент от общинските бюджетни приходи. Приходите от такса битови отпадъци се характеризират с по-благоприятна динамика в сравнение с общите бюджетни приходи на общините и в частност приходите им от такси. В резултат на това расте и дялът на приходите от такса битови отпадъци в общите постъпления от такси за общините, тъй като кризата се отрази драматично върху постъпленията на общините от такса за технически услуги (свързана основно със строителството).

5.1.2. Разходи

Разходите на община Вълчи дол, свързани с опазване на околната среда за периода 2019 – 2020 г., е както следва:

№	година	Разходи лв.
1	2019 г.	496
2	2020 г.	426

Източник: Община Вълчи дол

Основната разходна части на план-сметките на Община Вълчи дол за периода 2019– 2020 г. е за:

- Разходите за дейността събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения за третиране;
- Разходите за дейността по поддържане чистотата на териториите за обществено ползване;

Изводи и препоръки:

- ✓ В община Вълчи дол няма обособен отдел, който да се занимава само с политиките по опазване на околната среда в т.ч. само с управлението на отпадъците. Контрола по управление както на отпадъците, така и по други политики по опазване на околната среда се изпълняват от специализирана Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“;
- ✓ Функциите на структурните звена в общинската администрация осигуряват в голяма степен възможните с нормативната уредба правомощия.
- ✓ Броя на служителите за изпълнение на дейностите както по управление на отпадъците, така и в останалите дейности в областта на околната среда в община Вълчи дол е недостатъчен за изпълнение на възложените функции;
- ✓ Необходимо е да бъдат назначени допълнителни служители в общинската администрация за подобряване изпълнението на функциите в общината, както по управление на отпадъците, така и в други сфери за опазване на околната среда;
- ✓ Необходимо е да се запази високото ниво на квалификация на служителите, чрез система на обучение за различни проекти.

VI.ИНФОРМАЦИОННА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ ПО ВЪПРОСИТЕ СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Местни средства за масова осведоменост

Информираността на гражданите за състоянието на околната среда и участието на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда са два от основните принципи, на които се основава опазването на околната среда съгласно ЗООС.

Постигането на съответствие с горните принципи започва с оповестяването на своевременна и актуална информация сред широката общественост.

За да може правото на обществен достъп до информация за околната среда да бъде ефективно, от съществено значение е доброто качество на информацията за околната среда.

Информация за околната среда е всяка информация в писмена, визуална, аудио-, електронна или в друга материална форма относно:

- състоянието на компонентите на околната среда и взаимодействието между тях;
- факторите на околната среда, както и дейностите и/или мерките, включително административните мерки, международни договори, политика, законодателство, включително доклади за прилагане на законодателството в

областта на околната среда, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху компонентите на околната среда;

- състоянието на човешкото здраве и безопасността на хората, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на компонентите на околната среда и др.;
- емисии, зауствания и други вредни въздействия върху околната среда;
- анализ разходи и ползи и др.

Информацията в областта на опазването околната среда, която се предоставя на широката общественост, може да бъде най-разнообразна:

- уведомяване за открит обществен достъп до документация в хода на издаването на индивидуален административен акт (комплексно разрешително, решение по ОВОС и/или преценяване необходимостта от ОВОС, становище по ЕО и решение за преценкане необходимостта от ЕО, учредяване на СОЗ, разрешение за ползване на воден обект и разрешение за водовземане и др.) по реда на ЗООС, ЗВ и/или друг нормативен акт;
- уведомяване на заинтересованите лица за открито производство по издаване на общ административен акт – заповед за организиране на услугите по: събиране и транспортиране на битови отпадъци, третиране на битовите отпадъци в депа или други инсталации, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места, както и определяне честотата на събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- уведомяване за изготвен проект на нормативен акт, който ще се приема от Общински съвет – Вълчи дол;
- уведомяване за изготвени проекти на планове / програми и осигурен достъп до документацията;
- предоставяне на информация за сключени договори/осигурено финансиране пооперативни програми и други международни източници на финансиране, ПУДОС и др.;
- предоставяне на информация за напредъка на проекти в областта на опазването на околната среда;
- публикуване на интернет страницата на Общината на протоколи от общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците за предстоящи публични събития в общината, бъдещи значими решения, дейности и акции на общинската администрация, предстоящи събития и др.;
- организиране на брифинги, пресконференции и други медийни изяви по значими общински теми;
- осведомяване за предстоящо провеждане на кампании.

Основна форма за предоставяне на информация за околната среда в т.ч. за управлението на отпадъците в община Вълчи дол е чрез интернет страницата на

общината. Информация за околната среда в т.ч. за управление на отпадъците се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационно табло. Сигнали от обществеността за нередности по всички наредби и закони се приемат от информационен център на Община Вълчи дол, както и на официалните телефони на общината.

Допълнителен обмен на информация се осъществява и чрез привличане на местни медии, които да подпомогнат за информационното образование на населението.

VII. АНАЛИЗ НА СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ (SWOT АНАЛИЗ)

Един от основните етапи в стратегическото планиране е “анализът на средата”. SWOT представлява акроним на вътрешните за общината силни страни (Strengths) и слаби страни (Weaknesses) и външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни“ и „слаби“ страни. Средата в която функционира обекта на стратегически анализ се дефинира на „възможности“ и „заплахи“.

- **Възможности:** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда на общината. Това са благоприятни за общината потенцици, от които тя се възползва или би могла да се възползва;
- **Заплахи:** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината;
- **Силни страни:** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на общината;
- **Слаби страни:** Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

След осъществяване на количествен и качествен анализ на средата, се оформя съдържанието на квадрантите на SWOT таблица. От изведените характеристики на обекта и обкръжаващата средата се избират най-важните, които се вписват в съответните квадранти. Този етап съдържа голяма доза творчество, но се опира на направения анализ в предишният етап. В същото време елемент на творчество и интуиция е избора на правилния квадрант за идентифицирания фактор. Практиката показва, че за много от идентифицираните тенденции и фактори стои въпроса в кой от

квадрантите да бъде поставен. До голяма степен това зависи и от самата формулировка. Например, наличието на свободна работна сила може да е силна страна, докато високата безработица да е слаба страна; възможността да се развиват трудоемки производства да е възможност, а високият процент на трайно безработни да е заплаха. В реалният живот съществуват множество взаимовръзки, които се явяват причини и следствия в зависимост от гледната точка, от целите на анализа и т.н. Поради тази причина едно и също явление може да се разглежда в различни негови проявления.

Най-благоприятната стратегическа позиция е агресивната стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията на развитие трябва да е построена така, че заемащата в нея площ само да се увеличава. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и възможностите може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и заплахите може да се нарече защитна, е най-неблагоприятна. Организацията, попаднала в тази позиция трябва да търси възможност за оцеляване и след това да се опита да премине в някой от другите квадранти. Диверсификационната стратегия се определя между силните страни и заплахите. Основната посока на стратегическо развитие при нея е насочена към намаляване или ограничаване на заплахите и при едновременно укрепване на силните страни.

При използване на цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда са изведени следните основни аспекти на силните и слабите страни на общината по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в следната таблица.

Таблица 16 Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в община Вълчи дол

АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
✓ В общината липсват съществени промишлени източници на вредни емисии в атмосферния въздух; ✓ Голяма част от общинските административни сгради, вкл. жилищни сгради са газифицирани; ✓ Към настоящият момента на територията на общината няма данни за замърсяване на въздуха над допустимите норми.	✓ Недобро състояние на част от общинската пътната мрежа, което оказва влияние върху КАВ; ✓ Битово отопление - отоплителните инсталации могат да се разглеждат като източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
✓ Постепенно намаляване на МПС на дизелово	✓ Увеличаване на пътния трафик, респективно

гориво.

- ✓ Въвеждане на национални стандарти за качеството на твърдите горива.
- ✓ Намаляване дела на използваните твърди горива през студентното полугодие.

емисиите.

- ✓ Увеличаване цената на алтернативните варианти на отопление – електричество, газ.
- ✓ Висока цена за ново присъединяване към газовата и топлопроводна мрежа.

ВОДИ

СИЛНИ СТРАНИ

- ✓ На територията на общината не се наблюдават трайни и мащабни замърсяващи производства, които да оказват съществено отрицателно влияние върху повърхностните и подземните води;

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Липсва на канализационните системи за всички населените места;
- ✓ Липсата на ПСОВ;
- ✓ Значителни загуби на вода, произтичащи от състоянието на водопроводната мрежа

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Реконструкция на водоснабдителната мрежа, водеща до повишаване на ефективната работа на водопроводната мрежа, намаляване на аварийите, намаляване на загубите на вода;
 - ✓ Изграждане и реконструкция на участъци от канализацията с цел достигане на пълна свързаност на населението;
 - ✓ Намаляване/прекратяване на директните зауствания на отпадъчни води, които не са пречистени в достатъчна степен, във водни обекти.
- Изграждане на ПСОВ

ЗАПЛАХИ

- ✓ Недостатъчно намаление на загубите на вода;
- ✓ Невъзможност от подмяна на всички водопроводни и канализационни мрежи, за които това е необходимо.
- ✓ Невъзможност за изграждане на ПСОВ

ПОЧВИ

СИЛНИ СТРАНИ

- ✓ Почвите за района на общината се намират в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи /органично вещество, съдържание на тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители
- ✓ Наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики в следствие на което, почвите в района не са замърсени с нитрати вследствие на предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.
- ✓ Площите заети от горскостопанската единица имат изключително равнинен характер, поради което ерозионни процеси в тях не се наблюдават;

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Почвените ресурси са подложени на естествена и антропогенна деградация, която се отразява неблагоприятно върху функционирането на екосистемите;
- ✓ Периодичните паления на стърнища и замърсявания с отпадъци, в резултат на което се нарушават почвените функции в най-плодородния (хумусен) слой;

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Подобряване на почвени техарактеристики чрез изпълнение на мероприятия, водещи до намаляване ерозия и поддържане на доброто състояние на почвите;
- ✓ Увеличаване на дела на рекултивирани терени.

ЗАПЛАХИ

- ✓ Увеличаване на дела на ерозираните почви;
- ✓ Допускане замърсяване на почвите с тежки метали и др. в следствие на нерегламентирано депониране на отпадъци и др.

БИОРАЗНООБРАЗИЕ (НАТУРА 2000)

СИЛНИ СТРАНИ

- ✓ Сравнително богато биологично разнообразие;

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Намаляване на биоразнообразието поради процеса

✓ Висок процент на площите заети от гори и горски насаждения;

на влошаване на състоянието на някои екосистеми, местообитания, микроклиматичните условия и естествената хранителна верига.

✓ Промяната на ландшафта, вследствие на строителството;

✓ отработените газове от автотранспорта водят до влошаване качеството на въздуха;

ВЪЗМОЖНОСТИ

✓ Проучване на биоразнообразието на територията на общината;

ЗАПЛАХИ

✓ Строителството може да доведе до безпокойство на видовете, нарушаване/униожаване на местообитания, фрагментация на природни местообитания или местообитания на видове.

ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

СИЛНИ СТРАНИ

✓ Приета нормативна уредба на местно ниво;
✓ Общината притежава разнообразни типове ландшафти, при което доминират типове с подчертано естествен характер.

СЛАБИ СТРАНИ

✓ Липса на публичен регистър на озеленените площи;
✓ Урбанизация на града, която води до намаляване на общите зелени площи;

ВЪЗМОЖНОСТИ

✓ Изграждане на изолационни растителни пояси по улиците с интензивно движение, и на терени за озеленяване с едроразмерна растителност (с прахоулавящи видове).

✓ Озеленяване с храстова растителност, абсорбираща праха и аерозолите от въздуха, на и улиците с интензивно движение.

✓ Дейности по естетизиране на градската среда:
○ приоритетно внимание на уличното и вертикалното озеленяване.
○ акцент върху цветовото оформление и повишаване участието на цъфтящи храсти и иглолистна растителност.
○ изграждане на микрорайонните паркове.
○ уплътняване на растителните групи в междублоковите пространства.

✓ Мелиоративно озеленяване на деретата

ЗАПЛАХИ

✓ Продължаваща урбанизация на града, която води до намаляване на общите зелени площи;

ОТПАДЪЦИ

✓ Наличие на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО във всички населени места от общината;

✓ Общината предоставя услуги по управление на специфични потоци отпадъците – организации за разделно събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци в т.ч. отпадъци от опаковки;

✓ Липса на изградено регионално депо за управление на отпадъците;

✓ Недостатъчна активност на гражданите и неправителствените организации в началните фази на планиране и проектиране на съоръжения и дейности по управление на отпадъци;

✓ Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци;

- ✓ Няма обособен отдел, чиито служители да са ангажирани само с управлението на отпадъците;

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Осигуряване на средства по оперативни и/или национални програми за финансиране на проекти;
- ✓ Прилагане на регионален принцип на управление на зелените биоотпадъци;
- ✓ Промяна на обществените нагласи за намаляване образуването и ефективно управление на отпадъците.
- ✓ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъци;

ЗАПЛАХИ

- ✓ Високи разходи по прилагане на екологичното законодателство за достигане на високите изисквания на ЕС и набелязаните цели;
- ✓ Неизграждане на регионално депо за неопасни отпадъци;
- ✓ Спиране финансирането по оперативните програми, с което да се затрудни реализацията на проекти на общината;
- ✓ Неизпълнение или забавяне на инвестиционни проекти в инфраструктурата, важни за развитието на общината;

ШУМ**СИЛНИ СТРАНИ**

- ✓ Община Вълчи дол не се характеризира с постоянно задържане на високи нива на шум;
- ✓ Няма жилища, респективно брой жители, изложени на нива на шум над граничните стойности по показателите за шум от:
 - железопътния трафик;
 - от промишлени източници на шум.

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Движение в режим на тръгване и спиране и неспазване на ограниченията за скорост (особено по най-ошумените трасета – основните улични отсечки).
- ✓ Пътна настилка с ниски показатели по отношение на предаване на шума.
- ✓ Липса на бариери и активни противошумови мерки за зоните с предполагаема приоритетна шумова защита (тихи зони, учебни и лечебни заведения).

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Реализиране на дейности, свързани със създаване на ефективна организация на транспорта;
- ✓ Изграждане, рехабилитация и поддържане на пътната и уличната инфраструктура в общината и адекватна на нуждите за свързаност и достъп до публични услуги организация на движението.
- ✓ Подобряване на транспортната свързаност;
- ✓ Създаване на условия за алтернативни начини на придвижване и нова култура на градска мобилност – основно велосипеден транспорт.
- ✓ Подкрепа на дейности по разширяване на зелената система на Общината с целподобряване на акустичната обстановка.

ЗАПЛАХИ

- ✓ Липса на достатъчно средства отстрана на бизнеса и публичния сектор за прилагане на изискванията на екологичното законодателство, свързани с изменения и допълнения в европейското екологично законодателство.

ОБЩИ ПОКАЗАТЕЛИ (географски, икономически, демографски)**СИЛНИ СТРАНИ**

- ✓ Благоприятно географско разположение за развитие;
- ✓ Разработени и актуализирани общински наредби, хармонизирани с националното екологично законодателство, заедно с приети програми / стратегии за реализация на политиките по опазване

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Липса на значителни природни богатства, благоприятстващи развитието на промишлеността.
- ✓ Недостатъчно развити публично-частни партньорства.

на околната среда.

✓ Добро организиране и планиране актуализацията на стратегии, планове, програми и нормативни актове на местно ниво в областта на опазването на околната среда.

ВЪЗМОЖНОСТИ

✓ Наличие и достъпност на национални и международни програми за финансиране на общински проекти в областта на опазването на околната среда.

✓ Привличане на стратегически инвеститори с интереси.

✓ Прилагане инструментите на Структурните фондове и КФ на ЕС.

✓ Доближаване на Европейските стандарти в икономическата и социалната сфери.

✓ Конкурентноспособно развитие на малките и средни предприятия.

✓ Инвестиции в инфраструктура, недвижими имоти и екологични производства.

✓ Амортизирана транспортна и комунална инфраструктура.

✓ Намаляващо население и формиране на отрицателен естествен и механичен прираст.

ЗАПЛАХИ

✓ продължаваща тенденция на намаляване на населението на общината и областта.

✓ увеличаване броя на населението в и над трудоспособна възраст.

✓ Миграция на способните и предприемчиви хора в активна възраст.

Най-силна и най-реалистична е връзката между слабите страни и възможностите. Те определят ограниченията на развитие на общината. Стратегията на развитие, която определя тази връзка може да се нарече концентрираща, защото е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни на общината. Основните задачи, върху които трябва да се концентрира управлението на общината са:

- ✓ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с инфраструктурата на общината, опазването на околната среда и повишаване потенциала на общината;
- ✓ Оптимизиране на водоснабдителните системи в малките населени места;
- ✓ Изграждане на канализационни системи в малките населени места и изграждане на ПСОВ.

VIII. ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА

Формулирането на визия за развитието на общината се основава на идентифицираните й предимства и проблеми, и осъществяване на целенасочени мерки и дейности за постигане на стратегическите и специфичните цели.

Визията за развитието на Община в Вълчи дол, формулирана в действащите на местно ниво планови и програмни документи, може да се реализира само в условията на устойчиво развитие в благоприятна и здравословна околна среда. Принципиите за опазване на околната среда в българското законодателство, което изцяло е хармонизирано с това на Европейския съюз, са насочени именно към постигането на

тази цел, а тяхното следване, съчетано с местните дадености, би осигурило на община Вълчи дол статута на едно от най-привлекателните места не само в България.

Процесът на планиране на общинско ниво търси баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните териториални общности, институции и социални групи. Общинската програма за опазване на околната среда се явява един от основните инструменти за превенция и опазване на компонентите на околната среда, запазване на достиженията и подобряване на екологичното състояние в областите, където е необходимо, като е съобразена със сферите на компетенции и задължения на Община Вълчи дол.

Стратегическата част на Програмата следва да се разглежда като отворен документ, който има възможност да бъде допълван и актуализиран съобразно промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други елементи на обкръжаващата среда, оказващи влияние върху протичащите процеси в общината. Програмата е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда, дефинирани в стратегически и планови документи на национално ниво и имащи отношение към опазването и съхранението на околната среда.

Благодарение на целенасочените и последователни усилия на общинска администрация Вълчи дол е осигурено опазването на компонентите на околната среда, което подпомага икономическото и социалното развитие, и има решаващо значение за трайното развитие на обществото. Общинската администрация провежда прозрачна политика по околната среда: своевременно и регулярно се предоставя информация за предстоящи проекти, приемането на които се предхожда от обществено обсъждане сред широката общественост, въвлича населението като ключов фактор за решаване на екологични проблеми и подобряване на жизнената среда.

Стремешът към постигане на висок жизнен стандарт е в хармония и унисон с развитието на чиста индустрия, разширяване на зелените площи и опазване на биологичното разнообразие.

Устойчивото развитие на Общината е свързано със съхраняването на културните, природни и исторически ценности на града и непрекъснатото развитие на компонентите на околната среда, като първостепенна задача е опазването на чистотата на атмосферния въздух, подобряване на водоснабдяването, почистването на града и опазване на екосистемите и биоразнообразието им, а крайният резултат от постигането на тези цели – бъдните поколения да получат възможност да посещават и живеят в град, който е запазил за тях духа и материалното наследство от миналото, но същевременно предлага отлични условия за техния бъдещ просперитет.

Предвид всичко гореизложено визията за околна среда на Община Вълчи дол се формулира като:

ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ - чиста околна среда, здравословен начин на живот с условия за пълноценен труд и активен отдих.

Така формулираната визия отразява виждането за развитие на общината съобразено с наличния природен потенциал при отчитане на интересите на местното население. Визията на Общината може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

IX. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

С програмата се цели да се фокусират управленските процеси и да се даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че Община Вълчи дол е да успее да запази и надгради постигнатото до момента и в същото време да създаде и развива конкурентни предимства от потенциала си.

С оглед определянето на конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата в общината и с оглед на определената визия, главната стратегическата цел за периода 2021-2028 г. може да бъде определена по следния начин:

Генерална цел: Поддържане и подобряване на качеството на живот на населението в общината, чрез осигуряване на здравословна и благоприятна околна среда и запазване на богатото природно наследство, чрез устойчиво управление на околната среда.

С оглед на поставената стратегическа цел Общинската програма за опазване на околната среда на община Вълчи дол за периода 2021-2028 г. определя следните стратегически цели:

- **Стратегическа цел 1: Съхраняване на природните ресурси и подобряване на екологичните показатели на територията на общината.**
- **Стратегическа цел 2: Подобряване на състоянието и развитието на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда;**
- **Стратегическа цел 3: Повишаване на институционалния капацитет и обществената ангажираност в опазването на околната среда.**

За да бъде постигната така определената генерална стратегическа цел и поставените 3 стратегически цели са идентифицирани специфични цели, към които да бъдат насочени усилията на общинската политика за опазване на околната среда и за устойчиво и балансирано развитие.

Стратегическа цел 1 :

- *Специфична цел 1: Ограничаване изменението на климата, чрез дейности насочени към опазване на околната среда;*
- *Специфична цел 2: Опазване и подобряване качеството на въздуха;*
- *Специфична цел 3: Опазване и подобряване качеството на водите;*

- Специфична цел 4: Опазване на качеството на земите и почвите;
- Специфична цел 5: Опазване и поддържане на биоразнообразието;

Стратегическа цел 2:

- Специфична цел 1: Екологосъобразно управление на отпадъците
- Специфична цел 2: Развитие на системата за управление качеството на водите;
- Специфична цел 4: Развитие и поддръжка на зелените площи;

Стратегическа цел 3:

- Специфична цел №1: Повишаване на институционалния капацитет на общината;
- Специфична цел №2: Повишаване на обществената информираност и ангажираност.

Така формулираните специфични цели акцентират върху усилията на Общината, насочени към запазване, подобряване и възстановяване на природната среда и развитие на екологичната инфраструктура, водещи до подобряване качеството на живот на населението, привличането на повече туристи и повишаване на възможностите за инвестиции в общинската икономика.

Х. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на Община Вълчи дол за периода 2021 – 2028 г. предвижда изпълнението на конкретни мерки и дейности поотделните компоненти и фактори на околната среда, реализацията на които ще доведат до изпълнение както на законови изисквания, вменени на кмета на Общината, така и до постигане на главните и специфичните цели на Програмата. Крайната цел на изпълнението на плана за действие е подобряване на състоянието на компонентите и факторите на околната среда на територията на община Вълчи дол и здравето на населението.

Планът за действие към настоящата Програма представя необходимите мерки, средства, източниците на финансиране и отговорностите институции, свързани с реализиране на определените приоритети и мерки за тяхното постигане, представен в следващата таблица:

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	целиви	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 1 : Съхраняване на природните ресурси и подобряване на екологичните показатели на територията на общината								
Специфична цел 1: Ограничаване изменението на климата чрез дейности насочени към опазване на околната среда								
1. Създаване на зони за отдих – изграждане на зелени пояси, паркови пространства, рекреационни зони около водоизточници и др. за възстановяване на съществуващите екосистеми и осигуряване на равнопоставен достъп;	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	постоянен	Подобряване на градският микроклимат чрез създаване на благоприятни условия за всекидневен отдих във всички селищни части	м ² съществуващи зелени площи;	м ² обновена/изграде на площ	Община	ПОС 2021 – 2027 г., частни инвестиции
2.Енергийни обследвания и сертифициране на сгради общинска собственост до получаване на удостоверения за енергийни спестявания. Реконструкция и обновяване на съществуваща общинска социална, здравна, спортна, културна, образователна и административна инфраструктура и въвеждане на пакети от енергоспестяващи мерки;	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Подобряване на безопасността и физическите характеристики на градската среда.	-	Бр. енергийни обследвания. Брой реновирани сгради, кв. метра санирана площ; бр. издадени енергийни паспорти;	Община	-
3. Мерки за управление на риска от природни бедствия и за превенция на риска за живота и здравето на населението (в т.ч. повишаване на готовността на населението и	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални	До 2028 г.	Повишаване на информираността на населението, относно климатичните промени и	-	Брой проведени мероприятия	Община	ПОС 2021 – 2027 г.,

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеца	Партньор
силите за реагиране в случай на наводнения, пожари и земетресения, др.) - изграждането на капацитет за действия на отговорните органи и на населението при природни бедствия. Повишаване на степента на информираност на населението за посочените бедствия.		финансиращи структури		създаване на култура и модел на поведение				
4.Изготвяне и изпълнение на проект за ремонт и модернизация на съществуващо и изграждане на ново енергийно ефективно улично осветление във всички населени места от община;	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Подобряване на качеството на транспортното обслужване в общината.	Изготвен проект	Подменено енергийно е	Община	-
5.Подобряване на съществуващата транспортна инфраструктура в общината.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	ежегодно	Намаляване емисиите на парникови газове, чрез подобряване качеството на транспортното обслужване в общината.	-	Бр. подновени превозни средства	Община	ПОС 2021 – 2027, ПРР 2021 – 2027 г.
6.Повишаване на информираността на населението чрез провеждане на информационни кампании, за ползите от въвеждането на мерки за енергийна ефективност за	10 хил. лв (прогнозно на кампания)	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и	ежегодно	Повишаване на информираността на населението, относно климатичните	-	Брой проведени кампании	Община	НПО, Научни организации, РИОСВ

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
намаляване на парниковите газове и опасностите от климатичните промени с цел създаване на култура и модел на поведение, свързан с опазването на околната среда;		национални финансиращи структури		промени и създаване на култура и модел на поведение				
Специфична цел 2: Опазване и подобряване качеството на въздуха								
7.Провеждане на информационни кампании сред населението за приноса на възлицата към замърсяването на атмосферния въздух в приземния въздушен слой.	Прогнозно - 10 хил. лв. (на кампания)	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	ежегодно	Намаляване на замърсяването с ФПЧ ₁₀	-	Брой проведени кампании	Община	НПО, научни организации
8.Системно през цялата година машинно миене на основната улична мрежа.	Съгласно план-сметка	Общински бюджет	постоянен	Намаляване на замърсяването с ФПЧ ₁₀ и поддържане на уличната мрежа чиста	-	Брой измивания, кв. метра измита площ	Община	-
9.Благоустрояване на крайпътни и улични пространства.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Подобряване състоянието на КАВ	Брой разработени проекти	Брой реализирани проекти, кв. метра благоустроени пространства	Община	ПУДООС, НПО, областни администрации
10.Осъществяване на контрол за възстановяване на улици и тротоари при ремонт / изграждане	-	В рамките на контролната дейност на общината	постоянен	Недопускане на замърсявания, водещи до увеличаване на	Контрол за Недопускане замърсяването на въздуха	Брой извършени проверки, бр. съставени	Община	-

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
на елементи на техническата инфраструктура.				пътния нанос или ветрово запрашаване		констативни протоколи		
11.Контрол за недопускане замърсяване от строежите, вкл. по спазването на маршрутите за транспортиране на отпадъците от строителните обекти.	-	В рамките на контролната дейност на общината	постоянен	Недопускане на замърсявания, водещи до увеличаване на пътния нанос или ветрово запрашаване	Контрол за Недопускане замърсяването на въздуха	Брой извършени проверки, бр. съставени констативни протоколи	Община	-
Специфична цел 2: Опазване и подобряване качеството на водите								
12. Ежегодно възлагане на машинно и ръчно почистване на речни корита, дерета и отводнителни канали.	Съгласно проект (прогнозно 150 хил. лв.)	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	ежегодно	Подобряване състоянието на водите и превенция от наводнения	-	Кв.м почистена площ	Община	-
13.Поддържане проводимостта на оттоците и дъждоприемните шахти.	Съгласно план-сметка	Общински бюджет	постоянен	Подобряване състоянието на водите и превенция от наводнения	-	Бр. проверки, обследвани и почистени райони	Община	ВиК Оператор
14.Периодично изследване качеството на водата на включените в регистъра местни водоизточници.	Съгласно проект	Общински бюджет	ежегодно	Подобряване състоянието на водите		Протоколи от измерване	РЗИ	Община, БДДР
Специфична цел 3: Опазване на качеството на земите и почвите;								
15.Възстановяване на почвеното плодородие на установените	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски	До 2028 г.	Опазване чистотата на почвите, водите и	Контрол на осъществяването на	Брой закрити и рекултивирани	Община	РИОСВ

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
нарушени терени; почистване и рекултивация на нарушени терени.		фондове и други международни и национални финансиращи структури		въздуха възстановяване на функциите на почвените	техническа и биологична рекултивация	сметища за периода		
16.Ограничаване на строителството в зелените площи и покритие на градските райони с растителност чрез общите устройствени планове (ОУП) на населените места.	-	Държавен бюджет	постоянен	Намалени площи със „запечатани“ почви в зелените площи; Адаптиране към климатичните промени.	Брой реализирани ОУП, и площи в градските райони, покрити с растителност.	Общ брой реализирани ОУП, съобразени с мярката.	Общини	-
17.Провеждане на информационни кампании, свързани с популяризиране на въпросите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите.	Прогнозно - 10 хил. лв. (на кампания)	Държавен бюджет – МОСВ, областни/общински и бюджети	ежегодно	Информирани и ангажирана общественост, земеделски стопани и дребен бизнес по въпросите, свързани с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	брой на проведените семинари/информационни кампании	Брой проведени информационни кампании за периода	Общини	НПО, Научни организации

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
18.Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на стърнища.	Служебен анагажимент	-	Ежегодно	Предотвратена загуба на органично вещество следствие от незаконно палене на стърнища.	Недопускане на пожари в стърнища	Брой проверки, Брой изпратени предписания Брой санкции за периода	Община	Областни управители, РИОСВ
Специфична цел 4: Опазване и поддържане на биоразнообразието								
19.Провеждане на информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начините за опазването му;	Прогнозно - 10 хил. лв. (на кампания	Държавен бюджет – областни/общински бюджети	Ежегодно	Опазване на биологичното разнообразие	-	Бр. проведени кампании/семинари	Община	НПО, Научни организации
20. Изготвяне на годишни справки за издадените разрешителни за добив на лечебни растения.	Служебен ангажимент	-	ежегодно	Опазване на ресурсите от лечебни растения	-	Брой издадени разрешителни	Община	-
Стратегическа цел 2: Подобряване на състоянието и развитието на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда								
Специфична цел 1: Екологосъобразно управление на отпадъците								
21.Насърчаване на домашното компостиране. Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци.	15	Бюджет на община, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Броят на домакинствата, на които са предоставени компостери	Община	Домакинствата

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
22. Намалване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление“.	5	Бюджет на общини, „Програма за техническа помощ 2021-2027“	до 2028	Мерките за „електронно управление“ са реализирани в пълен обхват	Изпълнени проекти за електронно управление	Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	Община	Държавни и общинска администрация
23. Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци .	10	ПОС 2021-2027, общински бюджет	01/2022-12/2028	Изградена нова система и разширена съществуваща система за разделно събиране на битови отпадъци	Изготвено проектно предложение и сключен договор с бенефициент и	Изградени нови системи или разширени съществуващи системи	Община, РСУО	УО на ПОС
24. Широко информирание на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	1	Общински бюджет	01/2022 - 11/2028	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикуване на интернет страницата на общината информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на	Публикуване на интернет страниците си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Община	-

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
					събираните отпадъци до 12.2021 г. и актуализиран ето и.			
25.Провеждане на информационните кампании сред обществеността, относно ОО и МРО	2	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Брой проведени информацио нни кампании	Повишена информираност а на обществеността по въпросите на управлението на МРО, отчетена при проучвания на общественото мнение	Община	ОО
26.Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места.	20	Общински бюджет	Постоянен	Предотвратяване замърсяването с отпадъци	Брой нерегламенти рани замърсявания	% или брой намаление нерегламентиран и замърсявания	Община	-
Специфична цел 2: Развитие на системата за управление качеството на водите;								
27.Реализиране на проект за рехабилитация/доизграждане на водоснабдителна мрежа за гр. Вълчи дол.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Подобряване състоянието на водопроводната система	Изпълнение на проект за рехабилитац ия/доизгражд ане	Лм рехабилитирана/ доизградена мрежа	Община, ВиК оператор	ПУДООС, ПОС 2021 – 2028 г.

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
28.Изграждане на канализационна мрежа за населените места на община.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Елиминиране замърсяването на почвите и повърхностните подземните водни тела от дифузни източници на замърсяване	Изпълнение на проект	Лм изградена мрежа	Община, ВиК оператор	ПУДООС, ПОС 2021 – 2028 г.
Специфична цел 4: Развитие и поддръжка на зелените площи								
29.Поддържане и изграждане на зелени площи, резитба и отсичане на дървета на територията на община Вълчи дол.	Съгласно годишен бюджет	Общински бюджет	ежегодно	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	-	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	Община	-
30. Изграждане и поддържане на публичен регистър на озеленените площи на дълготрайни декоративни дървета и на дървета с историческо значение.	Съгласно годишен бюджет	Общински бюджет	До 2028 г.	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	-	Създаден регистър	Община	-
31.Обогатяване на вътрешнокварталните паркове и градини и системното им поддържане във всички населени места.	Съгласно годишен бюджет	Общински бюджет	ежегодно	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	-	Кв.м изградена зелена площ	Община	-
Стратегическа цел №3 Повишаване на институционалния капацитет и обществената ангажираност в опазването на околната среда.								
Специфична цел №1: Повишаване на институционалния капацитет на общината								
32.Запазване на високото ниво на квалификация на служителите чрез системи от обучения, вкл. на новопостъпващите в сектора	2	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и	До 2028 г.	Повишаване административния капацитет на общинската администрация	-	Бр. обучения/семинари	Община	-

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
		национални финансиращи структури						
33. Назначаване на допълнителни служители в общинската администрация, занимаващи в основно с опазване на околната среда в т.ч. с управлението на отпадъците		Общински бюджет, Програми за осигуряване на заетост	До 2028 г.	Подобряване на административния капацитет	-	Бр. назначени	Община	-
<i>Специфична цел №2: Повишаване на обществената информираност и ангажираност</i>								
34. Публикуване ежегодно на интернет страницата на общината на отчет за изпълнението на приетите от Общински съвет – Вълчи дол стратегически и програмни документи – Програма за управление на отпадъците, ПООС и др.	-	-	ежегодно	Повишаване на обществената информираност		Повишаване на обществената информираност	Община	-
35. Своевременно разпространяване на актуална информация за околната среда сред обществеността, в т.ч. за напредъка по проекти в областта на околната среда	-	-	ежегодно	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация,	Бр. информационни кампании/семинари, бр. бродушири, дипляни и др.	Община	НПО, общественост
36. Осигуряване на публично участие в планове и програми, свързани с околната среда.	-	-	Постоянен	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация,	Бр. информационни кампании/семинари, бр. бродушири, дипляни и др.	Община	НПО, общественост

Дейности/мерки	Бюджет (хил. лв)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очакван резултат	Индикатор за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	цели	Водеща	Партньор
37.Организирана бази данни в областта на опазването на околната среда, лесно достъпна за обществеността.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	До 2028 г.	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация	Създадена база данни	Община	-
38. Ежегодно организиране на информационни кампании за опазване на околната среда – международен ден на земята и опазването на околната среда, европейски ден без автомобили, разделно събиранена масово разпространени отпадъци и др.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	ежегодно	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация	Бр. информационни кампании/семинари, бр. бродушири, дипляни и др.	Община, организации по оползотворяване	НПО, граждани

XI. АКТУАЛИЗАЦИЯ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Мониторинг, контрол, оценка и актуализация на общинската програма за опазване на околната среда

За да бъдат реализирани поставените с програмата задачи и постигнати заложените в нея цели е нужно предложените действия на Общината по опазване на околната среда да бъдат еднакво добре приети от Общинския съвет, общинското ръководство и съответните секторни специалисти. Изпълнението на конкретните мерки и дейности, които водят до постигане на планираните цели и действия са задължение на Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“.

В съответствие с изискванията на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на Общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране. В тази връзка в настоящата програма се предлага отчетът да се изготвя и внася в Общинския съвет до 31 март всяка година заедно с информацията за изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците през предходната календарна година. Екземпляр от двата отчета се представя за информация и в РИОСВ Варна.

Наблюдението и оценката на ОПООС ще се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Наблюдението, както и изпълнението на програмата е отговорност на Кмета на Общината и Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“.

В процеса на наблюдение Общинската администрация осигурява спазването на принципите за партньорство, публичност и прозрачност. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

2. Контрол по изпълнение на програмата

Контролът върху изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда се извършва от Общинския съвет на Община Вълчи дол. Кметът представя пред Общинския съвет всяка година отчет за изпълнението на програмата, който се предоставя и на РИОСВ-Варна.

Информация за изпълнението на Общинската програма за опазване на околната средана Община Вълчи дол под формата на годишен отчет ще се публикуват ежегодно на интернет страницата на Община Вълчи дол с цел информирание на обществеността.

3. Актуализация на програмата и допълване

Член 79, ал.5 ЗООС регламентира, че общинските програми за опазване на околната среда могат да бъдат допълвани и актуализирани при необходимост.

Необходимост от актуализацията на Програмата за опазване на околната среда на Община Вълчи дол може да възникне основно поради следните причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори като например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели в областта на опазването на околната среда и в съответните програмни мерки;
- поради неизпълнение или значително изоставане в изпълнението на програмните мерки;
- при констатации за отклонение в набелязаните тенденции на целевите индикатори, въпреки изпълнението на основните пакети от приоритетни мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или вместо някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Законодателството (Закон за управление на отпадъците, Закон за чистотата на атмосферния въздух, Закон за почвите) регламентира, че програмите за управление на отпадъците, програмите за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми (изготвят се в случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух) и програмите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за общините са неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на дадената община.

Мерките от плановете за действие на горепосочените програми, са неразделна част от съответната общинска програма за опазване на околната среда.

При необходимост от актуализация на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Вълчи дол, Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“ ще организира и възложи разработването на същата. Актуализацията на Програмата трябва да премине на процедури на обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на плановете и програми, и едва след приключването им – да се приеме от Общински съвет – Вълчи дол.

Измененията, допълненията и актуализацията на Общинската програма за опазване на околната среда се приемат от Общински съвет – Вълчи дол по предложение на Кмета на Общината.

ХІІ. СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМАТА

1. Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/25.09.2002г., посл. изм. и доп., ДВ бр.21 от 12 Март 2021 г.);
2. Закон за чистотата на атмосферния въздух (ДВ. бр. 45 от 28.05.1996г., посл. изм., и доп. ДВ бр. 18 от 2 Март 2021 г.);
3. Закон за управление на отпадъците /ЗУО/ (обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012г., изм. и доп. бр. 19 от 5 Март 2021 г.)
4. Закон за водите /ЗВ/ (обн. ДВ, бр. 67 от 27.07.1999г. изм. и доп. бр.17 от 26 февруари 2021 г.)
5. Закон за почвите /ЗП/ (обн. ДВ, бр. 89 от 06.11.2007г., изм. ДВ, бр. 98 от 27 ноември 2018г.)
6. Закон за лечебните растения /ЗЛР/ (Обн. ДВ, бр. 29 от 07.04.2000 г, изм. и доп. ДВ бр.17 от 26 февруари 2021г.)
7. Закон за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр. 101 от 27 Ноември 2020 г.)
8. Общинска програма за опазване на околната среда на община Вълчи дол, 2014-2020 г.
9. Общински план за развитие на Община Вълчи дол 2014 – 2020 г
10. План за интегрирано развитие на Община Вълчи дол 2021 – 2028 г.
11. Регионални доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ – Варна;
12. План за управление на речните басейни в Дунавски район (ПУРБ) 2016 – 2020 г.
13. План за управление на речните басейни в Черноморски район (ПУРН) 2016 – 2020 г.
14. Статистически данни от НСИ;
15. Национален доклад за състоянието на околната среда, 2018 г. – ИАОС;
16. Годишен доклад на оператора „Екоинвест Асетс“ АД;
17. Комплексно разрешително №506-Н0-И0-А2/2020 г. на „Екоинвест Асетс“ АД;
18. Л. Събев, Св. Станев, Климатични райони на България и техният климат;
19. Климатични справочник на България, Институт по метеорология и хидрология - БАН, 1983 г
20. Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. (проект!)
21. Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвата, 2020 – 2030 г.
22. Наредба за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система на община Вълчи дол;
23. Наредба за управление на отпадъците на територията на община Вълчи дол
24. Наредба за определяне размера на местните данъци
25. Информация от община Вълчи дол;